

Národní program reforem České republiky 2023

Úřad vlády České republiky

Obsah

1. ÚVOD	1
2. MAKROEKONOMICKÝ KONTEXT	3
2.1 CENOVÁ STABILITA	4
2.2 FINANČNÍ STABILITA.....	5
2.3 ROZPOČTOVÝ RÁMEC.....	7
3. REFORMY A VEŘEJNÉ INVESTICE	8
3.1 DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE	8
Digitalizace veřejné správy	10
Digitalizace podniků.....	16
Digitální vysokokapacitní sítě.....	17
3.2 FYZICKÁ INFRASTRUKTURA A ZELENÁ TRANZICE	19
Udržitelná doprava	21
Přechod na čistší zdroje energie	23
Přechod na oběhové hospodářství	23
Biodiverzita	25
Reforma lesnictví a správy vodních toků	26
Podpora renovace obytných budov, veřejných budov, budov sloužících podnikání a výměny zdrojů vytápění	28
3.3 VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE.....	29
Vzdělávání a digitalizace	29
Rozvoj trhu práce a zaměstnanost.....	35
3.4 INSTITUCE, REGULACE A PODPORA PODNIKÁNÍ V REAKCI NA COVID-19.....	43
Protikorupční reformy	43
Podpora podnikání.....	45
Veřejná správa	46
3.5 VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	49
Výzkum a vývoj ve zdravotnictví	50
Podpora výzkumu a vývoje v podnicích	51
3.6 ZDRAVÍ A ODOLNOST OBYVATEL	53
3.7 ENERGETIKA – REPOWEREU	55
Přechod na čistší zdroje energie	55
Snižování spotřeby energie a renovace budov a ochrana ovzduší.....	56
Snižování rizika energetické chudoby a podpora dostupného bydlení	58
4. POKROK V PLNĚNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE OSN	61
4.1 ZELENÁ TRANSFORMACE.....	61
4.2 SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOST.....	65
4.3 PRŮŘEZOVÉ SDG: DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE, PRODUKTIVITA, MAKROEK. STABILITA, URBÁNNÍ A REGIONÁLNÍ ROZVOJ	67
5. FONDY EU	70

Seznam zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BEV	Bateriová elektrická vozidla
CID	Prováděcí rozhodnutí Rady EU (<i>Council implementing decision</i>)
CK	Cestovní kancelář
CR	Cestovní ruch
CPI	Consumer Price Index
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (<i>Country Specific Recommendations</i>)
ČDE	Česko v digitální Evropě
ČLR	Čínská lidová republika
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
DČ	Digitální Česko
DES	Digitální ekonomika a společnost
DESI	Digital Economy and Society Index
DIA	Digitální informační agentura
DIP	Databáze informačních povinností
DTI	Poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů žadatele o úvěr (<i>Debt-to-income</i>)
DSTI	Debt service-to-income, podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech
EDIHs	Evropská digitální centra inovací (<i>European Digital Innovation Hubs</i>)
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
FIA	Hodnocení dopadů na rodiny (<i>Family impact assessment</i>)

GPG	Genderová příjmová nerovnost (<i>Gender pay gap</i>)
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
IKČR	Informační koncepce ČR
IPM	Integrační pracovní místo
ISVS	Informační systémy veřejné správy
IROP	Integrovaný regionální operační program
JePEK	Jednotný portál evidence kontrol
KKS	Kulturní a kreativní sektor
KKO	Kulturní a kreativní odvětví
KPV	Kontrolní povodňová vlna
LTV	Poměr výše úvěru k hodnotě zajištění (<i>Loan-to-value</i>)
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MOP	Mimořádná okamžitá pomoc
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠVP	Modelové školní vzdělávací programy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAKIT	Národní agentura pro komunikační a informační technologie
NCA	Národní certifikační autorita
NGP	Národní geoportál
NKOD	Národní katalog otevřených dat

NPI	Národní pedagogický institut
NPO	Národní plán obnovy
NPO-POPFK	Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
NPR	Národní program reforem
NP ŽP	Národní program Životní prostředí
NRB	Národní rozvojová banka, a.s. (dříve ČMZRB)
NSC	Národní screeningové centrum
NSK	Národní soustava kvalifikací
NZÚ	Nová zelená úsporám
ODA	Oficiální rozvojová pomoc (<i>Official Development Assistance</i>)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP Z+	Operační program Zaměstnanost plus
OZE	Obnovitelné zdroje energie
POH ČR	Plán odpadového hospodářství ČR
POVEZ II	Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PSP ČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
PS NIPI	Pracovní skupina pro národní infrastrukturu pro prostorové informace
RF	Ruská federace
RIA	Hodnocení dopadů regulace (<i>Regulatory Impact Assessment</i>)
RRF	Nástroj pro oživení a odolnost (<i>Recovery and Resilience Facility</i>)
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP G	Rámcový vzdělávací program pro gymnázia
ŘO	Řídící orgán
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje (<i>Sustainable Development Goals</i>)

SFPI	Státní fond podpory investic
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
TA ČR	Technologická agentura ČR
TIA	Hodnocení územních dopadů (<i>Territorial impact assessment</i>)
UA	Ukrajina
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů (<i>United Nations International Children's Emergency Fund</i>)
ÚP ČR	Úřad práce ČR
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VPP	Veřejně prospěšné práce
ZRS	Zahraniční rozvojová spolupráce

1. Úvod

Národní program reforem ČR (NPR) je připravován každoročně jako součást **koordinace hospodářských politik EU**, tzv. evropského semestru. NPR 2023 reaguje na předchozí významné dokumenty evropského semestru, zejména na *Specifická doporučení Rady EU pro ČR z roku 2022*¹ a na analytickou *Zprávu o ČR z roku 2022*², kterou připravila Evropská komise (EK).³

Vedle NPR je v rámci evropského semestru každoročně připravován také **Konvergenční program ČR**. Jde o strategický dokument zpracovávaný Ministerstvem financí (MF). Konvergenční program specifikuje základní souhrnné fiskální údaje a nejvýznamnější připravovaná opatření s rozpočtovým dopadem formou střednědobé fiskální strategie vlády.

Národní plán obnovy

Evropský semestr slouží (mimo jiné) ke správě implementace přímo řízeného programu EU *Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility, RRF)*. Podpora z RRF je v ČR implementována na základě Národního plánu obnovy ČR⁴ (NPO).

V souladu s pokyny EK je v NPR 2023 integrována průběžná zpráva o implementaci NPO v ČR – zejména v části 3. *Reformy a veřejné investice* a v části 5. *Fondy EU*. Struktura části 3., tedy kapitol NPR 3.1 až 3.6, odpovídá šesti pilířům NPO.

Implementace Cílů udržitelného rozvoje a Evropského pilíře sociálních práv

NPR 2023 také informuje, jak jsou v ČR naplňovány Cíle udržitelného rozvoje přijaté na půdě OSN (*Sustainable Development Goals, SDGs*) – viz část 4. *Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN a Příloha 5*. V ČR je implementován též Evropský pilíř sociálních práv – aktuální reporting je uveden v *Příloze 4. Naplňování zásad Evropského pilíře sociálních práv* a související informace jsou obsaženy především v kapitole NPR 3.3 *Vzdělávání a trh práce*.

Priority vlády a aktuální výzvy

Priority vlády premiéra Petra Fialy byly nastíněny v úvodu NPR 2022 na základě *Programového prohlášení vlády České republiky* schváleného dne 6. 1. 2022. Aktualizace *Programového prohlášení vlády* byla schválena dne 1. 3. 2023.

Klíčovým faktorem je **agrese Ruské federace (RF) vůči Ukrajině (UA)**, která přinesla humanitární katastrofu UA a také mnoho zásadních dopadů na všechny státy evropského kontinentu. V reakci na ruskou agresi přijala EU vůči RF bezprecedentní sankce a současně UA poskytuje všestrannou podporu. Členské státy EU, zvláště státy východního křídla, přijaly mnoho válečných uprchlíků z UA. ČR těmto válečným uprchlíkům udělovala **dočasnou ochranu**, jejíž poskytování bylo na úrovni celé EU aktivováno rozhodnutím Rady EU ze dne 4. 3. 2022. Dočasná ochrana byla udělována **do 31. 3. 2023**. Držitelům dočasné ochrany je v souladu s unijním právem zajišťována **možnost přiměřeného ubytování, přístup k zaměstnání a samostatné výdělečné činnosti, ke vzdělání, ke zdravotní péči** a v případě nedostatku finančních prostředků i nezbytná **pomoc v podobě sociálních dávek**. Ke konci roku 2022 v ČR mělo dočasnou ochranu udělenou **433 tisíc** osob.

Ke dni 23. 1. 2023 nabyla účinnosti novela zákona *Lex Ukrajina*, která stanovila podmínky **prodloužení dočasné ochrany o další 1 rok**. Prodloužení dočasné ochrany probíhá ve 2 navazujících

¹ Doporučení pro jednotlivé členské státy EU byla schválena dne 12. 7. 2022 Radou EU ve formátu ministrů financí (ECOFIN).

² Zpráva o ČR 2022, SWD(2022) 605 final, vydaná dne 23. 5. 2022.

³ Citace doporučení pro ČR a Zprávy o ČR často uvádějí jednotlivé kapitoly NPR 2023. V *Příloze 2: Naplňování doporučení Rady dle databáze CeSaR* je uveden reporting odevzdaný EK o naplňování doporučení pro ČR.

⁴ Národní plán obnovy ČR byl schválen usnesením vlády č. 467 ze dne 17. 5. 2021.

krocích. **Internetovou registrací**, která byla spuštěna od 30. 1. do 31. 3. 2023, dojde k prodloužení ochrany nejprve **do 30. 9. 2023**. **Vyznačením nového vízového štítku** při osobní návštěvě cizince na pracovišti Ministerstva vnitra (MV) (do 30. 9. 2023) pak dojde k prodloužení dočasné ochrany **do 31. 3. 2024**. Bez provedení těchto úkonů ve stanovených termínech dočasná ochrana zanikne a je třeba o ni případně znovu požádat. K 1. 4. 2023 si dočasnou ochranu prodloužilo 297 tisíc uprchlíků. Spolu s osobami, které dočasnou ochranu nově získaly v roce 2023, tak v ČR pobývalo celkem 326 tisíc uprchlíků z UA.

ČR a další státy EU čelí **vysokému růstu cenové hladiny**. Zásadní výzvu představuje **zajištění cenově dostupných dodávek energie** během odchodu od fosilních paliv, zvláště paliv z RF. V této souvislosti EK předložila **plán REPowerEU**.⁵ Balíček dokumentů k plánu REPowerEU ze dne 18. 5. 2022⁶ zahrnul také návrh na revizi nařízení o RRF. Vyjednávání o revizi nařízení o RRF se uskutečnilo pod egidou českého předsednictví v Radě EU a upravené nařízení bylo počátkem roku 2023 schváleno.⁷

Paralelně s přípravou NPR 2023 vláda připravovala **úpravu a rozšíření NPO**, aby implementace RRF v ČR lépe odpovídala novým zásadním výzvám. Jde o **úpravu některých milníků a cílů původního NPO** s ohledem na objektivní skutečnosti – zejména nečekaně vysokou inflaci. Dále o **využití dodatečných finančních prostředků** pro ČR z RRF.

Dne 29. 3. 2023 vláda vzala na vědomí materiál *Aktualizace Národního plánu obnovy, včetně půjčky z Nástroje pro oživení a odolnost* a uložila ministrowi průmyslu a obchodu a ministrowi pro evropské záležitosti ve spolupráci s vládním zmocněncem pro odolnost a modernizaci ekonomiky připravit finální verzi NPO a předložit jej vládě ke schválení do 17. 5. 2023 a oznámit EK předběžný zájem o půjčku.⁸

Dle revidovaného nařízení o RRF předloží členské státy své upravené plány zahrnující nově část REPowerEU. NPO tedy bude obsahovat nový, sedmý pilíř REPowerEU. NPR 2023 byl připraven mj. jako komplementární dokument k upravenému a rozšířenému NPO, proto obsahuje kapitolu 3.7 *Energetika – REPowerEU*, která se věnuje popsaným zásadním výzvám.

Postup přípravy NPR 2023 a zapojení nevládních aktérů

Obdobně jako v předchozích letech byl NPR připraven Úřadem vlády (ÚV) – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s věcně příslušnými gestory. Pracovní verze NPR byla poskytnuta hospodářským a sociálním partnerům a dalším aktérům k písemnému připomínkování. Vybrané kapitoly pracovní verze NPR byly také projednány v diskusi u kulatého stolu, který ÚV uspořádal dne 14. 3. 2023. Hospodářští a sociální partneři byli o průběžném stavu přípravy NPR informováni na jednáních pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro EU 2. 2. 2023 a 10. 3. 2023.

NPR byl projednán Výborem pro EU na pracovní úrovni dne 4. 4. 2023. V návaznosti na připomínkování v rámci tiché procedury v databázi DAP byl NPR Výborem pro EU na vládní úrovni projednán a schválen dne 12. 4. 2023.

⁵ Sdělení Komise *REPowerEU: společná evropská akce pro cenově dostupnější, bezpečnější a udržitelnější energii*, COM(2022) 108 final, ze dne 8. 3. 2022.

⁶ Tj. Sdělení Komise *Plán REPowerEU*, SWD(2022) 230 final, ze dne 18. 5. 2022 a další dokumenty balíčku.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 27. 2. 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES

⁸ Dle usnesení vlády je EK sdělen předběžný zájem o půjčku v minimální výši 2,9 mld. EUR a zároveň indikován potenciál využít půjčku až ve výši 11 mld. EUR.

2. Makroekonomický kontext

Reálný HDP se v roce **2022** zvýšil o **2,5 %**, především díky investicím do fixního kapitálu a zesílené akumulaci zásob. Výdaje domácností na konečnou spotřebu i přes řadu fiskálních stimulačních opatření klesly, a to kvůli razantnímu nárůstu životních nákladů, zejména cen energií, a zpřísnění měnové politiky.

V roce **2023** by česká ekonomika mohla vzrůst o **0,1 %** (po očištění o kalendářní vlivy o 0,3 %). Domácnosti se i v letošním roce budou potýkat s dopady vysoké inflace, jejich reálná spotřeba by se tak měla dále snížit. Spotřeba sektoru vládních institucí i tvorba hrubého fixního kapitálu budou působit prorůstově, meziročně slabší akumulace zásob však ekonomiku zpomalí. Vliv celkově slabé domácí poptávky bude vykompenzován saldem zahraničního obchodu. V roce **2024** by růst ekonomiky mohl zrychlit na **3,0 %**, hlavně zásluhou obnoveného růstu spotřeby domácností.

Vysoká **inflace** zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen potraviny, elektřina, zemní plyn či imputované nájemné, ale i další kategorie zboží a služeb. Inflaci posilují také domácí poptávkové tlaky, které by však měly být tlumeny zvýšenými měnověpolitickými sazbami. Protiinflačně rovněž působí posilování koruny. Meziroční inflace by se v průběhu 1. poloviny letošního roku měla rychlým tempem snižovat, ve 2. pololetí by pak měla dosahovat vysokých jednociferných hodnot. V závěru roku bude v meziročním srovnání působit především bazický efekt úsporného energetického tarifu. V průběhu celého roku 2024 by se již meziroční růst spotřebitelských cen mohl pohybovat v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle České národní banky. Průměrná míra inflace by tak letos mohla dosáhnout 10,9 % a v roce 2024 zvolnit na 2,4 %.

Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. V důsledku toho by navzdory mírné recesi a celkově slabé hospodářské dynamice neměla míra nezaměstnanosti v roce 2023 příliš vzrůst. Z průměrných 2,3 % v roce 2022 by se letos mohla zvýšit na 3,0 %, v příštím roce by však již mohla klesnout v průměru na 2,8 %. Přetrvávající napětí na trhu práce bude tlačit na růst mezd, který však i letos bude zaostávat za inflací. K obnovení růstu průměrné reálné mzdy by tak mělo dojít až v roce 2024.

Běžný účet platební bilance skončil v roce 2022 výrazným schodkem 6,1 % HDP. Ten odráží zejména zhoršení bilance zboží vlivem vysokých cen energetických surovin. Negativně na vývoj běžného účtu působil i historicky nejvyšší odliv dividend v rámci prvotních důchodů a pokles přebytku bilance služeb daný vyššími náklady v sektoru dopravy. S ohledem na odeznívání cenových tlaků v průmyslu a energetice odhadujeme, že se deficit běžného účtu v letošním roce sníží na 3,5 % HDP a dále na 1,9 % HDP v roce příštím.

Očekávaný hospodářský vývoj je zatížen množstvím rizik, která v úhrnu považujeme za vychýlená směrem dolů. Hlavní negativní riziko souvisí se schopností nahradit výpadek dodávek zemního plynu z RF do EU zvýšeným dovozem od jiných dodavatelů a opatřeními na straně poptávky. Přetrvávajícími riziky jsou problémy v globálních dodavatelských řetězcích (mj. i v souvislosti s dalším vývojem epidemie COVID-19 v ČLR), stejně jako vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu. Rizikem je také vývoj inflace a inflačních očekávání, zásadní ovšem bude i složení a intenzita fiskální konsolidace. Za riziko hospodářského vývoje lze považovat i problémy některých amerických a evropských bank, stejně jako potenciální důsledky ekonomické ochranné politiky významných světových ekonomik k podpoře rozvoje zelené ekonomiky (např. IRA USA) – přesun investic v této oblasti i pokročilé vědomostní i výrobní základy mimo území Evropy, ohrožení principu volné soutěže, zaostávání Evropy či ohrožení pracovních míst.

Přiliv uprchlíků z UA patrně zmírňuje nerovnováhy na trhu práce a oslabuje tlak na růst mezd, potenciálně neúspěšná integrace by však v budoucnu mohla představovat významný sociální problém. Vnitřním rizikem je rovněž cyklický a strukturální vývoj v automobilovém průmyslu a nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí. Pozitivně může působit mimořádný nárůst úspor domácností z posledních let, který by mohl pomoci tlumit dopady vyšších spotřebitelských cen na spotřebu.

2.1 Cenová stabilita

Domácí cenový vývoj v roce 2022 byl významně ovlivněn **mimořádně silnými nabídkovými inflačními tlaky ze zahraničí**. Ty byly taženy zejména prudkým zdražením zemního plynu a elektřiny, které začalo již na konci roku 2021. Další výrazný růst světových cen energií ovšem přišel v únoru po propuknutí války na UA a také během letních měsíců, kdy se zastavily dodávky ruského plynu do Evropy. Růst vnějších inflačních tlaků byl také podpořen pokračujícími obtížemi v globálních výrobních a dodavatelských řetězcích. Velká část inflačních tlaků pramenila i z domácí ekonomiky, kde v podmínkách dobré příjmové situace domácností nadále přetrvávala ochota spotřebitelů akceptovat rostoucí ceny. Proinflačně působilo také přetrvávající napětí na trhu práce a s ním spojená solidní dynamika nominálních mezd.

V polovině roku došlo **ke kulminaci růstu dovozních cen**, který ve zbytku roku zpomaloval díky pozvolnému ustupování obtíží v globálních výrobních a dodavatelských řetězcích a mírnému poklesu světových cen energií. Ke zvolnění inflačních tlaků přispělo i zmírnění domácích poptávkových vlivů, mimo jiné v důsledku klesajících reálných příjmů domácností a předešlého zpřísnění měnové politiky. Od léta začal zpomalovat i růst nákladů vlastnického bydlení, které jsou zachyceny v podobě tzv. imputovaného nájemného. V něm se začalo projevovat předchozí zvyšování úrokových sazeb Českou národní bankou (ČNB) i zpřísnění makroobezřetnostní politiky, které zbrzdilo růst úvěrů na bydlení, a tím i růst cen nemovitostí.

Raketový růst světových cen energií na pozadí přehřátého tuzemského trhu práce, dozvuky předchozího robustního růstu domácí poptávky a pokračující problémy v globálních dodavatelských řetězcích vyústily v mimořádně vysokou inflaci, která dosáhla 18 % v září 2022. Vysoký a akcelerující růst spotřebitelských cen byl plošný a dominantně k němu přispívala jádrová inflace. Čím dál rychleji ale zdražovaly také potraviny a měsíční účty domácností spojené s bydlením. Neobvykle vysoká zůstávala téměř až do konce roku 2022 také meziroční dynamika cen pohonných hmot. K mírnému poklesu inflace v závěru roku přispěla vládní opatření na omezení růstu cen energií, tj. zavedení úsporného tarifu a odpuštění poplatku na podporované zdroje energie. Stejným směrem působilo ochlazování domácí ekonomiky. V průměru za celý rok činil meziroční přírůstek spotřebitelských cen 15,1 %.

Souběh mimořádně silných inflačních tlaků, které se promítaly do eskalujícího a plošného cenového růstu, vytvářel potřebu dalšího **zpřísnění měnové politiky ČNB**. Bylo zapotřebí omezit dopady těchto inflačních tlaků ze zahraničí i z domácí ekonomiky do cenového vývoje v delším období a nepřipustit nárůst dlouhodobých inflačních očekávání, který by mohl vést k rozvinutí mzdově-inflační nebo ziskově-inflační spirály. Bankovní rada proto v první polovině roku pokračovala ve zvyšování úrokových sazeb a hlavní úroková sazba (tzv. dvoutýdenní repo sazba) začátkem léta vystoupala na 7 %. Včasné a razantní zpřísnění měnové politiky učiněné do té doby i rozhodnutí bankovní rady odhlížet dočasně od vývoje inflace, který je pod bezprostředním vlivem silných vnějších cenových šoků, vedly ve druhé polovině roku k ponechání úrokových sazeb beze změny.

Kurz koruny v souvislosti s vypuknutím války na UA na konci února 2022 prudce oslabil až nad 25,5 CZK/EUR. Nadměrným výkyvům kurzu a dalšímu oslabování koruny posléze zabránily intervence ČNB na devizovém trhu, díky nimž se koruna brzy vrátila k předchozí úrovni okolo 24,5 CZK/EUR. K opětovným intervencím ČNB přistoupila v květnu, a potřeba zásahů ČNB na devizovém trhu trvala až do října. Ve čtvrtém čtvrtletí ČNB na devizovém trhu působila již jen okrajově, nadále však deklarovala svoji připravenost bránit nadměrným výkyvům kurzu koruny. V závěru roku koruna vlivem tržních faktorů postupně zpevňovala až na hodnoty kolem 24 CZK/EUR, a byla tak nejsilnější od roku 2011. V kontextu vysoké inflace posilující koruna pomáhala tlumit inflační tlaky, když brzdila zdražování věcí z dovozu, včetně energetických surovin.

2.2 Finanční stabilita

ČNB posuzuje stabilitu finančního systému, v rámci čehož zohledňuje i rizika spojená s makroekonomickým vývojem. Výsledky hodnocení představuje v jarní a podzimní *Zprávě o finanční stabilitě* a dalších publikacích zaměřených na finanční stabilitu a makrobezpečnostní politiku. Čtvrtletně posuzuje vývoj v bankovním sektoru a může nastavit nebo změnit sazbu proticyklické kapitálové rezervy. Dvakrát ročně rozhoduje o nastavení úvěrových ukazatelů upravujících podmínky pro poskytování úvěrů na bydlení. Jednou ročně vyhodnocuje systémovou významnost finančních institucí a může nastavit sazby kapitálové rezervy pro jiné systémově významné instituce.

Jak je uvedeno výše v této části, globální i domácí ekonomika byla v roce 2022 zasažena dopady **vysoké míry inflace a geopolitického napětí**. ČNB vnímala rizika spojená s dopady zvýšených cen energií a vysokých úrokových nákladů na pozadí nejistot ohledně budoucího ekonomického vývoje a v důsledku toho i oslabení poptávky. ČNB proto dospěla k závěru, že vzhledem k těmto nejistotám a významnému rozsahu cyklických rizik nakumulovaných v bilancích bankovního sektoru je vhodné ponechat sazbu proticyklické kapitálové rezervy na zvýšené úrovni. Tímto krokem ČNB zároveň reagovala v souladu s Varováním vydaným Evropskou radou pro systémová rizika,⁹ které apelovalo na posilování odolnosti bankovního systému v zemích EU vůči výše uvedeným nejistotám a rizikům. Sazba proticyklické kapitálové rezervy byla před začátkem pandemie COVID-19 uplatňována ve výši 1,75 % rizikově vážených expozic v ČR. Po nástupu pandemie ČNB tuto sazbu postupně preventivně snížila až na 0,5 % pro případ, že by banky utrpěly výrazné úvěrové ztráty. K tomu však nedošlo a ČNB proto v roce 2021 a počátkem roku 2022 přistoupila k postupnému zvýšení sazby této rezervy až na 2,5 % s platností od dubna 2023. Tato úroveň sazby nejen zvyšuje odolnost bankovního sektoru vůči nepříznivým šokům, ale zároveň představuje vyšší prostor pro pozdější uvolnění této rezervy k poskytování úvěrů reálné ekonomice v případě nepříznivého období.

Odolnost klíčových institucí bankovního sektoru posiluje i kapitálová rezerva pro jiné systémově významné instituce. Tato rezerva by měla omezovat rizika spojená s potenciální destabilizací systémově významných institucí, což by mohlo mít závažné nepříznivé dopady na finanční systém a celou ekonomiku. Podle vyhodnocení provedeného ČNB v roce 2022 byl na základě výsledného skóre rozšířen seznam systémově významných institucí působících v ČR z pěti na šest. Sazby kapitálové rezervy pro těchto šest institucí byly s platností od roku 2023 stanoveny podle úrovně jejich systémové významnosti v rozmezí od 0,5 do 2,5 % z objemu rizikově vážených aktiv.

ČR patří již po několik let mezi vyspělé země s **nejvyššími nárůsty nominálních cen rezidenčních nemovitostí**. Od počátku roku 2015 do třetího čtvrtletí 2022 vzrostla jejich úroveň o 125 %. Rok 2022 však znamenal pro domácí trh nemovitostí významnou změnu. V důsledku postupného nárůstu úrokových sazeb a delších výnosů zaznamenaly výrazný propad poskytnuté objemy nových úvěrů na bydlení (za celý rok 2022 přibližně -60 %), což se promítlo rovněž do citelného zvolňování meziroční dynamiky cen nemovitostí. Ty tak již ke konci roku 2022 pravděpodobně dosáhly svého cyklického maxima, přičemž reálné tempo růstu cen nemovitostí (tj. očištěné o inflaci měřenou indexem CPI) v důsledku zvýšené inflace překmitlo ve třetím čtvrtletí 2022 do záporných hodnot. Navzdory cenovému obratu zůstala situace na nemovitostním trhu napjatá a ČNB očekává, že známky přehřátí budou odeznívat spíše pozvolna. Vlivem zvýšených úrokových sazeb a ztíženého přístupu k dluhovému financování nemovitosti tak i při pokračujícím růstu nominálních příjmů domácností docházelo ke značnému zhoršování cenové dostupnosti bydlení. Podle analýz ČNB byly průměrné ceny bytů v průběhu roku 2022 bezpečně cenově dosažitelné pro méně než 10 % domácností. Vlivem propadu dluhového financování nemovitostí mírně poklesla celková zadluženost domácností k jejich hrubým disponibilním příjmům a setrvala poblíž hranice 60 %. Míra zadluženosti některých

⁹ Varování Evropské rady pro systémová rizika ze dne 22. 9. 2022 ke zranitelným místům finančního systému Unie (ESRB/2022/7). Dostupné z: https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/warnings/esrb.warning220929_on_vulnerabilities_union_financial_system~6ae5572939.cs.pdf.

domácností s nově poskytnutým úvěrem na bydlení však může být vzhledem k nárůstům cen energií i dalších životních nákladů již dosti riziková.

ČNB se od roku 2014 intenzivně věnovala **rizikům souvisejícím s vazbou mezi cenami nemovitostí a úvěry na jejich pořízení**. Postupně doporučila poskytovatelům zajištěných úvěrů na bydlení dodržovat horní hranice úvěrových ukazatelů LTV (poměr výše úvěru k hodnotě zajištění), DTI (poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů žadatele o úvěr) a DSTI (podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech). S ohledem na roztáčející se spirálu v roce 2021 mezi narůstajícím dluhovým financováním nákupu nemovitostí a zvyšování jejich cen vedoucí k zesilování systémových rizik ČNB nastavila s účinností od 1. 4. 2022 horní hranici ukazatele LTV na úroveň 80 % (resp. 90 % pro žadatele mladší 36 let u financování vlastního bydlení), horní hranici ukazatele DTI na 8,5násobek čistých ročních příjmů žadatele (resp. 9,5násobek) a horní hranici ukazatele DSTI na 45 % měsíčních čistých příjmů (resp. 50 %). V roce 2022 ČNB ponechala horní hranice úvěrových ukazatelů LTV, DTI a DSTI na stávajících hodnotách, a to zejména z důvodu zachování kvality úvěrového portfolia v situaci poklesu reálných příjmů s ohledem na přetrvávající rizika spojená s vývojem na hypotečním a nemovitostním trhu a nejistoty ohledně ekonomického a geopolitického vývoje.

Pokračující deficitní **hospodaření sektoru českých vládních institucí** si vyžádalo v roce 2022 zvýšenou výpůjční potřebu státu. Velká část nárůstu státního dluhu ČR skončila v bilanci domácího bankovního sektoru. Objem držených státních dluhopisů ČR domácími bankami opět narostl, čím zesílila přímá vazba mezi oběma sektory a také riziko pro finanční stabilitu pramenící z tohoto vztahu. ČNB každoročně vyhodnocuje rizika koncentrace expozic domácích bank vůči státním dluhopisům prostřednictvím zátěžového testu veřejných financí. Rozhodující indikátor svrchovaného rizika se v testovaném scénáři zvýšil, avšak zůstal pod dohledově stanovenými prahovými hodnotami. ČNB proto nebude v nejbližších třech letech vyžadovat po bankách tvorbu dodatečného kapitálového požadavku k pokrytí rizika koncentrace těchto expozic. Dodatečné analýzy nicméně indikují, že kombinace negativního ekonomického vývoje a nedostatečné kredibility ohledně návratu ke strukturálně vyrovnanějšímu rozpočtu v dalších letech by mohla vést ke snížení dosud robustní důvěry investorů v udržitelnost veřejných financí ČR. V analýzách finanční stability proto bude ČNB věnována zvýšenou pozornost svrchovanému riziku i v příštím roce.

2.3 Rozpočtový rámec

V rámci schválených Specifických doporučení Rady EU pro rok 2022 (Country Specific Recommendations 2022) bylo ČR doporučeno: „V roce 2023 zajistit, aby byl růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky, a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Být připraveno přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci.“

„V období po roce 2023 provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic. Přijmout opatření k zajištění dlouhodobé fiskální udržitelnosti veřejných financí včetně udržitelnosti důchodového systému.“

Podle nejnovější makroekonomické prognózy a aktualizovaných údajů pro sektor vládních institucí by měla být **fiskální politika v roce 2023 spíše restriktivní**, i když nejistota za současných okolností je obrovská. To by stále mohlo poskytnout určitý fiskální prostor v případě naléhavé potřeby zvládnout dodatečné tlaky na další opatření. Prognóza může být v průběhu roku podstatně revidována. To platí nejen pro samotné fiskální údaje, ale také pro další makroekonomické agregáty, jako je mezera výstupu.

Fiskální politika a její nastavení závisí především na **státním rozpočtu**, který byl na konci roku 2022 schválen se schodkem 295 mld. Kč. Případné revize v rozpočtovaném schodku, stejně tak i jeho plnění bude záviset na více faktorech, včetně dalšího vývoje války, cen energií, makroekonomické situace atd. Střednědobý rozpočtový výhled předpokládá pouze mírné snížení schodku v letech 2024 a 2025. Na druhou stranu vláda již proklamovala odhodlání rychleji konsolidovat a zmírnit deficit státního rozpočtu již v roce 2024 výrazně více.

Koaliční vláda zřídila různé pracovní skupiny složené z představitelů politické reprezentace a z řad expertů, které měly vypracovat **seznam konsolidačních opatření**. Týká se to oblasti daní, výdajů na důchody, ostatních běžných výdajů atd. Výše aktuálně připravovaného balíčku by měla vyjít na 70 mld. Kč, jak deklaroval ministr financí. Seznam opatření by měl být zveřejněn v nejbližších týdnech a poté projít legislativním procesem, aby byl připraven pro státní rozpočet na rok 2024.

Důchodový systém

V průběhu let 2022 a 2023 došlo a dojde vlivem nestandardně vysoké růstu cen **k sérii zvýšení důchodů v mimořádných termínech**. Tato zvýšení zajišťují, z větší části, zachování kupní síly důchodů, ale současně výrazně prohlubují nerovnováhu příjmů z pojistného a výdajů na dávky důchodového pojištění.

V průběhu roku 2023 se Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) chystá představit dva balíčky změn v důchodovém systému. V první řadě, během prvního pololetí, by měl být připraven balíček úsporných opatření, zasahující především do oblastí valorizace a předčasných důchodů. Na podzim by měl být představen druhý balíček zahrnující hlubší reformní změny, jehož součástí velmi pravděpodobně bude také návrh úprav současného mechanismu revize a nastavení statutárního důchodového věku. Detaily obsahu balíčků se ještě mohou měnit v závislosti na koaličních vyjednáváních.

Zdravotnický systém

Bilance systému veřejného zdravotního pojištění se v roce 2023 odhaduje jako negativní s deficitem ve výši 7,5 mld. Kč, který bude kryt ze zůstatků na fondech zdravotních pojišťoven, které ke konci roku 2022 činily celkem 56,8 mld. Kč. V roce 2024 se díky nastavení automatické valorizace platby za státní pojištěnce a snížení inflačních tlaků očekává vyrovnání salda hospodaření zdravotních pojišťoven.

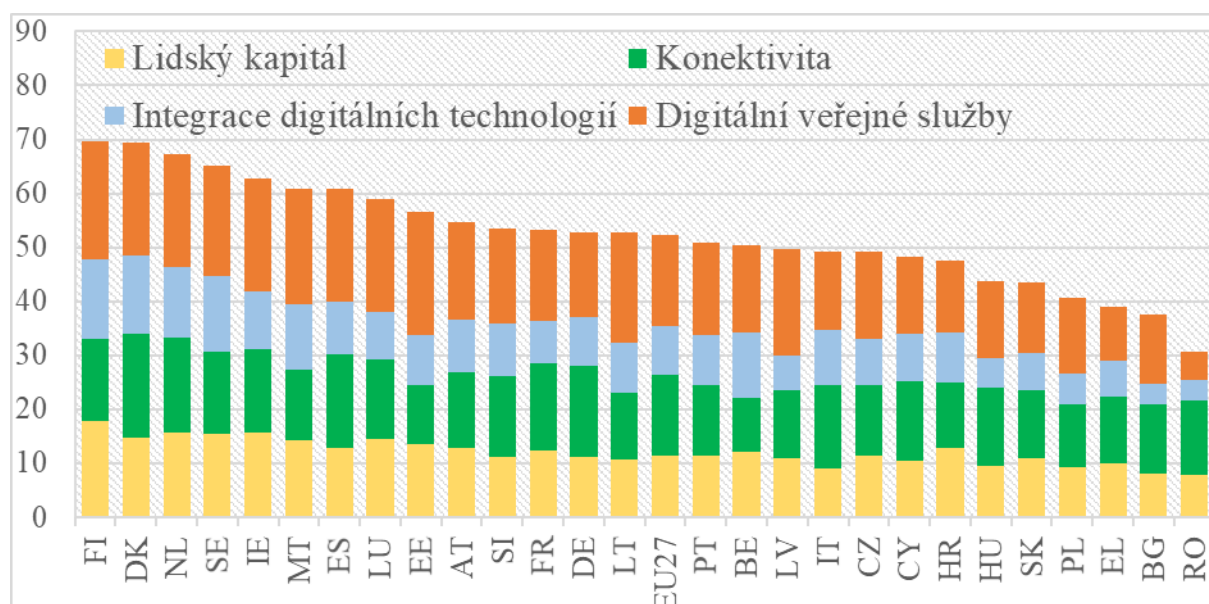
3. Reformy a veřejné investice

3.1 Digitální transformace

Z CSRs 2022: „Rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, mimo jiné s využitím Nástroje pro oživení a odolnost, plánu REPowerEU a dalších fondů EU.“

Digitální transformace představuje pro ČR dlouhodobou výzvu. V rámci tzv. **DESI indexu** 2022 (Digital Economy and Society Index) zaujala ČR 19. místo z 27 ČS. Nejlepšího hodnocení dosahuje ČR dlouhodobě v oblasti lidského kapitálu, ke zlepšení došlo také v oblasti digitálních veřejných služeb. Jak konstatuje EK ve Zprávě o ČR 2022, ČR by měla usilovat o usnadnění digitální transformace s využitím komplexního souboru opatření včetně digitalizace veřejné správy a podniků, podpory zavádění digitálních technologií (sítí s velmi vysokou kapacitou nebo 5G) nebo rozvoje digitálních dovedností.

Graf 1: Srovnání indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) v ČS EU za rok 2022

Zdroj: Evropská komise (https://digital-agenda-data.eu/charts/desi-components#chart={%22indicator%22:%22desi%22,%22breakdown-group%22:%22desi%22,%22unit-measure%22:%22pc_desi%22,%22time-period%22:%222022%22})

Program Digitální Česko

Průběžně probíhá naplňování programu Digitální Česko (DČ), jenž představuje soubor koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální transformace.

DČ obsahuje 3 pilíře základní pilíře:

Česko v digitální Evropě (ČDE) (v gesci ÚV) má zajistit efektivní prosazování pozice ČR při vyjednávání evropské legislativy a dalších iniciativ EU v oblasti digitální ekonomiky a společnosti. Koncepce ČDE má tři hlavní cíle - institucionální zajištění koordinace a implementace digitální agendy EU, zajištění účinné komunikace o aktuálních tématech a příležitostech v digitální agendě EU a prosazování národní pozice ČR u prioritních témat v digitální agendě EU.

Informační koncepce ČR (IKČR) (v gesci, od 1. 4. 2023 v gesci DIA) stanovuje cíle ČR v oblasti informačních systémů veřejné správy (ISVS) a obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování ISVS v ČR do roku 2023. Součástí informační koncepce ČR je rozvoj digitálních znalostí a dovedností napříč veřejnou správou.

Digitální ekonomika a společnost (DES) (v gesci MPO) má zajistit koordinaci agend spadajících do všech oblastí digitální ekonomiky a života společnosti, napříč veřejnou správou, hospodářskými a sociálními partnery, akademickou sférou a odbornou veřejností.

Usnesením vlády ze dne 9. 11. 2022 č. 931 bylo uloženo místopředsedovi vlády pro digitalizaci předložit vládě **aktualizované implementační plány**. Do 31. 3. 2023 byl otevřen k editaci Katalog záměrů Digitální Česko pro všechna zainteresovaná ministerstva a úřady. V tomto období tak měli zástupci prostor pro vytvoření nových a aktualizaci stávajících záměrů. Po řádné úpravě záměrů a jejich potvrzení gestory budou vytvořeny implementační plány pro rok 2024 včetně předpokládané finanční alokace. Dle výše zmíněného usnesení budou aktualizované **implementační plány předloženy vládě k 31. 5. 2023**.

Nedílnou součástí programu DČ je zajištění finančních prostředků pro realizaci prioritních záměrů, které jsou definovány v rámci implementačních plánů. Pro r. 2023 byly schváleny záměry nad rámec financování jednotlivých kapitol státního rozpočtu ve výši **188 mil. Kč**.

Financování programu DČ je vícezdrojové. Kromě státního rozpočtu je financován prostřednictvím NPO a Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 (IROP 2021-2027). Pro digitalizační části (komponenty 1.1, 1.2) je v NPO alokována částka téměř **12 mld. Kč**. Výzvy pro příjemce předem definovaných projektů jsou v současnosti vypsány na cca 90 % alokace. První části projektů jsou pak zahrnuty do první a druhé žádosti o platbu. V programovém období 2021–2027 je eGovernment podporován programem IROP 2021–2027 prostřednictvím specifického cíle 1.1. Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány. Na uvedené období připadá z tohoto zdroje **12,5 mld. Kč**. Souběžně probíhá příprava záměrů pro financování navýšení grantové obálky ČR v RRF a zároveň je zvažováno i využití úvěru z RRF. Do těchto nových finančních zdrojů směřují záměry pro financování Reformy digitální transformace v souhrnné výši cca **1,2 mld. Kč** a financování výdajů souvisejících především s implementací nařízení NIS2 v předpokládané výši cca **6 mld. Kč**.

Digitální a informační agentura (DIA)

Jedním z dalších úkolů pro realizaci programu DČ je založení [Digitální a informační agentury \(DIA\)](#). DIA vznikla začátkem roku 2023 jako jednotné expertní centrum pro řízení a plánování digitalizace státní správy. Jako ústřední orgán státní správy začala fungovat od 1. 4. 2023 a bude disponovat zákonnými kompetencemi, které jí umožní efektivně řídit digitalizaci státu a konkrétní digitalizační a IT projekty. DIA se stane hlavním orgánem pro digitalizaci veřejné správy v ČR.

Projekt **Transformace koordinace a řízení digitalizace** má za cíl komplexní změnu v řízení digitalizace státu. Gestorem projektu je místopředseda vlády pro digitalizaci a ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš. Projektový tým v současnosti pracuje v rámci ÚV.

Projekt Databáze informačních povinností – DIP

Ve spolupráci s dotčenými resorty probíhala od 15. 6. do 31. 8. 2022 prostřednictvím nové databáze Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) analýza administrativních povinností pro podnikatele včetně vyčíslení zátěže, kolik plnění těchto povinností podnikatele ročně stojí. Nyní probíhá kontrola naplněnosti databáze a následně dojde k vyhodnocení výsledků a identifikaci opatření, která budou navržena k realizaci v dalším období s cílem snížit administrativní i finanční zátěž podnikatelů v ČR. V průběhu roku 2023 bude vládě o výsledku předložena zpráva. Vytvořená databáze umožní v rámci další plánované etapy státní správě průběžně sledovat administrativní zatížení podnikatelů. Koncem roku 2023 bude veřejnosti zpřístupněna pilotní verze online databáze vybraných povinností s dopadem na podnikatelské subjekty.

Jednotný portál evidence kontrol (JePEK)

Předmětem projektu je především koordinace plánovaných kontrol realizovaných jednotlivými státními institucemi u podnikatelských subjektů tak, aby docházelo k co možná nejmenší administrativní zátěži na straně kontrolovaných, ale také kontrolních orgánů. Projekt JePEK byl

naplánován v rámci strategie DČ a cílem studie proveditelnosti JePEK bylo odpovědět na otázku, zda je projekt z technického a legislativního hlediska realizovatelný. V dubnu 2021 studie prokázala, že projekt JePEK je možné jako celek realizovat, bude však vyžadovat zásadní legislativní změny, především v kontrolním řádu (gesce MV), který je esenciální pro všechny kontrolní orgány a instituce. Projekt předpokládá vzhledem ke své komplexnosti nadresortní koordinaci. V tomto ohledu také proběhla počáteční jednání se zástupci místopředsedy vlády pro digitalizaci, zástupci MV a zástupci Národní agentury pro komunikační a informační technologie (NAKIT). Fyzická realizace projektu nebyla zatím zahájena. V listopadu 2022 MPO požádalo Řídící orgán (ŘO) NPO o prodloužení termínu na realizaci projektu z 1. kvartálu 2024 na 1. kvartál 2026, aktuálně čekáme na vyjádření ŘO. V prvním pololetí 2023 se plánuje předložit vládě materiál se žádostí, jakým způsobem úkol/informační systém realizovat.

Digitalizace veřejné správy

Digitální služby občanům a firmám (komponenta v rámci NPO)

Cílem komponenty je zjednodušit, optimalizovat a digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví jako komplexního oboru ekonomiky státu, který je min. parciálně řízen prostřednictvím státu a financován z veřejných prostředků). Podporovanými subjekty jsou ústřední správní orgány, příspěvkové organizace státu, státní podniky.

Milníky a cíle, které mají být vykazovány a plněny v roce 2023:

V roce 2023 bude ČR podávat druhou žádost o platbu obsahující milníky a cíle s datem dokončení do Q4 2022 a třetí žádost o platbu s termínem plnění milníků a cílů do Q2 2023.

V této komponentě se bude vykazovat splnění těch milníků a cílů, které spadají pouze do druhé žádosti o platbu. Milníky a cíle spadající do třetí žádosti o platbu se v této komponentě nenacházejí.

Tato komponenta nicméně obsahuje milníky a cíle mající termín dokončení Q4 2023. Ty jsou součástí čtvrté žádosti o platbu, která proběhne až v roce 2024.

Součástí druhé žádosti o platbu jsou tyto milníky/cíle a na ně navazující projekty:

Investice 1.1.1 Digitální služby pro koncové uživatele

• Milník: Úplné fungování Jednotné digitální brány

- Implementace nařízení, kterým se zřizuje Jednotná digitální brána (*Single digital gateway*) – Zavedení nových digitálních služeb České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), vysokých škol

Investice 1.1.2 Rozvoj otevřených dat a veřejného datového fondu

• Milník: Rozvoj Národního katalogu otevřených dat s pokročilými funkcemi

- Rozvoj Národního katalogu otevřených dat (NKOD) a infrastruktury veřejného datového fondu

Milníky a cíle, které mají termín dokončení Q4 2023 a jsou součástí čtvrté žádosti o platbu:

Investice 1.1.1 Digitální služby pro koncové uživatele

- **Milník: Propojení systému Neschopenka s krajskými hygienickými stanicemi a projektem Chytrá karanténa vytvořeným v rámci boje proti onemocnění COVID-19 v populaci a dokončení vývoje tří informačních systémů.**

- součástí Milníku jsou 4 projekty, např. Inovace digitální služby ČSSZ - další rozvoj eNeschopenka v letech 2020+; DIP

Investice 1.1.3 Digitální služby v resortu justice

- **Milník: Zavedení nové technologické platformy Portálu justice, která občanům zpřístupní digitální služby a bude napojena na centrální Portál občana**

- Portál Justice

- **Cíl: Vybavení soudních síní audiovizuálními záznamníky dat**

- Audiozáznamy ze soudních síní

Reforma 1.1.1 Podmínky pro kvalitní správu datových fondů a zajištění řízeného přístupu k datům

- **Milník: Dokončení auditu dat na úrovních ústředních vládních institucí a vládní přijetí koncepčního dokumentu týkajícího se strategie řízeného přístupu k datům za účelem zajištění podmínek pro řízení kvality shromažďování dat veřejné správy, který bude základem pro nové právní předpisy v oblasti správy dat.**

- Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům

Digitální systémy veřejné správy (komponenta v rámci NPO)

Cílem je vytvořit efektivní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky financovaným především z veřejných zdrojů). Podporovanými subjekty jsou ústřední správní orgány, příspěvkové organizace státu, státní podniky.

Milníky a cíle, které mají být vykazovány a plněny v roce 2023:

V roce 2023 bude ČR podávat druhou žádost o platbu obsahující milníky a cíle s datem dokončení do Q4 2022 a třetí žádost o platbu s termínem plnění milníků a cílů do Q2 2023. V této komponentě se bude vykazovat splnění těch milníků a cílů, které spadají pouze do druhé žádosti o platbu. Milníky a cíle spadající do třetí žádosti o platbu se v této komponentě nenacházejí. Tato komponenta nicméně obsahuje milníky a cíle mající termín dokončení do Q4 2023. Ty jsou součástí čtvrté žádosti o platbu, která proběhne až v roce 2024.

Součástí **druhé žádosti o platbu** jsou tyto milníky/cíle a na ně navazující projekty:

Investice: 1.2.1 Budování a rozvoj jednotlivých informačních systémů

- **Milník: Úspěšné zřízení a fungování univerzálního kontaktního místa umožňujícího klientům komunikovat s veřejnou správou na jednom místě**
- Dokončení projektů: Roll out CAAIS; Roll out CzechPOINT 2.0
- **Milník: Úspěšná modernizace a provoz elektronického systému pro pasy (ePasy) a víza (EVC2)**
 - 4 projekty Ministerstva zahraničních věcí (MZV), např. Úprava agendového informačního systému ePasy dle novely zákona o cestovních dokladech č. 329/199 Sb.

Investice: 1.2.2 Budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment

- **Milník: Dokončení plně funkčního softwarově definovaného datového centra, včetně datových kontejnerů**

- MPSV – Pořízení softwarově definovaného DC a obnova systémových prostředků DC

Investice: 1.2.3 Kybernetická bezpečnost

- **Milník: Modernizace bezpečnostního informačního systému a systému správy událostí policie ČR a rozšíření jeho využití na ochranu kybernetické bezpečnosti dalších pěti informačních systémů, které budou vybrány na základě studie rizik a proveditelnosti**

- Zajištění zvýšení kybernetické bezpečnosti Policie ČR

Investice: 1.2.4 Vytvoření předpokladů pro digitální justici

- **Cíl: Zvýšení počtu konferenčních místností v systému soudnictví, které budou nově vybaveny a připojeny tak, aby umožnily videokonference**

- Videokonference

Reforma: 1.2.1 Kompetenční centra pro podporu eGovernmentu, kyberbezpečnosti a elektronického zdravotnictví

- **Milník: Úplné fungování tří kompetenčních center poskytujících konzultační služby orgánům, které provádějí změny v informačních systémech a v ekosystému eGovernmentu předpokládané v rámci reformy a investic podle bodu A komponenty č. 1.1 a bodu B komponenty č. 1.2 plánu pro oživení**

- 4 projekty, např. Dohledové centrum eGovernmentu a Národní centrum elektronického zdravotnictví

Milníky a cíle, které mají termín dokončení Q4 2023 a jsou součástí čtvrté žádosti o platbu:

Investice: 1.2.2 Budování a rozvoj základních registrů a zázemí pro eGovernment

- **Milník: Dokončení vyjmenovaných projektů, které zvýší přenosovou kapacitu centrálního místa služeb a zajistí modernizaci a optimalizaci komunikační a informační infrastruktury a informačních systémů**

- 12 projektů, např. CMS – posílení centrálních komponent v souvislosti se zavedením digitálního stavebního řízení; Národní certifikační autorita (NCA); ROS - 2020+

Reforma: 1.2.2 Budování a rozvoj systémů podporujících elektronizaci zdravotnictví

- **Milník: Rozšíření systému sdíleného lékového záznamu (eReceptu) o narkotika a psychotropní látky a o elektronické poukazy na zdravotnické prostředky**

- Sdílený lékový záznam - rozšíření služby v oblasti správy souhlasů, evidence přístupů

Zrychlení a digitalizace stavebního řízení (komponenta v rámci NPO) v gesci MMR

Cílem této komponenty je zjednodušit a zefektivnit proces vydávání stavebních povolení. Očekává se, že výrazné zrychlení stavebního řízení výrazně zlepší podnikatelské a investiční prostředí v ČR. Budou řešeny i podmínky pro řádné zavedení digitalizace stavebního řízení a územního plánování. Plné zefektivnění souběžných procesů v rámci jediného řízení a institucionální reforma, které přináší nový stavební zákon, mohou zkrátit dobu vydávání povolení ze současných 5,4 roku na průměrně 1,25 roku. Samotná digitalizace řízení zkrátí průměrnou dobu získávání stavebního povolení nejméně o dva roky.

Začátkem roku 2023 byla vyhlášena výzva pro milník *Vytvoření nového agendového informačního systému, který budou využívat úředníci orgánů zapojených do stavebního řízení.*

Dále byla v lednu 2023 vyhlášena výzva k plnění milníku *Převedení databáze dokumentace územního plánování*, cílem je zavedení centrální databáze územně analytických podkladů. Splnění milníku je očekáváno v roce 2024.

Pro rok 2024 je naplánováno zprovoznění tří systémů informačních technologií, které umožní propojení všech databází používaných ve stavebním řízení:

- systém propojující technické normy s prováděcími předpisy, který bude integrován do Portálu stavebníka a zpřístupněn veřejnosti,
- systém pro strukturované požadavky na stavby a postupy, ověřování a kontrolu povolovacího procesu včetně ontologie,
- systém pro správu datových standardů staveb.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

Bude pokračovat realizace projektu e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V oblasti právní úpravy v tuto chvíli zbývá k řešení implementace elektronického legislativního procesu do jednacího řádu Senátu, související návrh novely byl do Parlamentu ČR předložen již potřetí (sněmovní tisk č. 201), v dubnu 2022 byl tento návrh schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (PSP ČR) v prvním čtení a v srpnu 2022 bych schválen ústavně-právním výborem Senátu, ale dosud nebyl zařazen na program schůze Senátu. V roce 2023 je předpokládáno dokončení zbývajících funkcionalit v oblasti elektronického legislativního procesu a pilotní provoz systému. Po dokončení projektu bude i s ohledem na požadavek PSP ČR na zajištění ověřovacího provozu následovat až do konce roku 2023 fáze pilotního a ověřovacího provozu, školení uživatelů a přípravy na spuštění systému e-Sbírka a e-Legislativa do ostrého provozu. Zahájení ostrého provozu, resp. nabytí účinnosti zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, by mělo nastat podle aktuální právní úpravy dne 1. 1. 2024.

Elektronická identifikace

V roce 2023 by měla být schválena revize nařízení eIDAS (návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení rámce pro evropskou digitální identitu). Revidované nařízení eIDAS má v budoucnu zavést tzv. evropskou peněženku digitální identity – harmonizovaný prostředek pro elektronickou identifikaci, který bude založen na principu self-sovereign identity.

V roce 2022 došlo k výraznému nárůstu používání elektronické identifikace vůči veřejným službám – v roce 2022 jsme zaznamenali cca 20,7 miliónu transakcí elektronické identifikace a autentizace. V roce 2023 bude pokračovat rozvoj v oblasti elektronické identity a budou uděleny také další akreditace pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace. Tím dojde k dalšímu rozšíření způsobů prokázání totožnosti fyzických osob vůči online službám zejména veřejného sektoru. Seznam všech prostředků pro elektronickou identifikaci je uveden na webové stránce [Identita občana](#).

Dohledové kompetence v oblasti elektronické identifikace a služeb vytvářejících důvěru stejně tak jako samotná správa národního bodu pro identifikaci a autentizaci (*Identita občana*) budou fungovat v rámci nové DIA.

Úplné elektronické podání a vyřízení

Úplné elektronické podání a vyřízení je koncept výrazně napomáhající celkovému budování eGovernmentu v ČR. Vzor Úplného elektronického podání a vyřízení byl dokončen na konci roku 2022, kdy byl také ukončen stejnojmenný projekt. V druhé polovině roku 2022 proběhlo školení pro 200 účastníků, které obsahovalo online část s teoretickým a praktickým seznámením se vzorem Úplného elektronického podání s návazným e-learningovým školením. Aktuálně probíhá příprava závěrečné zprávy o realizaci projektu a první možnosti implementace na MZe. Pro usnadnění práce

s architektonickým vzorem Úplného elektronického podání a vyřízení byl vytvořen implementační plán.

Informační systém datových schránek

Informační systém datových schránek prošel v průběhu roku výraznou optimalizací vzhledu v souladu s Design systémem. Zároveň v rámci legislativní změny dochází od 1. 1. 2023 k největšímu rozšíření datových schránek v jejich 13leté historii. Všem osobám v registru osob bude zřízena datová schránka ze zákona, tzn. všichni živnostníci a právnické osoby neobchodního charakteru, např. spolky, budou mít zřízenou datovou schránku s povinností jí používat. Záměrem této významné legislativní úpravy je bezesporu zásadní navýšení počtu držitelů datových schránek mezi občany a podnikateli, neboť systém datových schránek představuje jednoduchý, bezpečný, a hlavně státem garantovaný způsob komunikace občanů a podnikatelů s veřejnou správou.

V roce 2023 bude probíhat k datovým schránkám informativní kampaň, jejímž cílem je rozptýlení obav uživatelů, zvýšení počtu nových uživatelů datových schránek a potenciálních uživatelů online služeb veřejné správy.

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru

Na základě zákona č. 99/2019 Sb. o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a změny zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy, byl připraven metodický pokyn k přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací. Zde jsou popsány obecné požadavky na přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací, a to včetně požadavků harmonizované normy k přístupnosti.

MV bude v souladu s plánem kontrol na rok 2023 pokračovat v provádění kontrol s cílem zajistit dodržování zákonem stanovených podmínek internetových stránek a mobilních aplikací ze strany povinných subjektů. ČR nově poskytuje EK každé tři roky zprávy o výsledku sledování přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací.

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím

V roce 2022 byla schválena novelizace zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Novelizací bylo s účinností k 1. 1. 2024 schváleno zřízení informačního systému *Centrální registr výročních zpráv v oblasti poskytování informací*. Jedná se o informační systém, do kterého budou jednotlivé povinné subjekty dobrovolně vkládat údaje ze svých výročních zpráv, týkat se bude všech státních orgánů, tzn. 6 258 obcí, 14 krajů, včetně městských částí a obvodů statutárních měst a tzv. veřejných institucí, právnických osob státu či samospráv, celkem cca 10 000 povinných subjektů. Vytvoření informačního systému umožní uživatelům vložení dat pomocí formuláře a datové schránky, zveřejnění a třídění vložených dat, zpřístupnění údajů a jejich export do vhodného formátu pro další práci či filtrování podle jednotlivých požadavků.

Oblast prostorových informací

Implementace Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR po roce 2020

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR po roce 2020 (GeoInfoStrategie2020+) kontinuálně navazuje na Strategii rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 (GeoInfoStrategie), je v souladu s principy a cíli eGovernmentu, vytváří podmínky pro realizaci zásadních projektů nad prostorovými daty s celonárodním významem v mezinárodním kontextu a akcentuje vzdělávání všech účastníků národní infrastruktury pro prostorové informace a podporu výzkumu, vývoje a inovací v předemné oblasti. Implementace GeoInfoStrategie2020+ bude probíhat v rámci činnosti Pracovní skupiny pro národní infrastrukturu pro prostorové informace (PS NIPI) vedené DIA.

V rámci implementace GeoInfoStrategie2020+ budou prioritně realizována opatření z oblasti podpory vzdělávání a výzkumu, vývoje a inovací v oblasti prostorových informací.

Dále bude rozvíjena již navázaná spolupráce s cílem doplnění vzdělávání státních úředníků i úředníků územních samosprávných celků o témata související s národní infrastrukturou pro prostorové informace. Jsou realizovány kroky směřující k doplnění *Národní soustavy povolání* o profese *geoinformatik* a *geomatik*.

Ve spolupráci s Technologickou agenturou ČR (TA ČR) je v rámci programu SIGMA připravováno vyhlášení veřejné soutěže zaměřené na podporu výzkumu a vývoje v tématech podporujících rozvoj národní infrastruktury pro prostorové informace v souladu s vládou schválenou GeoInfoStrategií2020+.

V rámci řešení projektů podpořených z plánované veřejné soutěže, jejíž realizace se předpokládá ve spolupráci s TA ČR, budou vypracovány nezbytné podklady pro naplnění opatření č. 4.2.3 *Zajistit vybudování národní integrační platformy pro prostorové informace*. Cílem je zajistit vývoj nejvhodnějšího softwarového řešení národní integrační platformy pro prostorové informace.

Ve spolupráci Ministerstva životního prostředí (MŽP) a MV bude zahájena výstavba národního geoportálu (NGP) a to v souladu s návrhem zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace. Správcem NGP je v návrhu zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace stanoveno MŽP.

Správa a rozvoj informačního systému národní infrastruktury pro prostorové informace

Pokračuje rozvoj Informačního systému národní infrastruktury pro prostorové informace, který byl vyvinut v rámci implementace Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020 a který je spravovaný MV. Aktuálně bude zajišťována příprava přechodu ze současného pilotního provozu do provozu rutinního, a to v návaznosti na přijetí zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace. Návrh zákonné úpravy byl připraven MV, aktuálně probíhá legislativní proces.

Projekt Vybudování Informačního systému pro veřejné služby a služby veřejné správy INSPIRE (ISSI)

Hlavním cílem projektu je vybudovat informační systém centrálního charakteru pokrývající území ČR pro naplnění povinností ČR dané směrnicí INSPIRE 2007/2/ES. Informační systém bude sloužit pro vzájemné poskytování dat (výměnu a sdílení) mezi cílovými skupinami, data bude harmonizovat v souladu s národní legislativou a směrnicí INSPIRE a bude propojen na národní geoportál INSPIRE. Realizace projektu byla zahájena 1. 10. 2019. V roce 2023 bude informační systém ověřován v neveřejném pilotním provozu, projekt bude ukončen k 31. 12. 2023.

MOJE daně

V průběhu roku 2023 připravuje Finanční správa další úpravy, které souvisejí se zapracováním legislativních změn, zavedení technologie *Průvodce* v aktualizovaném formuláři k dani z příjmů právnických osob, převod dalších EPO formulářů do modernější technologie EPO3 a posílení bezpečnostních prvků webových aplikací, včetně zvýšení ochrany osobních údajů. Portálové služby již byly zároveň rozšířeny aplikací/službou pro reporting a evidenci provozovatelů platforem dle DAC7.

V roce 2022 doznaly webové stránky portálu MOJE daně úprav v oblasti přístupnosti, které vedou k usnadnění práce zrakově postižených uživatelů, a pro vybrané formuláře byli zapracováni průvodci, kteří umožňují formou návodných otázek snadnější vyplnění daňového formuláře. Pro využití v roce 2023 byl nasazen nový formulář a návodný průvodce pro snadné vyplňování daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob a průběžně se rozšiřují možnosti předvyplnění údajů dle dat, které má Finanční správa k dispozici, a vylepšuje se osobní daňový kalendář. Pro snadnější správu daně z nemovitých věcí byly zároveň nasazeny nové funkcionality, a to např. funkce ověření na katastr nemovitostí a předvyplňování daňových přiznání k dani z nemovitých věcí. Poplatníci mohli využít také návodného průvodce vyplněním daňového přiznání k dani z nemovitých věcí.

Digitalizace podniků

Digitalizace je klíčová pro **zvýšení konkurenceschopnosti českých podniků na světovém trhu**. Zejména malé a střední podniky je v tomto ohledu potřeba motivovat, aby využívaly chytrá řešení, která mohou zefektivnit jejich práci a zvýšit produktivitu. Na národní úrovni byl na konci roku 2022 ukončen projekt s názvem *AI for Citizen's Safety and Security v. COVID-19* v rámci výzvy *Evropské centrum excelence v umělé inteligenci pro bezpečnější společnost*. Projekt řešilo konsorcium výzkumných organizací ve složení České vysoké učení technické v Praze, Masarykova univerzita Brno a Univerzita Karlova v Praze. Projekt byl finančně podpořen MPO a přispívá k dalšímu rozvoji českého ekosystému umělé inteligence.

ČR na podporu digitalizace podniků klade velký důraz a reflektuje ji také v rámci NPO (komponenta 1.5. Digitální transformace podniků). Právě skrze NPO podporuje množství projektů, které mají za cíl podpořit digitální transformaci zejména malých a středních podniků.

V rámci naplňování NPO byla spuštěna reforma č. 1 zřizující **Platformu pro digitalizaci hospodářství**, která se od roku 2022 pravidelně schází. Jejím cílem je propojit všechny aktéry vnitrostátního digitálního ekosystému. Do budoucna bude tato platforma fungovat jako jedna z pracovních skupin Výboru pro digitální transformaci, jehož zřízení se očekává do roku 2025.

Aby ČR pomohla podnikům s digitální transformací, v rámci NPO alokovala finanční zdroje na zřízení **Evropských digitálních center inovací (EDIHs)** (investice č. 1). Cílem EDIHs je podpořit digitální transformaci především malých a středních podniků a státní správy, zavádění nových technologií, přilákání odborníků v dané oblasti a zajištění větší odolnosti průmyslu a služeb vůči případným krizím. V roce 2022 uspělo pět nominovaných kandidátů na EDIHs z ČR¹⁰ v unijním kole výzvy programu Digitální Evropa, kteří následně s Evropskou komisí podepsali grantové dohody. EDIHs započaly svou činnost na začátku roku 2023 a postupně budou napomáhat podnikům s digitální transformací. Šestý kandidát z ČR¹¹ uspěl ve druhém kole unijní výzvy a nyní čeká na podpis grantové dohody. Na konci roku 2022 byla pro úspěšné EDIHs z unijní výzvy zveřejněna národní kofinanční výzva, která byla otevřena do 28. 2. 2023 v rámci Národního plánu obnovy (Investice 1). Investice má být realizována do 31. 12. 2024.

Skrze prostředky z NPO dále ČR podpoří projekt evropských referenčních testovacích a experimentálních zařízení v oblasti umělé inteligence (AI TEFs) pro oblast výroby (investice č. 2). AI TEFs umožní malým a středním podnikům v průmyslovém odvětví testovat své koncepty a inovativní technologie využívající umělou inteligenci v reprezentativních podmínkách a přiblížit je k nasazení do praxe. Český kandidátský subjekt je součástí širšího konsorcia AI-MATTERS, jež sdružuje významné organizace z osmi evropských zemí. V roce 2022 uspělo konsorcium AI-MATTERS v unijní výzvě pro AI TEFs v oblasti výroby programu Digitální Evropa a do 1. poloviny roku 2023 zahájí tento subjekt svou činnost.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 byly v rámci NPO vyhlášeny dvě výzvy na podporu digitální transformace podniků – Digitální a Virtuální podnik. Cílem těchto výzev bylo podpořit zvyšování digitální úrovně podniků působících na českém trhu prostřednictvím podpory nákupu a nasazení pokročilých nevýrobních digitálních technologií, které pomohou zajistit podporu automatizace, digitalizace dat a efektivnějšího propojení a řízení podnikových procesů. Způsobilé výdaje byly zaměřeny na pokročilé digitální technologie a IT služby. V rámci projektu je možné nakoupit nejsložitějších řešení, jako jsou služby cloud computingu, big data, umělá inteligence, až po běžnější pokročilé informační systémy pro plánování výroby nebo hardware a software pro logistické systémy. Do výzev bylo podáno 623 projektů v hodnotě 2,1 miliardy korun. V roce 2023 se plánuje vyhlášení dalších výzev zaměřených na digitální transformaci podniků MSP, tj. Virtuální podnik (vyhlášení ve 2Q 2023) a Digitální podnik (vyhlášení ve 4Q 2023) v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), a to v předpokládaném objemu 2 mld.

¹⁰ Brain 4 Industry, Cybersecurity Innovation Hub, EDIH ČVUT, EDIH DIGIMAT, EDIH OSTRAVA

¹¹ EDIH Northern and Eastern Bohemia

Kč. OP TAK podpoří zavádění digitalizace v podnicích, a to včetně nezbytné analýzy procesů a návazné investiční podpory pro nasazování digitálních řešení, tj. investice nebo pořízení nových služeb v oblasti informačních a komunikačních technologií, především softwaru a hardwaru, související s výrazným posunem v digitalizaci společnosti.

Strategie podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027

Strategie podpory MSP v ČR pro období 2021-2027 klade důraz na přechod k digitální ekonomice a na **digitální transformaci malých a středních podniků** (více viz klíčová oblast Digitalizace). Vyhodnocování a naplňování obsahu strategie je založeno na pravidelném monitoringu stanovených opatření. Počínaje koncem rokem 2022 je každoročně zpracována Výroční zpráva o implementaci Strategie podpory MSP v ČR pro období 2021-2027, která představuje souhrnnou zprávu o realizaci strategie a zároveň informuje o vývoji malého a středního podnikání v ČR.

Významným implementačním nástrojem pro naplnění cílů strategie je právě OP TAK, který plně reflektuje CSR z let 2019-2022 a který EK schválila dne 28. 6. 2022. OP TAK plynule navázal na aktivity Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), avšak s větším důrazem na přechod k zelené a digitální ekonomice. Veškeré informace o vyhlášených výzvách OP TAK zveřejňuje MPO na webu Agentury pro podnikání a inovace (<https://www.agentura-api.org/cs/radce/vsechny-vyzvy/>).

Digitální vysokokapacitní sítě

V ČR probíhá postupná modernizace digitálních sítí, které umožňují vysokorychlostní připojení k internetu. Nové technologie, jako jsou optické sítě a 5G, umožňují přenášet obrovská množství dat rychle a spolehlivě. V roce 2021 pokrývala optická síť v ČR více než 2,5 milionu domácností a podniků. Tento trend by měl pokračovat, aby byla vysokorychlostní připojení dostupná všem obyvatelům ČR. Další významnou změnou v digitálních sítích v ČR je zavádění sítí 5G. Tyto sítě umožňují přenos dat rychlostí až 10 Gb/s a přináší nové možnosti v oblasti internetu věcí a autonomních vozidel. Přestože se digitální vysokokapacitní sítě v ČR stále rozvíjejí, stále existují oblasti s nedostatečným připojením k internetu. Celkově lze říci, že digitální vysokokapacitní sítě v ČR se rychle rozvíjejí a přináší nové možnosti v oblasti komunikace, práce, vzdělávání a zábavy. Je však třeba dále pracovat na zlepšení dostupnosti těchto sítí pro všechny obyvatele ČR.

K tomu se váží následující konkrétní kroky definované komponentou 1.3 Digitální vysokokapacitní sítě NPO:

- *Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací* (legislativní úpravy, měření kvality)
- *Podpora rozvoje ekosystému sítí 5G* (25 studií, vydání pokynů MPO ke sdílení)
- *Vybudování vysokokapacitního připojení* (zveřejnění rozhodnutí o dotaci, cíl: 23 000 přípojek)
- *Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G* (5G pokrytí koridorů, opakovače ve vagónech)
- *Podpora rozvoje mobilní infrastruktury sítí 5G v investičně náročných bílých místech na venkově* (navýšení počtu BTS, zveřejnění rozhodnutí o dotaci)
- *Vědeckovýzkumné činnosti související s rozvojem sítí a služeb 5G* (20 projektů, zveřejnění rozhodnutí o dotaci)

Částečně probíhá implementace podle předpokladů. V některých částech se projevuje nedostatečná implementační infrastruktura, složitost a komplexnost problematiky a nutnost zapojení více institucí, které ovšem rovněž argumentují nedostatečnou personální kapacitou. Dále se řeší nutnost notifikace veřejné podpory nebo využití nového čl. 52a GBER. Probíhá také spolupráce s TA ČR.

V případě OP TAK se intervence zaměří zejména na **modernizaci, resp. rozšiřování stávající infrastruktury** a zřizování nových sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu velmi vysoké kapacity, čímž bude umožněn plný rozvoj digitálních procesů firem. Ve 3Q 2023 je v plánu vyhlášení dvou souvisejících výzev: Podpora připojení bílých adresních míst k velkokapacitním sítím (VHCN) a Zavádění přípojných sítí (backhaul), a to v celkovém předpokládaném objemu 3 mld. Kč. Ve 4Q 2023 se plánuje vyhlášení výzvy v aktivitě Vysokorychlostní internet (podaktivita *Zajištění odborných a technických kapacit v Broadband Company Office ČR*), která míří na vybudování odborné a technické kapacity usnadňující a zrychlující interakci aktérů při budování sítí s velmi vysokou kapacitou v regionech.

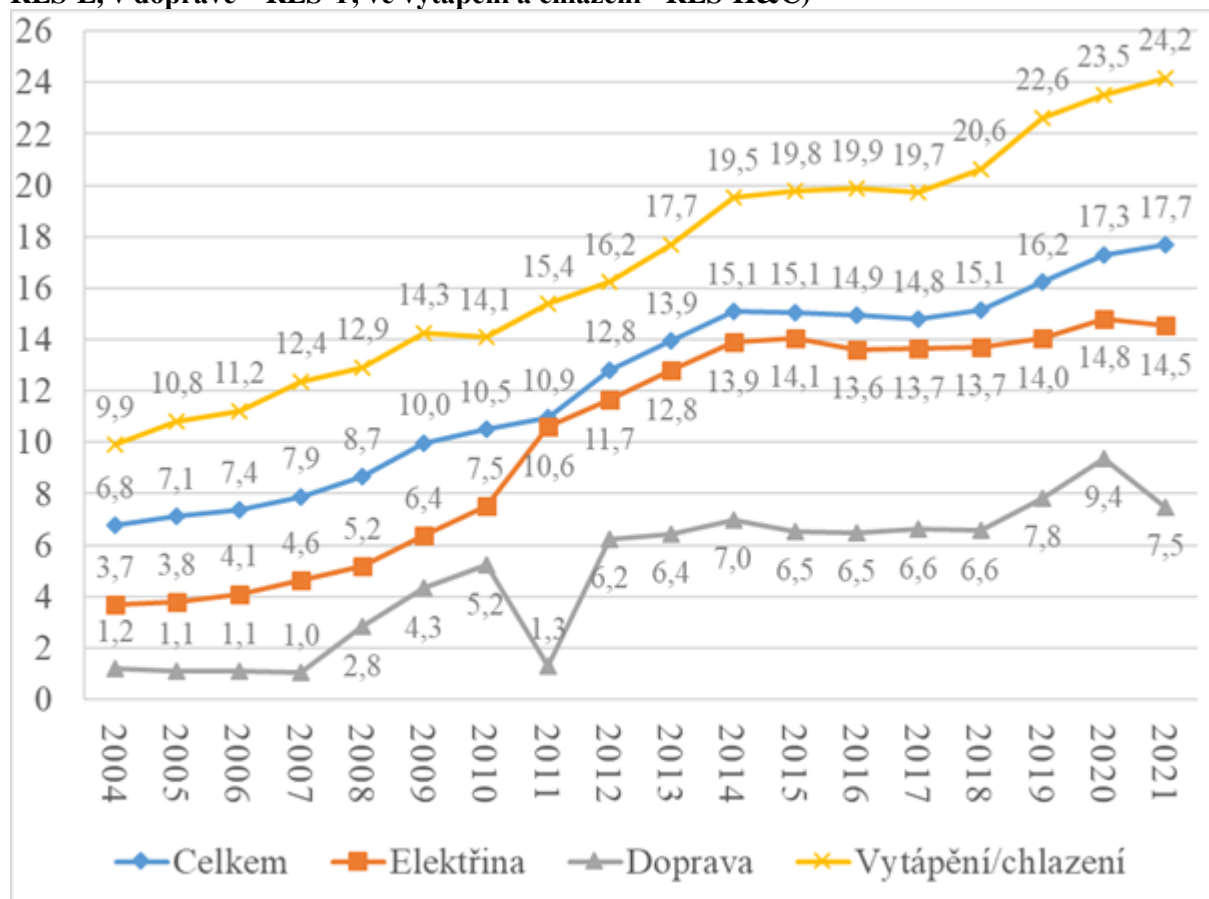
Na podporu **rozvoje vysokokapacitních** sítí je zaměřena i subkomponenta v rámci komponenty Digitální ekonomika NPO – Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro města a průmyslové oblasti (např. 5G) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). K dané komponentě byla v roce 2022 vyhlášena výzva, jejímž cílem je podpora projektů za měřených na podporu vývoje a nasazování aplikací vertikál ekosystému sítí 5G pro města se záměrem podpořit koncept Smart Cities. Tento proces podpory je založen na dosažených výsledcích soutěže *5G pro 5 měst*, kterou organizovalo MMR ve spolupráci s MPO. V rámci této výzvy budou vyvinuty a uvedeny do provozu referenční aplikace vertikál ekosystému sítí 5G pro Smart Cities.

3.2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

Z CSRs 2022: „Rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, mimo jiné s využitím Nástroje pro oživení a odolnost, plánu REPowerEU a dalších fondů EU.“

Ve Zprávě o ČR 2022 EK konstatuje, že celkové využívání fosilních paliv v ČR se musí snížit pomocí nových dekarbonizačních opatření, která by měla vycházet z balíčku *Fit for 55* a ze závazku vlády vytvářet podmínky pro energetickou transformaci a rozvoj uhelných regionů tak, aby byl možný odklon od uhlí do roku 2033. ČR si pro rok 2030 stanovila cíl 22% podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie. Z návrhu změn směrnice o obnovitelných zdrojích energie však pro ČR vyplývá zvýšení tohoto cíle. ČR plánuje podporovat zelenou transformaci zejména prostřednictvím pobídek pro zvýšení energetické efektivity (veřejné, podnikatelské i rezidenční budovy, výrobní provozy), budování a rozvoj inteligentní energetické sítě, využívání udržitelných dopravních prostředků, prosazováním přechodu na čistší zdroje energie a investováním do recyklační infrastruktury, biologické rozmanitosti, reformy lesnictví a správy vodních toků. Dále pak ČR bude podporovat renovace obytných a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění.

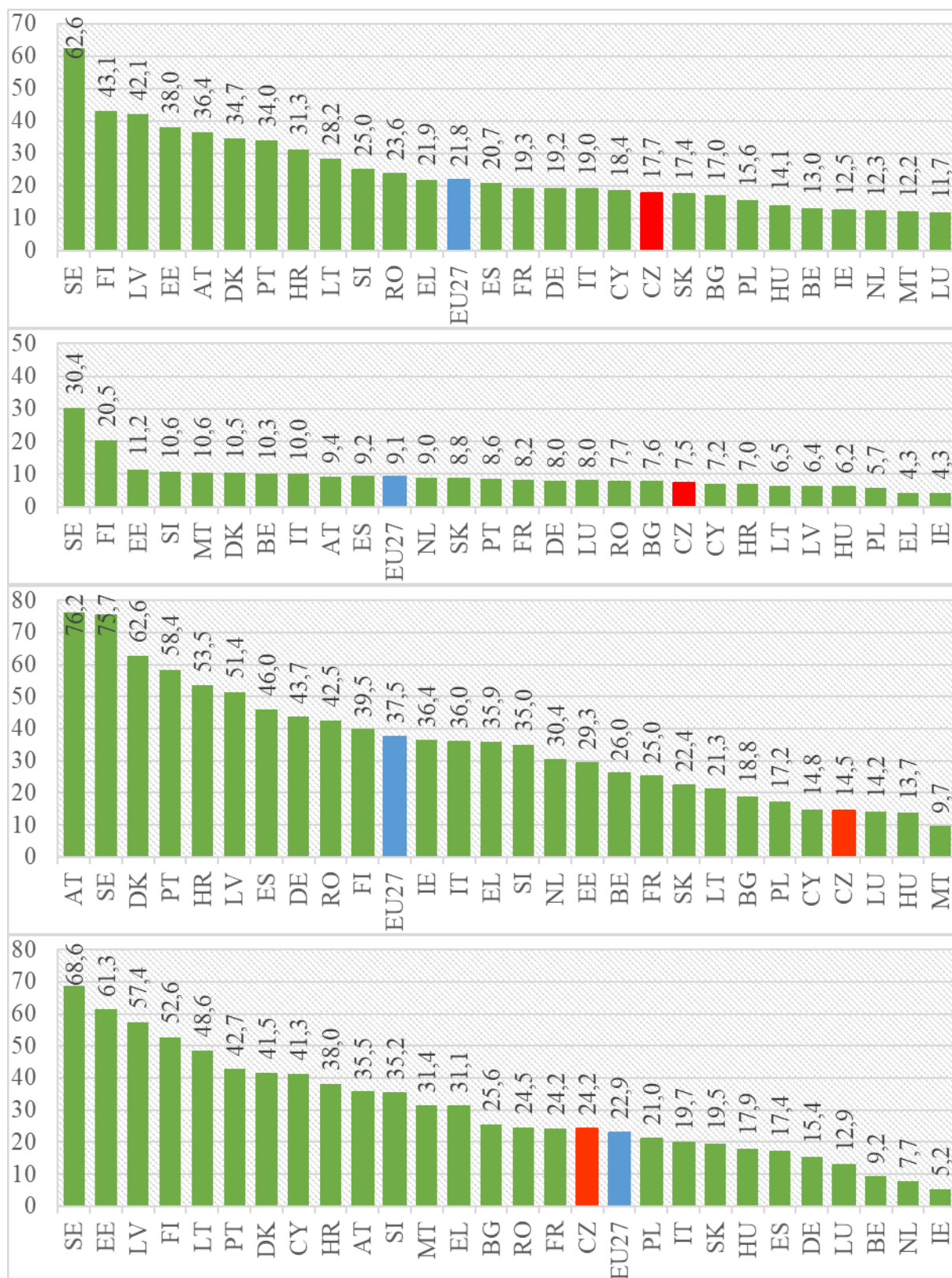
Graf 2: Podíl energie z obnovitelných zdrojů v ČR (v %; celkem – RES, ve spotřebě elektřiny – RES-E, v dopravě – RES-T, ve vytápění a chlazení - RES-H&C)

Zdroj: Eurostat

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_REN_custom_3639879/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4b606067-6a91-4c08-8bc1-b4fd93641079)

Graf 3: Srovnání podílů energie z obnovitelných zdrojů v ČS EU za rok 2021 (v %; shora dolů: 1) celkem – RES; 2) v dopravě – RES-T; 3) ve spotřebě elektřiny – RES-E; 4) ve vytápění a chlazení - RES-H&C)

Zdroj: Eurostat

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_REN_custom_3639879/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4b606067-6a91-4c08-8bc1-b4fd93641079)

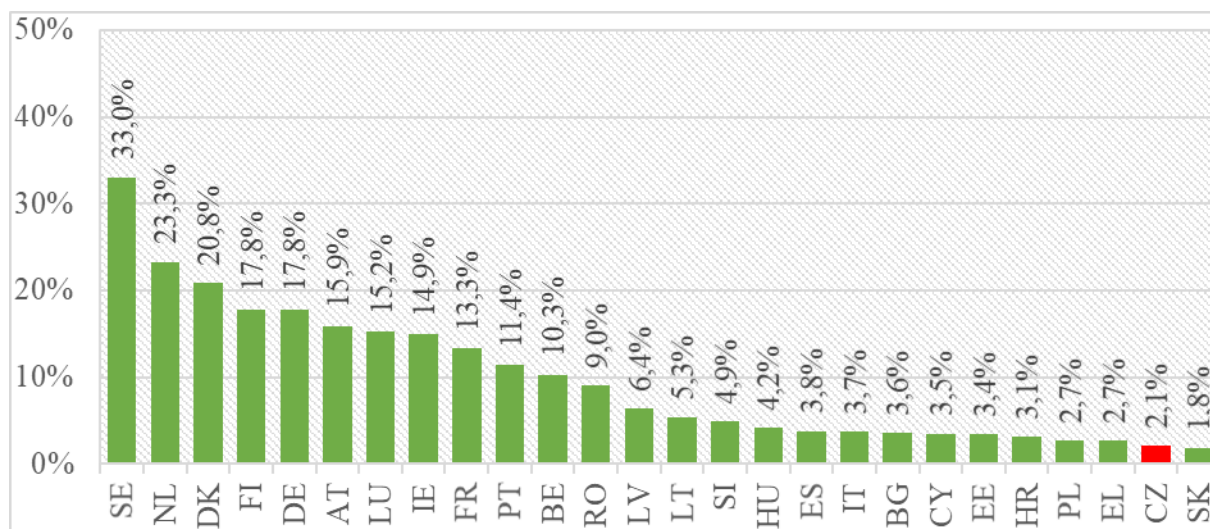
Udržitelná doprava

Balíček *Fit for 55* je souborem návrhů na revizi a aktualizaci právních předpisů EU a na zavedení nových iniciativ, který má zajistit, aby byly politiky EU v souladu s klimatickými cíli (tzv. Zelená dohoda). Aby byl splněn klimatický cíl, musí být zároveň zajištěno, že bude zachována spravedlivá a sociálně vyvážená transformace a posílena inovace a konkurenceschopnost průmyslu EU. Doprava je jedním z oborů lidské činnosti, která jako celek musí obstát ve splnění těchto cílů jako celku. Proto je nezbytné, aby **výnosy** z nově zaváděných poplatků z fosilních paliv (zdanění energie), z rozšíření systému obchodování s emisemi na sektor dopravy (emisní povolenky) a určitý zásadní a plánovatelný **podíl z výdajů** Modernizačního fondu, které bude suverénně spravovat ČR, byly dány k dispozici zpět do resortu dopravy, aby byla urychlena technologická transformace odvětví a udržena konkurenceschopnost českých dopravců operujících v jednotlivých dopravních módech na celoevropském dopravním trhu.

Automobilový průmysl v ČR a celé EU čelí mnoha výzvám. Tou nejvýraznější je **přechod ze spalovací technologie na nízkoemisní pohony** a obecněji globální i evropské snahy o snižování emisí skleníkových plynů. Elektromobilita je jednou ze zásadních cest, jak těchto limitů dosáhnout.

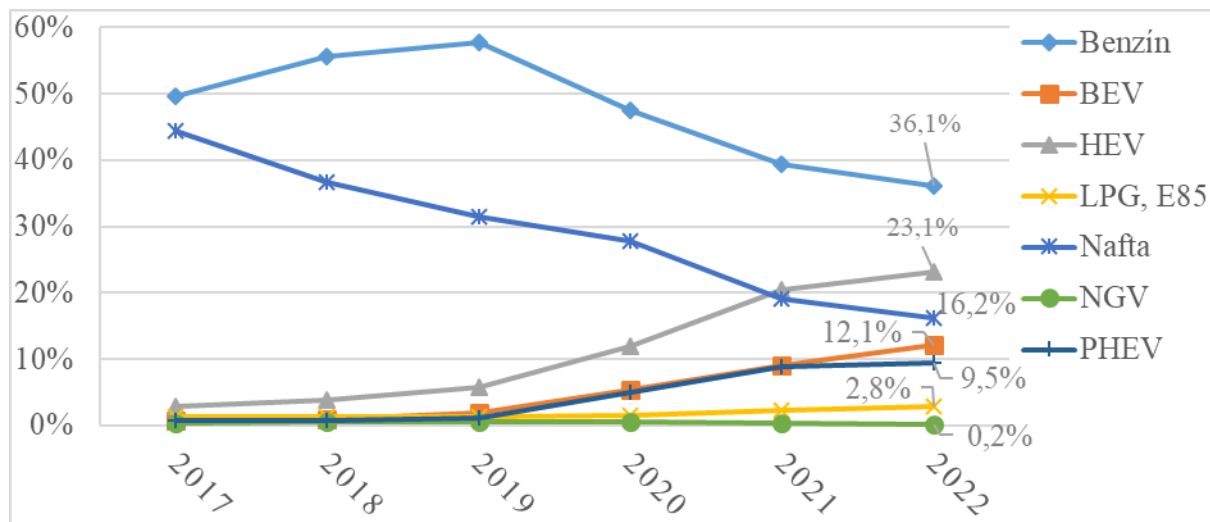
V roce 2022 bylo v zemích EU registrováno přes 1,1 mil. nových osobních bateriových elektrických vozidel (BEV), meziročně o 28 % více. Zatímco v roce 2021 představoval podíl BEV na všech registrovaných vozidlech 9,0 %, vloni se zvýšil na 12,1 %. S 2,1% podílem BEV patřila v roce 2022 ČR předposlední příčka, za námi s 1,8% podílem skončilo Slovensko. Z dalších zemí V4 byly loni BEV zastoupeny v Polsku 2,7 % a v Maďarsku 4,2 %. Nejvyšší podíly BEV byly loni evidovány ve Švédsku (33,0 %), Nizozemsku (23,3 %) a Dánsku (20,8 %). Vývoj podílu dieselových/naftových vozidel se v loňském roce v zemích EU podílely na registracích 16,4 %. Trend z posledních let ukazuje, že v letošním roce by mohl být v zemích EU registrován podobný počet nových naftových osobních vozidel jako těch bateriových elektrických.

Graf 4: Srovnání podílů registrací nových osobních bateriových elektrických vozidel (BEV) v ČR EU za rok 2022 (v %)

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu (<https://www.cistadoprava.cz/>)

Graf 5: Vývoj podílů registrací nových osobních vozidel v EU dle typu paliva (v %)

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu (<https://www.cistadoprava.cz/>)

Cílem komponenty NPO 2.4 Rozvoj čisté mobility je **urychlit výstavbu dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva** a zvýšit podíl vozidel na alternativní paliva.

V rámci investic 2.4.1.2 Budování neveřejné infrastruktury a 2.4.2.1 Podpora nákupu vozidel – vozidla (el, H2) pro podnikatelské subjekty MPO připravuje výzvu pro příjem a administraci žádostí. Podporovaná vozidla budou jak osobní, tak i lehká užitková vozidla.

V rámci výzvy plánujeme podpořit 4 055 bezemisních vozidel a 500 e-cargo kol. Alokace finančních prostředků je 300 mil. Kč na 1 500 dobíjecích stanic a 1 700 mil. Kč na nákup čistých vozidel. Vyhlášení výzvy se předpokládá na 2Q/3Q 2023 formou finančních nástrojů (záruky) prostřednictvím Národní rozvojové banky (NRB).

V rámci NPO si ČR uložila za cíl **zvýšit počet dobíjecích stanic pro elektromobily** v obytných budovách (investice 2.4.1.3). Prostřednictvím programu Nová zelená úsporám (NZÚ) byla k 1. 2. 2023 podpořena instalace více než 3100 dobíjecích bodů. Stávající zájem o instalaci dobíjecích stanic vysoce převyšuje očekávaný objem žádostí.

V rámci NPO si ČR také uložila za cíl **podpořit nákup vozidel** (elektromobily, H2) a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu (investice 2.4.2.2). Příjem žádostí v rámci NPŽP probíhá do 15. 12. 2023, nebo do vyčerpání alokace, která činí 600 mil. Kč. K 1. 2. 2023 eviduje Státní fond životního prostředí (SFŽP) 265 žádosti za více než 420 mil. Kč, ze kterých by mělo být podpořeno 1087 elektromobilů a 280 dobíjecích stanic. 162 žádostí již obdrželo kladné rozhodnutí ministra. Po vyčerpání alokace z NPO se plánuje vyhlášení dalších výzev z prostředků Modernizačního fondu.

Cíle investic 2.4.1.3 a 2.4.2.2 NPO se průběžně daří naplňovat. Níže uvedená rizika spojená s rozvojem čisté mobility se na plnění těchto investic zatím neprojeví.

Rizika jsou zde ekonomická – inflace cen spotřebního zboží, energie a veškerých nákladů na bydlení apod. vede k výraznému poklesu finanční dostupnosti dříve potenciálních zákazníků připravených na renovaci vozového parku a má o to větší vliv na dražší vozy na alternativní pohon. Dalším možným rizikem je možný nedostatek elektromobilů na trhu. Chybí zde i významnější podpora státu motivující fyzické osoby k nákupu např. elektromobilů (dotace na jejich nákup, jak tomu bylo v okolních evropských státech).

Dalším rizikem je nedostatek elektromobilů na trhu z důvodu polovodičové krize, což v kombinaci s probíhající energetickou krizí, která má na příjemce podpory nepříznivý dopad, naznačuje, že obce, podnikatelé a fyzické osoby budou v nadcházející době nuceni šetřit.

Přechod na čistší zdroje energie

V rámci komponenty 2.3 Přechod na čistší zdroje energie NPO jsou realizována 2 klíčová opatření, kterými jsou Výzva I. Fotovoltaické systémy s/bez akumulace a Výzva I. Modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění. Co se týče výzvy na fotovoltaiku, byla vyhlášena dne 8. 3. 2022, příjem žádostí byl zahájen de facto obratem a s ohledem na mimořádný zájem podnikatelské veřejnosti o tuto aktivitu byl příjem žádostí prodloužen do 30. 11. 2022 a alokace předběžně navýšena z 5 na 7 mld. V souvislosti s energetickou situací a velkým počtem zájemců, kdy byly projekty nad rámec překročené dostupné alokace umísťovány do tzv. zásobníku projektů, byl nejzazší termín pro dokončení projektu stanovený výzvou prodloužen z 30. 11. 2023 na nový termín 30. 6. 2024.

Co se týče výzvy na **modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění**, byla vyhlášena 5. 5. 2022, přičemž žádosti byly přijímány rovněž od tohoto data s termínem do 5. 5. 2023. Pro průmyslové podniky bylo alokováno 1,66 mld. Kč z unijního RRF. V současnosti je evidováno 32 podaných žádostí o podporu v úhrnné výši požadované dotace 1,269 mld. Kč, přičemž teplerenské společnosti, které jsou hlavními žadateli v této výzvě, avizují do konce roku projekty za další cca 1 mld. Kč.

Podrobnější popis této problematiky je obsažen v kapitole 3.7 Energetika - REPowerEU.

Přechod na oběhové hospodářství

Přechod na cirkulární ekonomiku má zásadní roli při zvyšování konkurenceschopnosti ČR, vzniku udržitelných pracovních míst, zlepšení nakládání s odpady, zvyšování efektivity využití druhotných surovin a omezování spotřeby primárních surovin při vysoké ochraně životního prostředí.

Cílem komponenty 2.7 *Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda* je v souladu se zásadními strategickými dokumenty EU (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství) podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu, omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích a zvýšit surovinovou bezpečnost ČR.

Reforma 2.7.1.: Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR

Reforma představuje proces koordinace a implementace **nově přijaté legislativy odpadového hospodářství ČR**.

Nová odpadová legislativa (nový zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., zákon o výrobcích s ukončenou životností č. 542/2020 Sb. a novela zákona o obalech č. 545/2020 Sb.), která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2021, zásadně podporuje přechod na oběhové hospodářství a reflektuje všechny závazné cíle vyplývající z přijatého evropského práva.

V účinnosti od 1. 10. 2022 je rovněž nový **zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí**, který transponuje požadavky směrnice o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí.

V květnu 2022 byla vládou ČR schválena aktualizace *Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 (POH ČR)*, který představuje základní strategický dokument a vizi pro odpadové hospodářství do roku 2035. V návaznosti na schválení aktualizace národního POH probíhají v současné době aktualizace krajských POH, které by měly být dokončeny ve 4. čtvrtletí 2023.

Reforma 2.7.2: Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040

Reforma představuje národní strategický rámec oběhového hospodářství pro transformaci celé společnosti na principy oběhového hospodářství.

Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040, schválený vládou ČR 13. 12. 2021, formuluje priority a kroky vedoucí k dlouhodobé udržitelnosti ČR proti budoucím ekologickým hrozbám, včetně změny klimatu a ztráty biodiverzity, a rozvoji udržitelného sociálního systému. Strategický rámec definuje jednotlivé cíle a stanovuje opatření a nástroje pro jejich dosažení. V roce 2023 bude připraven navazující implementační Akční plán pro období 2022-2027, který stanoví konkrétní aktivity a úkoly na následující šestileté období s cílem přispět naplnění cílů stanovených ve Strategickém rámci. Předpokládaný termín dokončení akčního plánu je v 2. čtvrtletí 2023.

Investice 2.7.1.1.: Budování recyklační infrastruktury

Plánovaná investice bude zaměřena na oblast biologicky rozložitelných odpadů, a tedy podporu projektových záměrů vedoucích k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady.

Specifickým předmětem podpory pak bude řešení problematiky koncového zapravování kompostu (případně digestátu a fugátu) vyprodukovaného z biologicky rozložitelných odpadů v kompostovacích zařízeních nebo bioplynových stanicích do zemědělské půdy. Podpora bude určena především pro zemědělské subjekty a podniky činné v oblasti odpadového hospodářství (kompostárny, bioplynové stanice).

Vyhlášení dotační výzvy a zahájení příjmu projektových žádostí se předpokládá v 2. čtvrtletí 2023 s plánovanou alokací 1,6 mld. Kč.

Investici bude realizovat MŽP prostřednictvím NP ŽP. Subjektem implementace je SFŽP ČR.

Investice 2.7.2.1. Cirkulární řešení v podnicích

Investice je zaměřena na podporu a rozvoj cirkulárních řešení u podnikatelských subjektů, zejména na investice do inovativních technologií umožňujících nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů, investice do inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby a náhrady primárních vstupních surovin druhotnými, optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití, projekty a realizace průmyslové symbiózy a další investiční podnikatelské projekty vedoucí k přechodu na oběhové hospodářství. V rámci investice jsou rovněž podporovány projekty zabývající se cílenou aplikací recyklovaných materiálů ve výrobcích.

Výzva pro předkládání projektů byla vyhlášena 20.7. 2022 a příjem žádostí byl ukončen 30.9. 2022. V roce 2023 bude probíhat postupná realizace vybraných projektů. Cíl podpořit alespoň 60 projektů bude splněn a výrazně překročen.

Investice 2.2. Úspora vody v průmyslu

Investice je zaměřena na podporu projektů úsporného využívání vody jako je optimalizace spotřeby vody v rámci samotného výrobního nebo technologického procesu instalací nových technologií a zařízení s cílem úspory vody, přímá recyklace vody ve výrobních odvětvích a podnikatelských aktivitách s vysokou spotřebou vody, opětovné využívání znečištěné/využité provozní vody v jiných procesech, optimalizace využívání vody v obslužných provozech podniků, snižování ztrát vody v uzavřených okruzích nebo rozvodech vody, využívání potenciálu odpadní páry, a další.

Výzva pro předkládání projektů byla vyhlášena 5.5. 2022 a ukončena 31.10. 2022. V roce 2023 bude probíhat postupná realizace vybraných projektů. Cíl podpořit alespoň 40 projektů bude splněn.

Z OP TAK je ve 3Q 2023 v plánu vyhlásit výzvu na *Udržitelné hospodaření s vodou*, která se bude soustředit na úsporu spotřeby vody v rámci hospodaření podniku pomocí zvýšení účinnosti rozvodů, snížení spotřeby vody technologií, využití dešťové vody a recyklace či cirkulace vody. Rovněž má být vyhlášena výzva na *Oběhové hospodářství*, která podporuje aktivity týkající se zavádění technologií k výrobě druhotné suroviny, polotovaru, nebo výrobku z vlastního odpadu; zavádění technologií pro znovupoužití vlastního výrobního odpadu zařazením zpět do výrobního cyklu; zavádění technologií ke zvýšení recyklovatelnosti výrobků a snížení množství vstupů při výrobě. Tyto výzvy budou navazovat na NPO, kde jsou již výzvy v této oblasti uzavřeny.

Biodiverzita

V rámci komponenty 2.9 Podpora biodiverzity a boj se suchem NPO (zajišťuje MŽP) se ČR zavázala, že zajistí **ochranu proti suchu a přírodě blízkou povodňovou ochranu** intravilánu města Brna (investice 2.9.1). V této souvislosti jsou s dotací ve výši 762 mil. Kč z NPŽP realizovány úpravy koryta řeky Svatky a její nivy v úseku km 37,028 – 40,174. Pravděpodobná povodňová ochrana je navržena na průtok Q100. V lednu 2022 byly zahájeny stavební práce, dokončení se předpokládá v říjnu 2023.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **hospodaření se srážkovými vodami** v intravilánu (investice 2.9.2). Z NP ŽP jsou podporována opatření ke zpomalení odtoku a zadržování a akumulace vody v městských aglomeracích prostřednictvím zvýšení členitosti povrchu, vsakovacích pásů a nádrží, dešťových zahrad, podzemních vsakovacích zařízení, drenáží, retenčních podzemních nádrží a zelených střech. K 1. 2. 2023 eviduje SFŽP ČR 214 aktivních žádostí s požadovanou podporou 1,035 mld. Kč. Z toho bylo u 155 žádostí vydáno kladné Rozhodnutí ministra v celkovém objemu schválené podpory 0,783 mld. Kč. Dosažení cíle aktivity 2.9.2 v podobě objemu zadržené srážkové vody je ohroženo makroekonomickým vývojem, především růstem cen stavebních prací a změnou struktury podpořených projektů.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **péče o zvláště chráněná území a území soustavy Natura 2000** a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (investice 2.9.3). Podpora z programu Národní plán obnovy - Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (NPO-POPFK) je určena především na realizaci praktických opatření vyplývajících ze schválených plánů péče, zásad péče a souhrnu doporučených opatření, záchranných programů apod. Dále je podpořeno zpracování podkladových studií a monitoringů. Oprávněnými žadateli jsou správy národních parků, Správa jeskyní ČR a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Alokace pro rok 2022 činila 156 mil. Kč bez DPH a pro rok 2023 je 135 mil. Kč.

V rámci výzvy NPO-POPFK 2/2022 bylo podáno 44 žádostí za 76,2 mil. Kč. Na 36 žádostí bylo vydáno rozhodnutí, či stanovení výdajů v objemu 66,7 mil Kč a na dvě žádosti rezervace. V roce 2022 bylo z této výzvy proplaceno 19 žádostí za 4,0 mil Kč. Ostatní žádosti budou proplaceny v letošním roce a následujících letech. Hlavním rizikem zůstává neposkytnutí finančních prostředků na tento a následující roky z důvodu vyřazení komponenty 2.9. z financování a nezajištění prostředků na DPH.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu** (investice 2.9.4). Prostřednictvím programu POPFK je podporováno zlepšení druhové a prostorové skladby lesa, zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy, tvorba a obnova mokřadů (vč. tůní a malých vodních nádrží), revitalizace a renaturace vodních toků, výsadba dřevin mimo les a komplexní vodohospodářské studie.

V rámci výzvy NPO-POPFK_1_2023 bylo podáno 501 žádostí za 70,8 mil. Kč. Vydáno bylo prozatím rozhodnutí o poskytnutí dotace na 354 žádostí za 47,7 mil. Kč a 49 žádostí za 9,3 mil. Kč je v procesu administrace. V roce 2022 pak z této výzvy bylo proplaceno 56 žádostí za 6,5 mil. Kč, ostatní opatření budou proplaceny či realizovány až v následujících letech. Průměrně jsou indikátory po první výzvě

plněny z 19 %. Nejvíce je ohroženo plnění indikátoru Zlepšení druhové a prostorové skladby lesa, kde je před poskytnutím podpory třeba řešit problematiku veřejné podpory.

Pro aktivity 2.9.3 a 2.9.4 jsou hlavními riziky nejistota poskytnutí finančních prostředků na DPH.

Trvajícím rizikem je také růst cen materiálů, energií, paliv, inflace - milníky byly stanoveny v květnu 2021 s využitím v té době aktuálního ceníku MŽP *Náklady obvyklých opatření*, který výše uvedené nemohl zohledňovat. Nastavené hodnoty milníků tudíž nemusí být s využitím stejných finančních prostředků dosaženy.

Trvajícím rizikem je taktéž nedostatečné personální zajištění, na 2.9.3 a 2.9.4 bylo přidáno pouze jedno pracovní místo. Pro subjekt implementace AOPK ČR pak žádné, přitom administrativní zátěž komponenty 2.9.4 byla stanovena na 25 úvazků.

Aktuálně je však největším rizikem úplné vyřazení aktivit 2.9.3 a 2.9.4 MF z předfinancování. Na roky 2023 – 2025 nejsou v návrhu státního rozpočtu alokovány žádné prostředky na komponentu 2.9. V případě neposkytnutí finančních prostředků nedojde k naplnění milníků. Zároveň nemohou resortní organizace v rámci 2.9.3. s jistým předpokladem uzavírat víceleté smlouvy, čímž se rozpadá celý koncept financování ochrany přírody resortními organizacemi MŽP v rámci tohoto programu.

Reforma lesnictví a správy vodních toků

Ministerstvo zemědělství (MZe) je v rámci pilíře *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice* vlastníkem komponenty 2.6 *Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu*. Cílem komponenty 2.6. Ochrany přírody a adaptace na klimatickou změnu je přispět k udržitelnosti zemědělské a lesnické krajiny z pohledu hospodářského a ekologického v kontextu klimatické změny, a to zejména zadržováním vody v krajině, zvýšením biodiversity a zlepšením stavu lesnických ekosystémů.

V průběhu roku 2023 bude připravena k projednání v PSP ČR vládní novela zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Jejich součástí bude návrh zefektivnění výkonu státní správy lesů a myslivosti. Cílem je zvýšení kvality a zefektivnění systému veřejné správy. Návrh bude projednán v odborných pracovních týmech.

Investice č. 1 Protipovodňová ochrana

Investice *Protipovodňová ochrana* (zajišťuje MZe) přispívá k protipovodňové ochraně obyvatel a majetku především v oblastech s významným povodňovým rizikem. Investice konkrétně přispívají k výstavbě suchých nádrží (tzv. poldrů), k úpravě na stávajících vodních dílech tak, aby bylo dosaženo retardace povrchového odtoku vody a snížení rychlosti povodňové vlny. Dále je podporováno zabezpečování vodních děl tak, aby byla schopna bezpečně převést KPV (kontrolní povodňová vlna úrovně 10 000 let), opatření podél vodních toků v intravilánech. Podporovanými subjekty jsou státní podniky Povodí, Lesy ČR a obce.

Investice Protipovodňová ochrana byla v lednu 2023 rozdělena mezi MZe a MŽP, a to na základě doporučení MPO. Při prvním hodnocení milníků a cílů NPO neuznala EK část projektů na protipovodňovou ochranu, které zajišťuje MZe. Tento krok ČR zajistí splněním nastavených cílů pro zmíněnou investici.

MZe tak bude nově v NPO realizovat 27 projektů efektivní protipovodňové ochrany a MŽP svými 13 projekty doplní investici Protipovodňová ochrana tak, aby byl naplněn požadavek CID na realizaci 40 projektů. Část této investice, kterou zajišťuje MŽP, je nazvána *Udržitelné a účinné hospodaření s vodou v obcích a zajištění protipovodňové ochrany vnitřních měst*.

Na základě hodnocení 1. žádosti o výplatu z RRF shledala EK, jako způsobilých k realizaci v rámci NPO pouze 27 projektů protipovodňové ochrany s alokací 1,677 mld. Kč. Z těchto vybraných projektů bude 15 vykázáno pro splnění cíle 132 *Dokončení 20 projektů zaměřených na vybudování odolné*

protipovodňové ochrany. Zbylé projekty doplní MŽP. Nadále probíhají jednání s EK o rozložení plnění cíle 133 Dokončení dalších 20 projektů protipovodňové ochrany.

Investice č. 2 Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích

Investice *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích* vedou k výraznému zlepšení morfologického stavu koryt drobných vodních toků a malých vodních nádrží. Podporují vodní režim krajiny, posilují retenci vody v krajině, zvyšují rozvoj pobřežní vegetace a retenci vody v korytech vodních toků. Celková alokace investice činí 1,6 mld. Kč.

Cíl 135 „Dokončení 50 % projektů týkajících se drobných vodních toků a malých vodních nádrží“ byl již splněn. V rámci programu 129 390 – 2. etapa bylo do konce roku 2022 zrealizováno celkem 450 projektů. V roce 2023 bude dokončeno dalších 450 projektů, tím tak dojde ke splnění cíle 136 *Dokončení 50 % dalších projektů týkajících se drobných vodních toků a malých vodních nádrží.*

Investice č. 4 Budování lesů odolných klimatické změně

Investicemi do obnovy lesů ve smyslu pozměnění druhové skladby a věkové i prostorové struktury lesních porostů odolných vůči klimatické změně dojde ke zlepšování odolnosti a zároveň i stavu lesních ekosystémů po kůrovcové kalamitě a bude značným dílem zajištěno udržitelné plnění funkcí lesa. Podporovanými subjekty jsou vlastníci a držitelé lesů. Celková alokace investice na období 2/2020–12/2023 činí 8,540 mld. Kč.

Novela vyhlášky o lesním hospodářském plánování č. 84/1996 Sb., s termínem splnění 1Q/2023 byla dne 30. 6. 2022 publikována pod č. 186/2022 Sb., ve Sbírce zákonů ČR, čímž byl s předstihem naplněn stanovený milník. U cíle 140 *Opětovné zalesnění 12 000 ha ploch melioračními a zpevňujícími dřevinami* MZe eviduje 12 293 ha zalesněných ploch MZD. Od roku 2022 probíhá realizace cíle 141 *Opětovné zalesnění 24 000 ha ploch melioračními a stabilizujícími dřevinami* pokrývajícího období let 2022–2023. Pro výše uvedené opatření je na období 1/2023–12/2023 v NPO schválena alokace ve výši 2,562 mld. Kč.

Investice č. 5 Zadržování vody v lese

Investice *Zadržování vody v lese* přispívá k posílení retenční schopnosti lesů prostřednictvím realizace šetrných lesotechnických opatření, což jsou opatření, která přispívají ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního režimu lesních půd a ochraně bystřinných povodí. Podporovanými subjekty jsou vlastníci či držitelé lesů a správci drobných vodních toků. Celková alokace investice na období 2/2020-12/2023 činí 300 mil. Kč. Zahájení realizace opatření – únor 2020, ukončení realizace opatření v rámci financování ze zdrojů RRF – prosinec 2023.

V současné době MZe eviduje 44 ukončených projektů za dobu implementace opatření v rámci NPO s tím, že za období 2/2020-12/2022 bylo cílem podpořit 40 projektů s alokací 200 mil. Kč a v aktuálním navazujícím období 1/2023–12/2023 je cílem podpořit dalších 20 projektů s alokací 100 mil. Kč.

Informace o vyhlášení výzev

Veškeré informace o vyhlášených výzvách komponenty 2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu, zveřejňuje MZe na svém webu: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-plan-obnovy/>

Podpora renovace obytných budov, veřejných budov, budov sloužících podnikání a výměny zdrojů vytápění

Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru (komponenta NPO)

Viz kapitola 3.7 Energetika – REPowerEU.

Renovace budov a ochrana ovzduší (komponenta NPO)

Viz kapitola 3.7 Energetika – REPowerEU.

Revitalizace území se starou stavební zátěží

V gesci MMR má dvě subkomponenty:

- *Investiční podpora regenerace specifických brownfieldů (2.8.1)*

- *Investiční podpora regenerace brownfieldů ve vlastnictví obcí a krajů pro nepodnikatelské využití (2.8.2)*

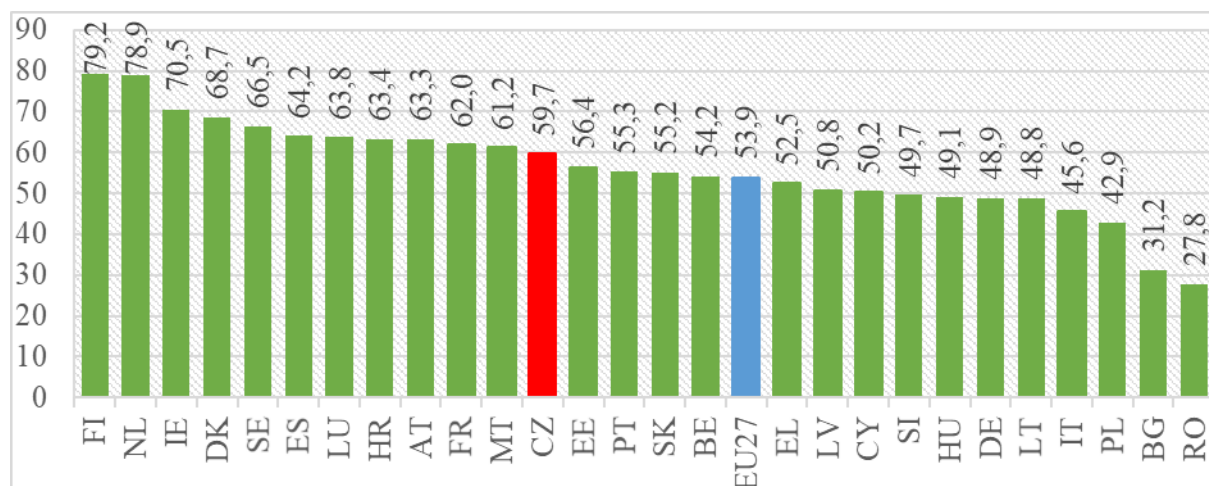
Komponenty implementuje Státním fond podpory investic (SFPI). Cílem programu je finanční podpora obcí a krajů za účelem revitalizace území se starou stavební zátěží (*brownfieldů*), které jsou nevyužívané a dlouhodobě chátrají tak, aby je bylo možno znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji území. Dotaci lze v rámci tohoto programu použít buď na energeticky účinné renovace, případně demolice a novou výstavbu nebo na vznik přírodního úložiště uhlíku (tzn. na vznik lesa či lesoparku). Následné využití brownfieldů bude převážně nehospodářského charakteru, přičemž budou sloužit široké veřejnosti v rámci občanského vybavení.

Výzvy byly vyhlášeny 1. 2. 2023 a ukončení příjmu žádostí je k 20. 4. 2023. Projekty budou zaměřeny na podporu demolic i energeticky účinné výstavby, jakož i na energeticky účinné renovace. Pokud jde o energeticky účinnou výstavbu, podmínkou programu je, že nové budovy podpořené z projektů budou mít potřebu primární energie (PED), která je alespoň o 20 % nižší než požadavek na budovy s téměř nulovou spotřebou energie. Celkem se počítá s podporou minimálně 14 projektů v komponentě 2.8.1 (specifické brownfieldy) při alokaci 2 mld. Kč a podporou 45 projektů v komponentě 2.8.2 při celkové alokaci 800 mil. Kč (rozdělené na 640 mil. Kč určených na energeticky účinné renovace a 160 mil. Kč na vznik přírodního úložiště uhlíku).

3.3 Vzdělávání a trh práce

Ve Zprávě o ČR 2022 je výkonnost českého trhu práce hodnocena jako silná. Jako výzvu však EK identifikovala především zaměstnatelnost a aktivaci určitých skupin (žen, Romů, osob s nízkou kvalifikací, starších osob). Podrobnější údaje o vývoji zaměstnanosti žen, mladých osob, osob s nízkou kvalifikací a starších osob jsou k dispozici v rámci grafů č. 3 - 6. Je tedy třeba, aby se ČR zaměřila na řešení strukturálních problémů na trhu práce prosazováním rozvoje digitálních dovedností a vzdělávání dospělých¹² a rozšířením kapacity péče o děti s cílem zvýšit zaměstnanost žen s dětmi.

Graf 6: Srovnání podílu osob (ve věku 16-74 let) s alespoň základní digitální kompetencí v ČR EU za rok 2021 (v %)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/205f6590-6fd8-4634-af2d-b76476aeaafa?lang=en>)

Vzdělávání a digitalizace

Reformy v oblasti předškolního vzdělávání

Aktuálně dochází k **posunu v dostupnosti předškolní péče**. Ve školním roce 2021/2022 bylo zapojeno do možného způsobu povinného předškolního vzdělávání 99,6 % pětiletých dětí (výroční zpráva České školní inspekce (ČŠI) za rok 2021/2022). Roste počet mateřských škol a počet dětí v jednotlivých mateřských školách. K 30. 9. 2022 (po uzavření sběru dat do školní matriky) probíhá předškolní vzdělávání v 5 374 mateřských školách a celkově je k tomuto datu vzděláváno v mateřských školách 369 205 dětí. V návaznosti na krizi na UA byl počet přijatých dětí do mateřských škol ve školním roce 2022/2023 celkem 4969 dětí. Ve školním roce 2022/2023 bylo v předškolním vzdělávání z dat MŠMT (po ukončení zápisů do matriky k 30. 9. 2022) v předškolním vzdělávání celkově 10 718 dětí ukrajinské národnosti, z toho 6 904 azylantů.

V této souvislosti vzniklo také několik dokumentů cílených pedagogům, ředitelům mateřských škol dostupných na webových stránkách <https://www.edu.cz/ukrajina/>. Jedná se například o přehled podpůrných aktivit při začleňování ukrajinských dětí v mateřských školách, sérii prakticky využitelných vzdělávacích materiálů nebo metodický komentář k zákonu Lex Ukrajina IV pro oblast regionálního školství apod. MŠMT připravilo materiál stanovující podmínky pro financování pozice ukrajinského asistenta pedagoga ve školách (MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatoře). Finanční prostředky na zajištění této pozice lze čerpat do 31. 8. 2023 formou pracovního poměru.

¹² V roce 2021 činil podíl osob ve věku 16-74 let se základními digitálními dovednostmi téměř 60 %, přičemž průměr EU činil 54 % (viz graf výše).

V regionech se **zvýšeným počtem obyvatel ze sociokulturně znevýhodněného prostředí** byli ředitelé mateřských škol informováni formou letáků o možnostech čerpání personální pozice školního asistenta ze šablon Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK). Ředitelé mateřských škol mohou touto personální pozicí přispět k rozvíjení efektivní komunikace s rodinami ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

V roce 2022 byl schválen harmonogram aktualizace Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, činnosti Pracovní rady a tvůrčích týmů probíhají průběžně. Na podporu komunikace se zákonnými zástupci dětí byla vypracována v roce 2022, v souladu se Strategií 2030+, rovněž metodická příručka Komunikace se zákonnými zástupci, která obsahuje konkrétní situace s navrženými řešeními. Příručka by měla být vydaná ve 2.Q/2023.

V roce 2022 IROP vyhlásil tři výzvy na podporu mateřských škol (výzvy č. 6, 7, 20) a v r. 2023 ještě dodatečnou výzvu č. 109 pro méně rozvinuté regiony na podporu kapacit a zlepšování podmínek v MŠ. MŠMT vyhlásilo na rok 2023 výzvy Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z UA (leden – červen 2023). Výzva na Adaptační skupiny bude zaměřena na podporu volnočasových adaptačních skupin pro děti cizince od 3 do 18 let migrující z UA a pobývající v ČR.

Reformy v oblasti základního vzdělávání

Pokračují intenzivní práce **na velké revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání**. MŠMT projednalo, schválilo a předalo Národnímu pedagogickému institutu (NPI ČR) dokument Zadání pro NPI ČR, který navazuje na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Pracovní skupiny budou, po seznámení se s dokumentem, společně s hlavními směry aplikovat tento dokument ve svém dalším postupu při tvorbě RVP ZV. Na práci na revizi se podílejí pracovní skupiny pro jednotlivé vzdělávací oblasti, koordinační skupiny a koncepční skupiny. Podle předpokládaného harmonogramu má být revidovaný RVP ZV dokončen na podzim 2023. Možnost začít výuku dle revidovaného RVP ZV školám, zajišťujícím základní vzdělávání, je plánována na 1. 9. 2024. Povinnost školám, zajišťujícím základní vzdělávání, začít výuku dle revidovaného RVP ZV pak stanovena od 1. 9. 2025. Při vytváření modelových školních vzdělávacích programů (MŠVP) budou vydány alespoň 3 modelové školní vzdělávací programy (MŠVP), kdy alespoň jeden MŠVP odpovídá dosavadní organizaci výuky většiny škol (předměty odpovídají vzdělávacím oborům), alespoň jeden MŠVP pracovat s integrací předmětů (oborů) a alespoň jeden MŠVP postaven na tématech (nahlížených z různých oborů). Dále bude pro školy připravena masivní metodická podpora.

MŠMT bude pokračovat v integračních opatřeních v oblasti vzdělávacích aktivit pro děti/žáky cizince a pro pedagogické pracovníky v roce 2023: Bude zajišťováno financování a metodická podpora při realizaci jazykové přípravy dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v mateřských, základních a středních školách. Budou nadále zajišťovány služby překladatelů, tlumočnicků a ukrajinských asistentů pedagoga, bude pokračovat poskytování podpory pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím děti a žáky cizince prostřednictvím sítě krajských koordinátorů, zahrnující nabídku a realizaci vzdělávacích programů, metodickou, koordinační, konzultační a síťovací podporu včetně provozu a aktualizace portálu <http://cizinci.npicr.cz>. Z OP JAK je možná podpora aktivit zaměřených na integraci cizinců (resp. dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem) v rámci zjednodušených projektů.

Dále na rok 2023, stejně jako v roce minulém, MŠMT zajistilo finanční prostředky a vydalo metodický materiál k zajištění pozice ukrajinského asistenta/ky pedagoga. Hlavním cílem práce ukrajinského asistenta pedagoga je podpora úspěšného začleňování ukrajinských dětí do běžných tříd. Finanční prostředky na zajištění této pozice lze čerpat od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2023. V roce 2023 bude i nadále pokračovat podpora škol pro integraci ukrajinských žáků v základním vzdělávání.

Reformy v oblasti středního vzdělávání

Pokračuje proces inovace oborové soustavy oborů **vzdělání pro střední odborné vzdělávání**. Činnost zahájily odborné platformy, které byly vytvořeny jako konzultační a poradní uskupení pro inovaci soustavy oborů vzdělávání a další související činnosti. Dle tematického zaměření jednotlivých skupin

oborů vzdělání bylo vytvořeno 5 odborných platform, které shlukují příbuzné skupiny oborů vzdělání, a to odborná platforma Technická, Společensko-ekonomická, Přírodovědná, Umělecká a Zdravotní a sociální. Členy odborných platform jsou zástupci ministerstev, zástupci komor, zástupci zaměstnavatelů s celostátní působností, zástupci příslušných ústředních odborových orgánů, zástupci školských asociací, vysokých škol a zástupci zřizovatelů. Institucionální zastoupení v odborných platformách vychází z principu sociálního dialogu a dále je inspirováno výčtem partnerů stanovených ve školském zákoně při projednávání kurikulárních dokumentů a u příslušných organizací zaměstnavatelů s celostátní působností v souladu s Dohodou o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé oblasti počátečního odborného vzdělávání. V průběhu roku budou pokračovat práce na inovaci rámcových vzdělávacích programů, do kterých budou implementovány kompetenční pyramidy a jejich propojení na národní soustavu kvalifikací.

Dále od školního roku 2021/2022 probíhá pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky formou komplexní absolventské práce ve středních odborných školách a pokusné ověřování stupňovitého propojení vybraných oborů H, M, N ve skupině oborů vzdělávání 53 – tedy Zdravotnictví ve středních a vyšších odborných školách.

V rámci vyhlášeného pokusného ověřování ve školním roce 2022/2023 (které bylo zahájené od 1. 10. 2020) mohou ředitelé škol maturujícím žákům nabídnout možnost nahradit část jedné nebo i jednu celou profilovou maturitní zkoušku z oblasti vzdělávání Informatika a informační a komunikační technologie (RVP G) a oblasti Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích (RVP pro SOŠ) výsledkem úspěšně vykonané zkoušky (zkoušek) z této oblasti vzdělávání doložené mezinárodně uznávaným certifikátem (certifikáty). Pokusné ověřování má své ukončení naplánované na 30. 9. 2023. Pro školní roky 2023/2024 a 2024/2025 se však předpokládá jeho prodloužení a rozšíření seznamu uznávaných mezinárodních certifikátů o další skupiny zkoušek.

Reformy v oblasti pregraduální přípravy pedagogů a v oblasti dalšího vzdělávání a podpory pedagogických pracovníků

Pokračuje naplňování **Reformy přípravy učitelů a učitelek v ČR**, která započala podpisem memoranda mezi MŠMT a zástupci asociací děkanů fakult připravujících učitele v září roku 2021. Hlavním cílem reformy je proměnit přípravu učitelů tak, aby ČR každý rok připravovala dostatek nových učitelů připravených pomáhat všem svým žákům naplno se rozvíjet, tedy učitele schopné přispívat k naplňování dvou hlavních cílů Strategie 2030+. Byl vytvořen návrh Kompetenčního rámce absolventa učitelství, který představuje společnou národní vizi kvality absolventa učitelství. Jedná se o kompetenční model, který obsahuje 14 kompetencí rozdělených do 5 oblastí. Bude v první polovině roku 2023 připomínkován v širokém připomínkovém řízení a následně se stane základem jak pro národní šetření připravenosti absolventů a začínajících učitelů, tak pro formativní práci se studenty učitelství, pro tvorbu studijních programů a stane se také přílohou Rámcových požadavků na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků. Pokračuje také reforma pedagogických praxí a užší propojování fakult připravujících učitele se školami regionálního školství. Bylo zahájeno pokusné ověřování Systému podpory provázejících učitelů s cílem zvyšování kvality pedagogických praxí. Toto pokusné ověřování pilotuje opatření obsažená v návrhu novely zákona o pedagogických pracovnících a školského zákona, který navrhuje zakotvit pozici provázejícího učitele, který metodicky vede žáka nebo studenta jiné školy nebo vysoké školy připravujícího se v rámci praktického vyučování, praktické přípravy nebo praxe na výkon povolání učitele. Návrh novely zákona dále obsahuje institut adaptačního období, které zahrnuje období 2 let od začátku výkonu činnosti učitele, a pozici uvádějícího učitele, který zejména metodicky vede začínajícího učitele po dobu jeho adaptačního období, průběžně a pravidelně s ním hodnotí jeho práci a seznamuje ho s činností školy. Budou nově nastaveny podmínky pro akreditaci profesních studijních programů vedoucích ke kvalifikaci učitele s cílem otevřít systém inovacím a dále posilovat profesní podobu pregraduální přípravy učitelů. Je posilována také internacionalizace přípravy učitelů, zvyšování atraktivity učitelské profese a rozvoj oborových didaktik jako klíčové složky přípravy učitelů.

V roce 2023 bude pokračovat **příprava systému podpory ředitelů škol a školských zařízení**. Aktivity budou navazovat na inovaci přípravného studia pro ředitele škol ve spolupráci s NPI ČR, jehož první běh bude v roce 2023 evaluován.

V rámci **rozvoje pedagogické profese** byl v roce 2022 vyhlášen druhý ročník dotační výzvy *Na učitelích záleží*, která je zaměřena na posilování prestiže učitelského povolání a zvyšování zájmu o učitelské povolání a dále pak na popularizaci studia učitelství a zvyšování atraktivnosti učitelství. Ve výzvě bylo podáno celkem 25 žádostí, podpořeno bylo 14 projektů. Dotační výzva byla opět vyhlášena pro rok 2023. Zvýšení prestiže studia učitelství a tím i samotné učitelské profese je také jedním z hlavních 6 cílů schválené Reformy přípravy učitelů a učitelek v ČR.

Reformy v oblasti zvyšování inkluзивity vzdělávacího systému

V souladu se strategickou linií Podpora pedagogické práce škol a implementační kartou Podpora a řízení škol Strategie 2030+ a Programovým prohlášením vlády České republiky, plánuje MŠMT od roku 2025 financování školních psychologů a školních speciálních pedagogů ze státního rozpočtu tak, aby měla každá běžná základní škola nárok na určitou výši úvazku těchto pedagogických pozic. Výhledově se předpokládá tento systém zajistit i v mateřských a středních školách.

Aktuálně v první fázi institucionalizace mohou běžné základní školy nárokově čerpat finanční prostředky na tyto pozice z výzvy Šablony pro MŠ a ZŠ I OP JAK. V roce 2023 bude tento systém podpory evaluován a bude připravována novelizace souvisejících legislativních předpisů.

MŠMT nadále realizuje program na podporu škol s nadprůměrným zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním v rámci implementace komponenty NPO 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů, který probíhá do 31. 8. 2025. Cílem je podpořit 400 škol.

V rámci NPI ČR probíhá také **další vzdělávání pedagogických pracovníků** - byly např. vytvořeny metodické materiály podporující práci s heterogenní třídou, k nimž je připravováno další vzdělávání pro pedagogické pracovníky nastavené do třech úrovní náročnosti práce s heterogenitou. V letech 2020–2022 byly připraveny a pilotně ověřeny vzdělávací programy pro podporu profesních kompetencí pedagogů při práci s dětmi s psychiatrickým onemocněním, se zrakovým postižením, s narušenou komunikační schopností. Realizován byl také výcvikový program pro podporu práce s dětmi s poruchami autistického spektra a jiným neurovývojovým onemocněním a interaktivní webináře pro podporu práce se znevýhodněnými žáky <https://audiovideo.rvp.cz/keyword/APIV%20A>. V roce 2022 byla také dokončena a publikována metodika Kariérové poradenství ve školských poradenských zařízeních pro žáky s poruchami autistického spektra a Metodické doporučení pro poskytování služeb školských poradenských zařízení dětem a žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka (a z odlišného kulturního prostředí) <https://poradenstvi.npi.cz/>. Průběžně je i rozvíjena webová aplikace určená pedagogům i nejširší veřejnosti podporující inkluзивní vzdělávání <https://zapojmevsechny.cz/>.

Reformy v oblasti podpory škol a zřizovatelů

Pro zlepšení kvality a řízení vzdělávací soustavy a pro snížení krajových nerovností je MŠMT v letech 2021–2023 pilotován Střední článek podpory. Jde o cílenou podporu vedení škol a zřizovatelů na určitém území, koordinaci jejich činnosti, zprostředkování informací mezi centrem a územími a poskytování individuální pomoci a podpory jednotlivým školám. V rámci pilotního provozu byl vytvořen model tohoto systémového prvku v území a na dvou vybraných okresech Semily a Svitavy ověřován jeho praktické fungování a přínos.

Probíhá fáze individuální a skupinové podpory ředitelů a zřizovatelů škol v obou regionech. S novým školním rokem 2022/2023 pokračují společná setkávání ředitelů škol a také celorepubliková podpora ve formě přípravy přehledných metodik a infografik s vysvětlením postupů ředitelům i zřizovatelům. Publikace probíhá na metodickém portálu EDU.cz, přímé konzultace pak na e-mailové adrese stredniclanek@msmt.cz a přes FB poradenský profil *Střední článek MŠMT*.

Od 1. 1. 2023 se pilot postupně rozšiřuje na základě uzavřeného memoranda o spolupráci i na území Karlovarského kraje. Od Q3/2022 byly díky finanční podpoře Dětského fondu Organizace spojených národů (UNICEF) posíleny podpůrné aktivity vzhledem k válce na UA (např. každý všední den jsou dotazy veřejnosti ke vzdělávání ukrajinských dětí vedeny také ukrajinsky hovořícími operátory), které pokračují také v roce 2023. V roce 2022 proběhla příprava a podání projektové žádosti IPs Střední článek v rámci OP JAK na rozšíření pilotáže na celé území ČR, která je naplánována od 1. 7. 2023.

Reformy v oblasti snižování předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu

Odbor středního, vyššího odborného a dalšího vzdělávání se stal aplikačním garantem výzkumu, jehož jednou jeho součástí je i sociologický průzkum předčasných odchodů ze vzdělání žáků cizinců, resp. těch s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Výsledky výzkumu budou zpracovány v roce 2026.

V rámci **prevence předčasných odchodů** byla realizována jednání *focus groups* (celkem 6) směřovaných na získání zkušeností SOŠ, SOU i ZŠ. Cílovou skupinou byly jak ředitelé škol, tak pedagogové/poradci. Byla navržena pracovní verze materiálu Návrhy opatření pro snížení předčasných odchodů ze vzdělávání. Tento návrh byl projednán se zástupci MPSV, MMR, NPI ČR a ČŠI. V letošním roce se počítá s dopracováním finální verzi materiálu *Návrhy opatření pro snížení předčasných odchodů ze vzdělávání* a pokračování v aktivitách z r. 2022.

Připravuje se zavedení monitoringu předčasných odchodů ze vzdělávání na základě propojení dat ze školních matrik a dat o žácích absolvujících společnou část maturitní zkoušky v agregaci na úrovni krajů, práce na tomto úkolu v letošním roce budou pokračovat.

Reformy v oblasti podpory technických a digitálních dovedností

MŠMT investovalo do **rozvoje digitálního vzdělávání** cca. 1,5 mld. Kč v roce 2022, a to díky NPO a jeho komponentě 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace. Všechny investice se řídily novými RVP v oblasti ICT, které zavedly nový koncept informatiky a novou klíčovou – digitální – kompetenci. Cílem reformy je rozvoj informatického myšlení a digitální kompetence žáků základních a středních škol, přitom změna ovlivňuje již děti v předškolním věku. Nové RVP pro základní školy i pro gymnázia byly schváleny v roce 2021. Školy musí nejpozději do září 2025 implementovat nové učební osnovy na úrovni škol (prostřednictvím Školních vzdělávacích programů). Od 1. 9. 2023 musí podle nového RVP začít vyučovat na 1. stupni základních škol (ISCED 1). Investice komponenty 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace se skládají ze tří hlavních intervencí.

V rámci první intervence NPI ČR zahájil projekt zaměřený na **implementaci nových RVP** na úrovni škol, včetně školení pro učitele o tom, jak rozvíjet informatické myšlení a digitální kompetence žáků. Projekt bude probíhat v období 2022-2025 s celkovou alokací 385 mil. Kč (102 mil. Kč v roce 2022). Projekt má dvě hlavní aktivity: První je poskytování školení a konzultací školám o tom, jak zavádět nové RVP na úrovni škol a rozvíjet informatické myšlení a digitální kompetence žáků. Školení jsou poskytována celému školnímu kolektivu: ředitelům, učitelům informatiky, učitelům ostatních předmětů. Celkem projekt již podpořil 2 936 škol a 9 115 jednotlivců se 165 vzdělávacími aktivitami. Druhou aktivitou je vytvoření sítě *IT guru*, kteří školám poskytují rady a konzultace k procesu digitalizace a nákupu digitálních zařízení. Celkem projekt podpořil 345 unikátních škol a uskutečnil 482 konzultací (údaje na základě reportu NPI ČR k 31. 12. 2022). Tento projekt v roce 2023 pokračuje s oběma hlavními aktivitami, tzn. se školením poskytovaným školám zdarma tak, aby školy zvládly zavést úspěšně nové Školní vzdělávací programy podle revizí v RVP a byly schopny úspěšně využívat novou klíčovou digitální kompetenci ve všech vzdělávacích oblastech a zároveň nový obsah Informatiky. Zároveň pokračuje bohatá aktivita *IT guru*, kteří nově zavedli při poskytování rad a konzultací školám také pravidelná *Digi Roadshow*. Na této akci se prezenčně setkávají v jednotlivých krajích *IT guru* se zástupci škol a předávají jim zkušenosti. Realizují zajímavé aktivity, ve kterých si pedagogové mohou vyzkoušet výuku nové Informatiky, aktivity pro rozvoj digitálních kompetencí žáků, diskutují a předávají si zkušenosti s *IT guru*, krajskými ICT metodiky, lektory. Vyvrcholením této akce je společné propojení všech krajů on-line se shrnutím zkušeností za jednotlivé kraje. V březnu 2023 proběhla *Digi Roadshow*, navazující na její úspěšné zavedení v roce 2022.

V rámci druhé intervence byly školám poskytnuty finanční prostředky na **nákup digitálních učebních pomůcek** pro žáky v souladu s jejich novým Školním vzdělávacím programem za účelem rozvoje jejich inforatické myšlení a digitálních kompetencí (celkem 977 698 832 Kč). V roce 2022 to byly základní školy a gymnázia, které se rozhodly implementovat nové RVP dříve - v roce 2022, resp. 2021 a byly upřednostněny společně s mateřskými školami. V průběhu prvního čtvrtletí roku 2023 jsou podpořeny ty základní školy a gymnázia, které nebyly podpořeny v roce 2022 a zároveň jsou podpořeny ostatní střední školy včetně odborných škola a konzervatoří. Náklady na pořízení digitálních technologií mohou uplatnit od 1. 1. do 31. 12. 2023.

V rámci třetí intervence byly školám poskytnuty finanční prostředky na nákup digitálních zařízení k **prevenci digitální propasti** (celkem 478 300 450 Kč v roce 2022). Prostředky byly rozděleny podle koeficientu, který zohledňuje socioekonomickou situaci každé školy. Cílem je podpořit 70 000 studentů a zřídit fondy mobilních digitálních zařízení v 80 % škol. Tato intervence pokračuje také v roce 2023 a bude pokračovat i v roce 2024. V harmonogramu čerpání finančních prostředků pro rok 2023 je stanoveno, že školy získají finanční prostředky v průběhu prvního čtvrtletí a náklady mohou uplatnit stejně jako u pořízení digitálních učebních pomůcek po celý rok 2023.

Reformy v oblasti relevance dosaženého vzdělání a titulů na pracovním trhu

V rámci NPO si MŠMT dalo za úkol **Transformovat vysoké školy s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově (komponenta 3.2.1 – reforma 176)**. Cílem reformy je zvýšit kapacity vysokých škol a přizpůsobit strukturu studijních programů novým trendům a měnícím se potřebám trhu práce, zejména v souvislosti s vývojem v oblasti digitálních technologií. Dílčím cílem MŠMT je také přispět k naplňování prioritních cílů *Strategického záměru ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021 (SZ2021+)*, *Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021* a na ně navazujících strategických dokumentů jednotlivých veřejných vysokých škol.

V rámci reformy budou transformovány formy i obsah vysokoškolského vzdělávání – budou vytvořeny:

- nové **profesně zaměřené studijní programy** orientované na potřeby trhu práce a zahrnujících významný podíl praktické výuky
- nové **studijní programy zaměřené na progresivní obory** (rychle se rozvíjející odvětví s vysokou přidanou hodnotou a odvětvích s významnou společenskou relevancí a nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, které byly stanoveny jako prioritní na národní úrovni v konzultaci se sociálními partnery)
- nové **programy celoživotního vzdělávání, kurzy zaměřené na rozšiřování dovedností – upskilling i rekvalifikace – reskilling** (příčemž doménou vysokých škol bude zejména upskilling pracovníků v oblastech vyžadujících vysokou kvalifikaci za účelem posílení přenosu poznatků mezi akademickou a aplikační sférou) a kurzy vedoucích k získání odborných způsobilostí potřebných pro získání kvalifikací dle Národní soustavy kvalifikací (NSK) – **tzv. mikrocertifikáty**
- díky **investicím v oblasti informačních systémů a technologií** bude možné na VŠ zvýšit podíl **blended learning** (tedy kombinace prezenčních a distančních forem vzdělávání, využívání metod online vzdělávání v prezenčních studijních programech) nebo **distančního vzdělávání** a bude kladen důraz na zvyšování kvalifikace akademických pracovníků v oblasti využívání informačních technologií.

Podpora bude VŠ poskytnuta prostřednictvím otevřeného nabídkového řízení – Výzvy. Výzva je zaměřena na naplňování cílů stanovených v reformě. Výzva je rozdělena na **tři specifické cíle**.

Alokace na výzvu činí 3 mld. Kč. Financování je formou příspěvku v souladu s § 18 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách. **Oprávněnými subjekty jsou veřejné vysoké školy** dle přílohy č. 1.

zákona o vysokých školách. **Celkem bude podpořen vznik více než 150 studijních programů a 300 programů a kurzů na posílení znalostí.**

Výzva k předkládání návrhů projektů v rámci NPO pro oblast vysokých škol pro roky 2022–2024 byla zveřejněna dne 14. 12. 2021 s datem ukončení příjmu návrhů projektů k 31. 3. 2022. K vyhodnocení jednotlivých návrhů projektů, byly v rámci každého SC vytvořeny odborné komise, které dokončily proces hodnocení v září 2022 (z důvodu nutnosti vrátit některé předložené návrhy projektů k přepracování, a to i opakovaně).

V listopadu 2022 bylo vydáno **Rozhodnutí o poskytnutí příspěvku na rok 2022** pro celkem 26 veřejných vysokých škol (vydáno 22. 11. 2022) a následně jim byly vyplaceny finanční prostředky (dne 28. 11. 2022) v celkové výši **992 704 479,36 Kč (pro rok 2022)**. V první polovině roku pak bude vydáno Rozhodnutí o poskytnutí příspěvku na rok 2023/2024 a následně vyplaceny další finanční prostředky na realizaci projektů.

V oblasti **vysokého školství** hlavní plánované a pokračující reformy souvisí zejména s dlouhodobými koncepčními materiály, jako jsou Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od r. 2021 a s ním související samostatný dokument Strategie internacionalizace vysokého školství na období od r. 2021. Téma internacionalizace je zpracované v odděleném dokumentu, což odkazuje k důležitosti, kterou pro MŠMT má. Jedná se o dlouhodobý materiál zaměřený na zlepšování propojení s okolním světem, ať už na úrovni mezinárodní spolupráce nebo mobility do i z ČR. Strategický záměr představuje také dlouhodobý koncepční materiál, který v sobě zahrnuje šest prioritních cílů, jejichž postupné naplňování zajišťuje sada dílčích cílů a konkrétních opatření. Těmito prioritními cíli jsou 1. rozvíjet kompetence přímo relevantní pro život a praxi v 21. století 2. zlepšovat dostupnost a relevanci flexibilních forem vzdělávání 3. zvýšit efektivitu doktorského studia 4. posilovat strategické řízení a efektivní využívání kapacit v oblasti výzkumu a vývoje na vysokých školách 5. budovat kapacity pro strategické řízení vysokého školství a 6. snižovat administrativní zatížení pracovníků vysokých škol, aby se mohli naplno věnovat svému poslání.

Zásadním krokem v roce 2023 bude předložení **návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.**

Návrh novely reaguje zejména na některé problémy, které byly identifikovány při implementaci novely zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb. Jedná se zejména o snahu upravit fungování poskytovatelů zahraničního vzdělání na území ČR. Dále se jedná o některé úpravy zaměřené zejména na: potřeby studentů, snižování administrativní zátěže a podporu elektronizace veřejné správy, komplexní řešení nesystémové úpravy orgánů soukromé vysoké školy, jejich vnitřních předpisů a jejího členění, podporu internacionalizace, řešení složení a působnosti Rady Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, zlepšení stavu doktorských studií, řešení některých legislativně-technických problémů.

Rozvoj trhu práce a zaměstnanost

V roce 2023 se politika zaměstnanosti bude soustředit na dvě základní priority – podporu dalšího vzdělávání a podporu integrace osob se specifickými potřebami na trh práce. Za tím účelem je na rok 2023 vedle realizace standardních nástrojů Aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) plánováno zahájit realizaci či přípravu zcela nových opatření, za využití digitálních nástrojů.

Podpora dalšího vzdělávání

V oblasti podpory dalšího vzdělávání je stěžejní zahájení provozu **Databáze rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání** (dále jen Databáze). Jedná se o online aplikaci, které plní dva základní účely. Prvním je propojení nabídky dalšího vzdělávání (vzdělavatelů) s poptávkou (účastníci kurzů), a to v celostátním měřítku. Smyslem je zvýšit informovanost o možnostech dalšího vzdělávání a zvýšit jeho přístupnost populaci prostřednictvím jednotného webu. Druhým cílem aplikace je usnadnit administraci financování dalšího vzdělávání účastníkům prostřednictvím služeb zaměstnanosti.

V Databázi si tak uživatel může nejen nalézt pro něj vhodný kurz, ale rovněž online vyřídit žádost o jeho úhradu či poskytnutí příspěvku Úřadu práce ČR (ÚP ČR).

S existencí databáze je úzce spjato rovněž pilotování nového nástroje APZ – **Příspěvku na úhradu kurzu digitálního vzdělávání**. Tento nástroj navazuje na tzv. zvolenou rekvalifikaci tedy rekvalifikaci podle § 109a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (*zákon o zaměstnanosti*), jejíž možnosti dále rozšiřuje. Rekvalifikaci může poskytovat pouze rekvalifikační zařízení splňující podmínky zákona o zaměstnanosti – zejména tedy udělení akreditace MŠMT podle § 108 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti. Na trhu však působí řada vzdělavatelů poskytujících kvalitní vzdělávání v digitálních oblastech, včetně specificky zaměřených odborných kurzů, které však takovéto kurzy nemohou, nebo nechtějí, poskytnout jako rekvalifikaci. Cílem nového nástroje je tedy při zachování minimálních podmínek kvality rozšířit paletu kurzů dalšího vzdělávání, na něž může účastníkům ÚP ČR poskytnout finanční prostředky. Součástí pilotáže je rovněž ověření efektů povinné finanční spoluúčasti účastníků zvyšující efektivitu nástroje a posilující participaci příjemců příspěvků na kvalitní volbě vzdělávacího kurzu. Výše příspěvku činí maximálně 82 % ceny kurzu (18 % je povinen uhradit účastník), přičemž výše příspěvků nesmí ve třech letech přesáhnout souhrnnou částku 50 000 Kč. Příspěvek je poskytován výhradně na kurzy digitálního vzdělávání, tj. kurzy v oblasti IT nebo kurzy potřebné pro pracovní uplatnění v podmínkách Průmyslu 4.0, resp. Společnosti 4.0.

Oblast digitálního vzdělávání bude v roce 2023 podporována i v rámci standardních rekvalifikací. V případě rekvalifikací (a vzdělávacích kurzů, viz předešlý odstavec) bude v případě posuzování účelnosti úhrady ÚP ČR **vždy presumována potřeba získání nebo rozvoje digitálních kompetencí pro potřeby pracovního uplatnění**. Významně se tak zvýší přístupnost financování takovýchto rekvalifikací pro zájemce. Zásadní je rovněž odklon od orientace na podporu výhradně nezaměstnaných osob (uchazečů o zaměstnání). **Nástroje podpory dalšího vzdělávání budou zpřístupněny všem osobám v produktivním věku**, které mají zájem účastí na dalším vzdělávání posílit své postavení na trhu práce.

Na nástroje individuální podpory dalšího vzdělávání dle předcházejících odstavců naváže rovněž **podpora podnikového vzdělávání zaměstnanců**. Nové opatření úzce naváže na současný projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II). Oproti dosavadní praxi bude administrace tohoto opatření jak na straně zaměstnavatelů, tak na straně ÚP ČR, výrazně zjednodušena využitím digitalizace celého administrativního procesu. Spuštění nového nástroje a příslušné aplikace předpokládá MPSV počátkem 2. poloviny roku 2023.

MPSV bude v průběhu roku 2023 dále rozvíjet změnu metodického přístupu k realizaci nástrojů na podporu dalšího vzdělávání, zejména rekvalifikací, kterou zahájilo již v předcházejícím roce. V oblasti získávání a prohlubování dovedností a kvalifikací bude důraz kladen nejen na osoby nezaměstnané – uchazeče o zaměstnání, ale rovněž na osoby, které jsou sice zaměstnány, ale které vyžadují k další participaci na trhu práce změnu nebo prohloubení své kvalifikace, případně získání nových dovedností vyžadovaných měnícím se trhem práce. Předně se jedná o osoby ohrožené ztrátou zaměstnání, včetně osob ohrožených transformačními procesy, ale i osoby, u nichž je obecně žádoucí podporovat další rozvoj a profesní mobilitu, například starší osoby v případě nemožnosti vykonávat stávající zaměstnání nebo osoby, které potřebují změnu kvalifikace z důvodu změny zaměstnání v návaznosti na změnu jejich rodinné či osobní situace nebo z důvodu zastarání stávající kvalifikace.

Nezbytnou součástí tohoto procesu je úprava přístupu podporovaným oborům nebo kvalifikacím. Rozhodná v této souvislosti není jen podpora dalšího vzdělávání v oborech aktuálně vyžadovaných na trhu práce nebo s přímou pracovní uplatnitelností, ale rovněž podpora získávání takových kvalifikací a dovedností, které jsou trhem práce vyžadovány obecně, bez ohledu na konkrétní profesi či konkrétní pracovní uplatnění, včetně těch kvalifikací a dovedností, které trh práce bude vyžadovat v blízké nebo střednědobé budoucnosti. Za tím účelem bude na celostátní úrovni vymezen okruh profesí nebo oborů, u nichž je obecně presumována potřeba pro trh práce. Tento okruh bude vymezen na základě dostupných analýz trhu práce a existující predikčních modelů (výstupy projektu KOMPAS) a projednán se sociálními partnery. MPSV dále předpokládá sestavení obdobných seznamů i na regionální úrovni, tj. úrovni krajských poboček ÚP ČR. U těchto profesí nebo oborů bude zjednodušen

proces posuzování, neboť ÚP ČR nebude povinen posuzovat, zda získané dovednosti a kvalifikace jsou nezbytné pro uplatnění konkrétní osoby v konkrétním místě a čase ve vztahu ke konkrétním pracovním nabídkám, ale jejich uplatnitelnost bude obecně presumována.

Rozvoj služeb zaměstnanosti

MPSV dále pro rok 2023 plánuje **rozvoj kariérového poradenství a vytvoření vhodného modelu podpora dalšího vzdělávání kolem ústřední role ÚP ČR**. Cílem je propojit stávající izolovaná informační a poradenská střediska ÚP ČR do komplexní celostátní sítě a významně tak zpřístupnit kvalitní kariérové poradenství, či jiné odborné poradenství, klientům ÚP ČR napříč republikou. V roce 2023 budou dále analyzovány možnosti propojení sítě IPS na regionální úrovni se vzdělávacími institucemi, případně samosprávou a zaměstnavateli, s cílem nalézt udržitelný model vzájemné spolupráce při zřízení a provozu **vzdělávacích center při ÚP ČR**. Ta by měla být schopna flexibilně zajistit pro klienty ÚP ČR kvalitní vzdělávání za využití moderních technologií (např. virtuální nebo rozšířené reality).

Do oblasti rozvoje **poradenství při ÚP ČR**, kromě výše uvedeného propojení IPS, dále spadá **návrh na legislativní ošetření tzv. profilace** klientů ÚP ČR. MPSV připravilo novelu zákona o zaměstnanosti obsahující systém profilace. Na základě objektivních charakteristik budou klienti ÚP ČR profilováni do třech stupňů, a to dle vzdálenosti od trhu práce. Profilování umožní lépe distribuovat personální kapacity ÚP ČR a podpoří tak individuální práci s klienty ÚP ČR. V neposlední řadě budou analyzovány v roce 2023 možnosti implementace prvků umělé inteligence do procesu profilace, diagnostiky a poradenství.

Podpora integrace osob se specifickými potřebami na trh práce

V roce 2023 MPSV navrhne a zahájí realizaci nového, pilotně ověřovaného, nástroje APZ – **integrační pracovní místo (IPM)**. IPM v sobě kombinuje podpory vytvoření pracovního místa pro znevýhodněnou osobu prostřednictvím poskytnutí mzdového příspěvku zaměstnavateli s podporou osobnostního rozvoje znevýhodněné osoby s cílem usnadnit její trvalou integraci do pracovního trhu. Nově bude oproti stávajícím nástrojům zaměstnavateli dána povinnost uvolňovat podporovaného zaměstnance na integrační aktivity nebo tyto zaměstnanci přímo zajišťovat. Integračními aktivitami je vedle odborného rozvoje míněna zejména pracovní asistence nebo účast na aktivitách vedoucích k odstranění bariér trvalého pracovního uplatnění (například dluhové poradenství, řešení exekucí, závislostí, bezdomovectví apod.). Integračními aktivitami tedy nejsou myšleny výhradně aktivity směřující k pracovnímu uplatnění, ale aktivity řešící komplexně nepříznivou sociální situaci podporované osoby. Na zajištění těchto aktivit bude moci zaměstnavatel obdržet rovněž finanční příspěvek, přičemž plán konkrétních aktivit bude sestavován za úzké spolupráce podporované osoby, zaměstnavatele, ÚP ČR, případně jiných specializovaných služeb.

V roce 2023 zahájí MPSV legislativní proces přijetí **zákona o sociálním podniku** s cílem, aby tento zákon nabyl účinnosti z kraje roku 2024. Finálně tak dojde k legislativnímu zakotvení sociální ekonomiky, respektive sociálního podnikání v ČR, což je nezbytným předpokladem jeho dalšího rozvoje. Sociální podnikání představuje soudobý trend podpory trvale udržitelného sociálního a environmentálního rozvoje se silným akcentem podpory dlouhodobé pracovní integrace znevýhodněných osob.

V roce 2023 dále MPSV zreviduje přístup k realizaci nástroje **veřejně prospěšné práce (VPP)**. Cílem revize je v synergii s již zmíněným IPM a ukotvením sociálního podnikání vytvořit triádu nástrojů zaměřených na podporu osob se specifickými potřebami. V rámci této triády budou VPP sloužit primárně k podpoře zaměstnanosti v malých a středních obcích s vysokou zátěží sociálním vyloučením, v nichž není předpoklad pro úspěšnou aplikaci IPM nebo vytvoření sociálních podniků, a v nichž se tak VPP stávají skutečně jediným možným nástrojem podpory zaměstnanosti znevýhodněných osob. Revidovaná realizace VPP je předpokládána od druhé poloviny roku 2023.

Podpora zaměstnanosti žen, zvyšování nabídky služeb péče o děti

ČR se, v návaznosti na Koncepti rodinné politiky ale také na NPO, zaměřuje na zvyšování kapacit kvalitních a dostupných služeb předškolní péče o děti (zejména pro děti do 3 let). Zákon o dětské skupině nastavuje základní parametry služby péče o děti od šesti měsíců (do zahájení povinné školní docházky) na nekomerční bázi. K 9. 2. 2023 MPSV eviduje **1 482 dětských skupin s 19 973 místy pro děti**. Na základě podpory z NPO má do roku 2025 vzniknout 303 nových dětských skupin (5 758 míst). Na základě podpory z Operačního programu Zaměstnanost plus (OP Z+) vzniklo v roce 2022 173 nových dětských skupin (2 187 míst), celková částka výzev činila 400 mil. Kč. Do roku 2028 je v plánu podpořit z OP Z+ dalších cca 5 000 míst. Aktuálně je v procesu přípravy **novela zákona o dětských skupinách**, kterou by měla být definována tzv. sousedská dětská skupina. MPSV dále soustavně monitoruje kvalitu a rozvoj dětských skupin, za tímto účelem připravuje také několik projektů – nastavení rámce pro systematický monitoring a evaluaci a cílenou komunikační strategii směrem k obcím jako potenciálním zřizovatelům.

Za účelem komplexní podpory pečujících a snížení nerovností na trhu práce mezi muži a ženami, především v souvislosti s řešením problematiky sladování péče a práce realizuje MPSV od 1. 1. 2023 tříletý **projekt Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života**. Projekt se soustředí na témata podpora vyššího zapojení mužů do péče, podpora informovanosti pečujících a zvyšování dostupnosti a kvality služeb péče o děti. Hlavními výstupy budou doporučení pro koncepční činnost v oblasti podpory pečujících založené na dvou rozsáhlých šetřeních a dále návrh koncepce předškolní péče.

V návaznosti na doporučení Rady o evropské záruce pro děti připravilo MPSV **Akční plán k naplnění Záruky pro děti** na období 2022–2030. Záruka pro děti přispívá k provádění zásady 11 Evropského pilíře sociálních práv a doplňuje strategii EU o právech dítěte. ČR na podzim 2021 jmenovala národní koordinátorku Záruky. Akční plán byl vládou schválen 16. 10. 2022, nyní nastává období implementace (ačkoliv je nutné uvést, že některá opatření jsou již realizována či v přípravě), které bude spojeno se zpracováváním zpráv o plnění akčního plánu, a to jednou za 2 roky.

Vláda v roce 2022 pokračovala v naplňování **Koncepce rodinné politiky**, která obsahuje celkem 39 opatření za účelem komplexní podpory rodin s dětmi. Jedná se například o opatření zaměřená na zvýšení participace rodičů s dětmi na trhu práce například zvýšením dostupnosti služeb péče o (předškolní) děti, podporou flexibilních forem zaměstnávání, úpravou rodičovského příspěvku za účelem zvýšení možnosti využívání služeb péče o předškolní děti či opatření s cílem snižování genderových rozdílů v odměňování. Aktuálně je v procesu přípravy navazující koncepční dokument s časovým výhledem do roku 2030.

Rovnost žen a mužů na trhu práce

Rozdíl v průměrné mzdě žen a mužů patří v ČR k nejvyšším v rámci EU. Dostupná statistická data ukazují na mírné zlepšení v základním průměrném ukazateli (20,1 % v roce 2018 oproti 16,4 % v roce 2020).¹³ Tzv. očištěný ukazatel genderové příjmové nerovnosti (GPG¹⁴) činí 10 %, ¹⁵ zatímco v jiných zemích EU se pohybuje okolo 5 %), avšak podrobné analýzy odhalují, že průměr zvýšilo zejména vytlačení nízkopříjmových žen ze zaměstnání do nevidovaných forem práce, dále také jednorázové

¹³ Blíže viz Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en

¹⁴ Očištěný gender pay gap představuje míru rozdílu v odměňování, kterou nelze vysvětlit faktory, jako je odvětví, velikost podniku, délka praxe, věk či vzdělání. Naproti tomu do neočištěného GPG se promítají i další faktory, jako je horizontální segregace trhu práce (tedy např. zastoupení žen v hůře placených profesích), vertikální segregace trhu práce (tedy nízké zastoupení žen ve vedoucích pozicích), plný/částečný úvazek, atd. Vysokou míru vertikální segregace v ČR oproti průměru EU ukazuje např. *Index rovnosti žen a mužů* Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) za rok 2021, viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/domain/power/CZ>

¹⁵ Blíže viz publikace MPSV *Co víme o rozdílech ve výdělcích žen a mužů*:

https://rovnaodmena.cz/wp-content/uploads/2021/07/Shrnuti_o_GPG_168x240_06_23032021_jednostrany.pdf

zvyšování tarifů ve feminizovaných oborech a zvýšení minimální mzdy. V klíčových skupinách naopak GPG zaznamenává stagnaci nebo růst (např. rodiče školních dětí, ženy ve vedení).

V rámci **projektu 22 % K ROVNOSTI** (realizace do 31. 12. 2022) zaměřeného na snižování rozdílů v odměňování žen a mužů vznikl Akční plán rovného odměňování 2023–2026, který byl vládou schválen 21. 12. 2022 (usnesení č. 1097).

Na zmíněný projekt navazuje **projekt Strategie a nástroje pro zvyšování transparentnosti v odměňování a zvyšování vymahatelnosti práva na rovnou odměnu** (realizace od 1. 1. 2023), jehož cílem je vytvořit systém udržitelných opatření zaměřených na transparentnost odměňování na českém trhu práce, a to v oblasti třech hlavních cílových skupin: zaměstnavatelů, kontrolních institucí, zaměstnanců a zaměstnankyň.

Za účelem odstraňování genderových nerovností na trhu práce přijala vláda ČR 8. 3. 2021 **Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030**. Kromě podpory rovnosti žen a mužů na trhu práce se strategie zaměřuje mj. na potírání genderových stereotypů, zvyšování zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, podporu dostupnosti služeb péče o děti či prevenci domácího a sexuálního násilí.

Aktivní stárnutí

V roce 2022 ukončil svou činnost **projekt Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň** (2017-2022). Projekt reagoval na výzvy spojené s postupnou proměnou demografické struktury obyvatelstva ČR, kterou lze stručně charakterizovat zrychleným stárnutím populace, tj. zvyšováním počtu osob v seniorském věku při postupném úbytku osob v produktivním věku a poklesu počtu dětí. Cílem projektu byla především formulace tezí státní sociální politiky v oblasti přípravy na stárnutí a (zejména metodická) podpora její implementace na úrovni vyšších územně samosprávných celků a následně na úrovni samosprávy, která je svou působností nejbližší občanům. Výstupem a úspěchem projektu je dne 13. 9. 2021 vládou schválený dokument **Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021-2025**, který formuloval tzv. Desatero přípravy na stárnutí: 1. Spravedlivé důchody, 2. Dostupnější a kvalitní sociální a zdravotní služby, 3. Dostupnější a bezbariérové bydlení pro seniory, 4. Podpora sendvičové generace a neformálních rodinných pečujících, 5. Příprava státu na stárnutí společnosti, Podpora rodiny a mezilidské vztahy, 7. Bezpečný život seniorů, boj proti diskriminaci, násilí a tzv. šmejdům, zvýšení ochrany spotřebitele, 8. Celoživotní učení, trh práce a aktivní stárnutí, 9. Bezbariérový veřejný prostor, 10. Osvěta a medializace tématu. Od roku 2022 MPSV formuluje Akční plán Strategického rámce, kde budou rozpracovány jednotlivé cíle a opatření. I v této souvislosti vznikla dne 28. 7. 2022 Pracovní skupina pro seniory a otázky stárnutí pod Radou vlády pro seniory a stárnutí populace, která se stala východiskem pro vznik kontaktních míst na dotčených rezortech. Pracovní skupina je složena dále z expertů z řad externích spolupracovníků. Dle zkušeností ze zahraničí povede k usnadnění mezioborové koordinace v souladu s aplikací zásady/metody mainstreamingu do seniorské politiky a politiky stárnutí.

Zaměstnávání zahraničních pracovníků

V roce 2022 pracovní migraci do ČR zásadním způsobem ovlivnila ruská vojenská invaze na UA. UA byla dlouhodobě hlavní zdrojovou zemí, odkud přicházelo až 90 % všech pracovníků ze třetích zemí, a ruský vpád dočasně **znemožnil realizaci standardního procesu řízení migrace z UA**. V důsledku invaze byla současně rozhodnutím vlády **pozastavena migrace občanů RF a Běloruska jako agresorských států**.

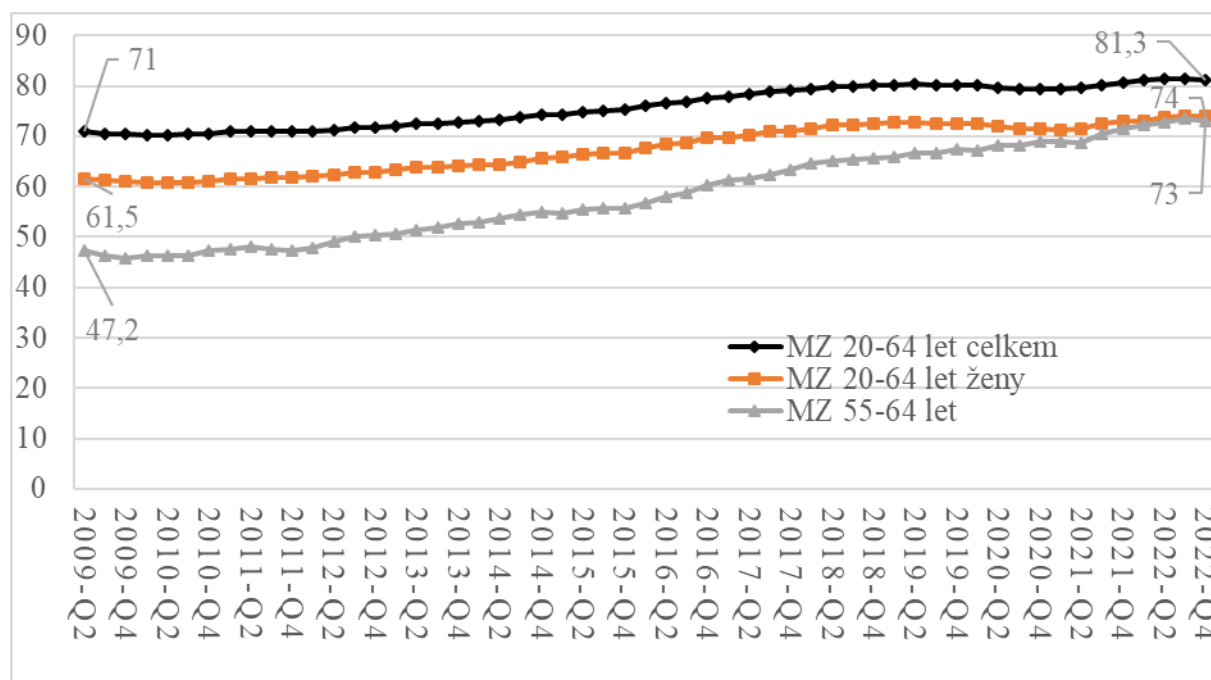
Na přelomu roku 2022 a 2023 v ČR pobývalo **433 tisíc držitelů dočasné ochrany**, z toho cca 273 tisíc bylo žen (63 %). V produktivním věku 18 – 64 let bylo 278 tisíc osob (64 %). Český stát těmto osobám umožnil **volný přístup na trh práce** a možnosti zprostředkování zaměstnání veřejnými službami zaměstnanosti. Na počátku roku 2023 bylo **zaměstnáno 86 tisíc držitelů dočasné ochrany**. Pro české zaměstnavatele je výhodou, že poživitele dočasné ochrany lze zaměstnat rychle a bez povolovacích procedur.

Dočasná ochrana je humanitární pobytový status a na její držitele nelze pohlížet jako na náhradu za běžné pracovní migranty z UA, RF a Běloruska, i když volný přístup na trh práce mají a využívají ho. Kvůli vysokému zastoupení žen s dětmi v této skupině osob i z jiných důvodů nemohou odstranit dlouhodobé strukturální nedostatky pracovních sil v některých profesích a odvětvích české ekonomiky. Vláda ČR proto s účinností k 1. 11. 2022 rozhodla o určitém **navýšení kvót pro pracovní migraci z některých vybraných států – Arménie, Gruzie a Severní Makedonie**. Kvóty pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na zastupitelských úřadech ČR stanovené nařízením vlády budou i v roce 2023 hlavním nástrojem pro regulaci objemu dlouhodobé pracovní migrace ze třetích zemí do ČR. V rámci kvót bude pracovní migrace nadále probíhat především prostřednictvím **migračních programů** schválených vládou v roce 2019. Účast zahraničních pracovníků v programech je podmíněna mj. i jejich zvýšeným mzdovým ohodnocením (převyšujícím minimum stanovené pracovní právní legislativou), takže programy rovněž zamezují sociálnímu dumpingu. Efektivita kvót a realizace migračních programů budou v roce 2023 předmětem vyhodnocení ve spolupráci věcně příslušných resortů a sociálních partnerů a bude pokračovat debata o možné úpravě výše a struktury těchto kvót.

Za účelem modernizace a podpory kapacit a komplexnosti služeb zaměstnanosti poskytovaných osobám s migrační zkušeností realizuje od 1. 1. 2023 MPSV 4,5 letý projekt EURES+3Z Up! Projekt usiluje mimo jiné o vytvoření podmínek pro poskytování individualizovaných služeb zaměstnanosti zahrnující mimo jiné tlumočení. Klíčové je i zvýšení odborných kompetencí zaměstnanců úřadů práce zaměřených na práci s klienty ze zahraničí.

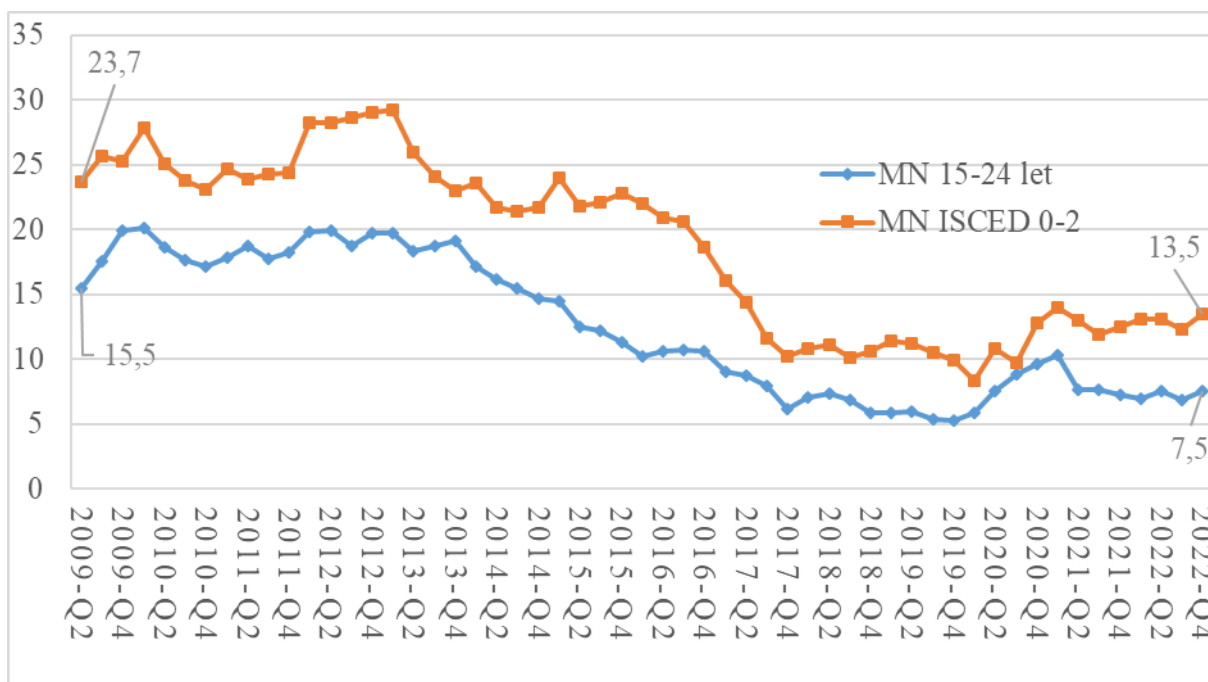
ČR bude i v roce 2023 prostřednictvím dotačních programů podporovat **integrační projekty obcí/městských částí na lokální úrovni a projekty nestátních neziskových organizací**. Nově příchozí občané třetích zemí s pobytovým oprávněním poskytujícím perspektivu případného trvalého usazení v ČR v budoucnu budou do 1 roku od udělení pobytového oprávnění povinně absolvovat adaptačně-integrační kurz garantovaný centry na podporu integrace cizinců, který byl zaveden v roce 2021.

Graf 7: Čtvrtletní míry zaměstnanosti (MZ) v ČR: celkem ve věku 20-64 let, žen, starších osob ve věku 55-64 let (v %; sezónně očištěná data)

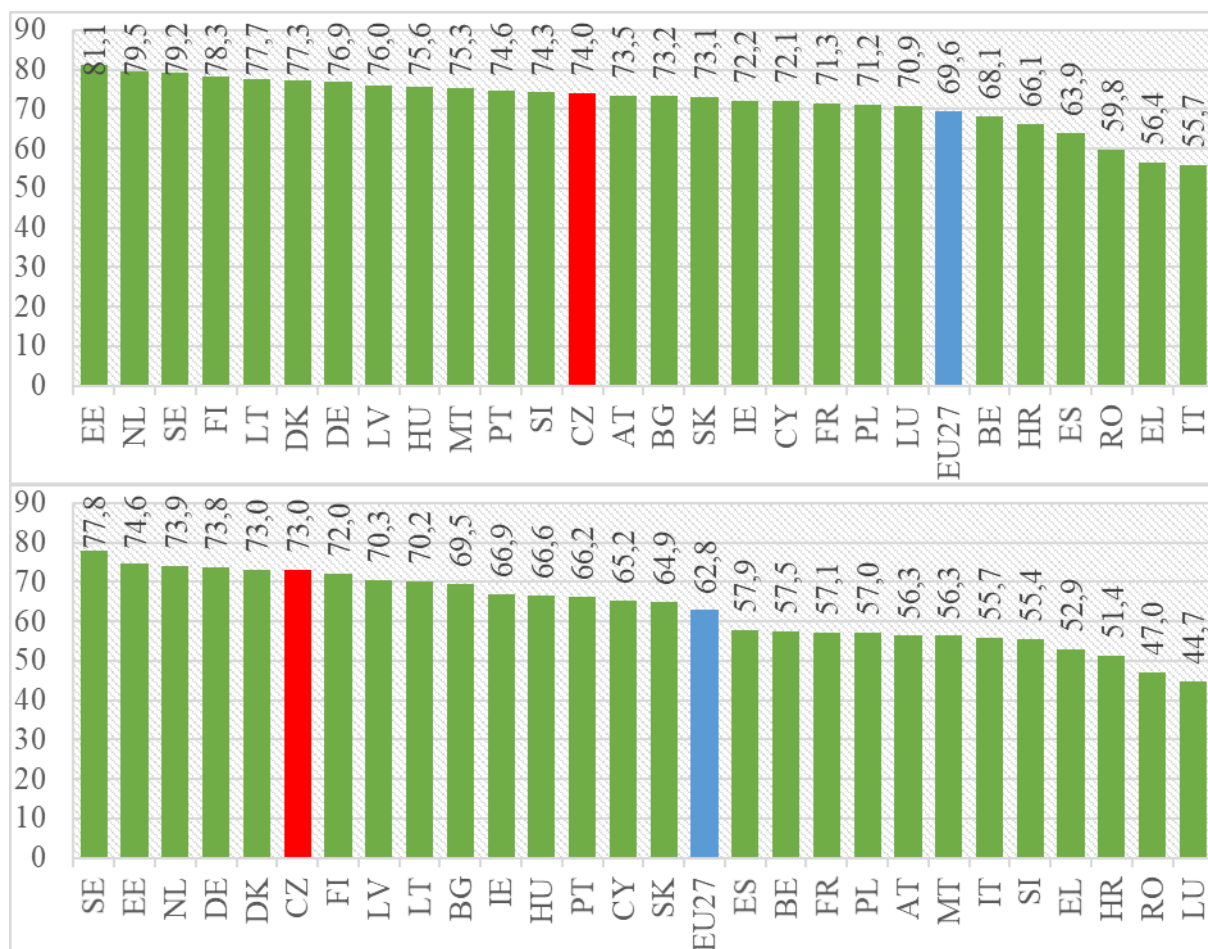
Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/5b4f0e4e-d405-447c-ae8b-6aa91321c4cc?lang=en>)

Graf 8: Čtvrtletní míry nezaměstnanosti (MN) v ČR: mladých ve věku 15-24, osob s nízkou kvalifikací (0-2) dle klasifikace ISCED (v %, sezónně očištěná data)

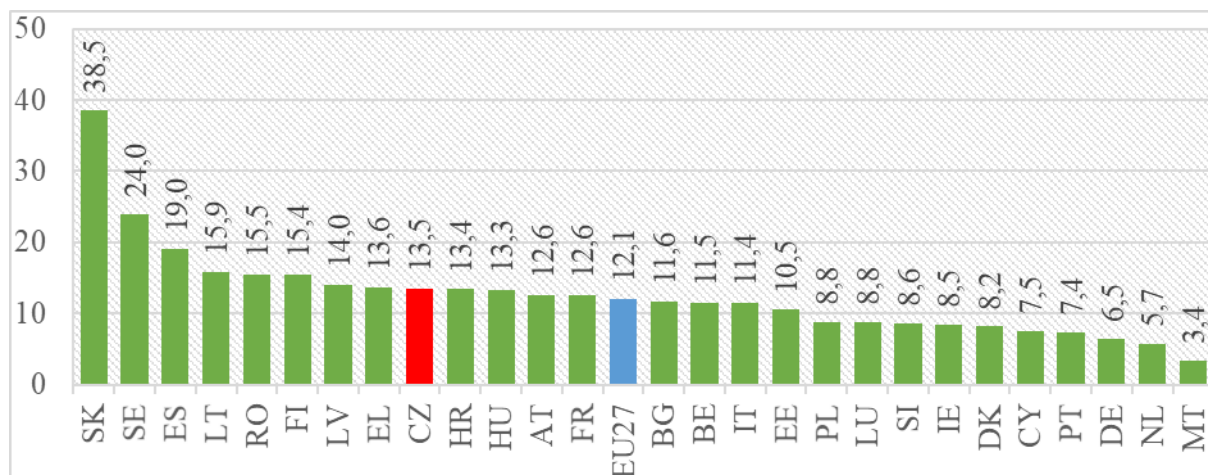
Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/81aa6eee-80fb-4e86-9735-1c0403a208f3?lang=en>; <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/7e84aced-c38a-4bb9-8790-f6f0fb679b61?lang=en>)

Graf 9: Srovnání čtvrtletní míry zaměstnanosti (MZ) v ČS EU za Q4/2022 – shora dolů: 1) žen ve věku 20-64 let; 2) starších osob ve věku 55-64 let (v %; sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/5b4f0e4e-d405-447c-ae8b-6aa91321c4cc?lang=en>)

Graf 10: Srovnání čtvrtletní míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (0-2) dle klasifikace ISCED v ČS EU za Q4/2022 (v %, sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/7e84aced-c38a-4bb9-8790-f6f0fb679b61?lang=en>)

3.4 Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19

Jednou z klíčových reforem, které uvádí Zpráva o ČR 2022 je posílení protikorupčního rámce ČR. Konkrétně se uvádí mj. opatření v oblasti řízení střetu zájmů a zamezení těmto střetům. Dále z analýzy EK vyplynula potřeba posílení kapacity veřejné správy na ústřední a regionální úrovni a také zlepšení veřejných zakázek, zejména v souvislosti s prováděním NPO a politiky soudržnosti.

Protikorupční reformy

Protikorupční reformy jsou realizovány v rámci stejnojmenné komponenty 4.3, která se skládá z celkem 5 reforem, přičemž pokrok v realizaci bude uveden ke každé reformě zvlášť. Všechny reformy se realizují bez výzev.

Ochrana oznamovatelů protiprávního jednání

Reforma má nastaven jeden závazný milník *Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona* s termínem splnění do Q4 2024.

V rámci reformy se kromě přijetí zákona počítá také s vytvořením elektronického komunikačního kanálu pro oznamování protiprávního jednání - tzv. vnější oznamovací systém. Ten byl spuštěn k 17. 12. 2021, jak v rámci přímého vertikálního účinku požadovala směrnice EP a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, a je dostupný na webové stránce oznamovatel.justice.cz. Kromě vnějšího oznamovacího systému Ministerstvo spravedlnosti (MSP) spustilo rovněž svůj vnitřní oznamovací systém, který je umístěn tamtéž. MSP dále k oblasti zavádění vnitřních oznamovacích systémů zpracovalo pro ostatní povinné subjekty metodiku. Metodika je k dispozici na: <https://oznamovatel.justice.cz/pravni-uprava-a-metodicke-doporuceni/>. Návazně byly uskutečněny konzultace s povinnými subjekty a byly pro ně uskutečněny webináře věnované povinnostem vyplývajícím z přímého vertikálního účinku zmíněné směrnice a vydané metodiky. V rámci projektu *Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu* podporovaného z Fondů EHP 2014–2021 je rovněž plánováno uskutečnění mediální kampaně. Veřejná zakázka na uskutečnění mediální kampaně proběhla v lednu 2023.

Návrh zákona byl dne 12. 5. 2021 schválen v 1. čtení v PSP ČR, nicméně další projednávání bylo ukončeno s koncem volebního období. Návrh zákona byl dne 29. 4. 2022 opětovně předložen do mezirezortního připomínkového řízení, které skončilo 27. 5. 2022. Následně proběhlo vypořádání připomínek a dne 27. 9. 2022 byl návrh zákona v souladu s Plánem legislativních prací na zbývající část roku 2022 předložen vládě společně s návrhem doprovodného změnového zákona. Následovalo projednání obou návrhů pracovními komisemi Legislativní rady vlády a Legislativní radou vlády samotnou a dne 23. 11. 2022 byly oba návrhy projednány na jednání vlády. Vláda schválila návrhy s úpravami podle připomínek obsažených ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády a uložila ministru spravedlnosti, aby vypracoval konečné znění. Termín schválení návrhů vládou do konce března 2023 byl tedy v souladu s prvním monitorovacím krokem reformy dodržen. Vláda předložila PSP ČR návrhy zákonů dne 30. 11. 2022. První čtení návrhů v PSP ČR proběhlo dne 12. 1. 2023. Návrhy zákonů byly přikázány k projednání garančnímu Ústavně-právnímu výboru, který je projednal a vydal k nim dne 2. 3. 2023 svá usnesení. Termín pro naplnění druhého monitorovacího kroku spočívajícího v dokončení projednávání návrhů v PSP ČR je stanoven do konce března 2024.

Rizikem u této reformy, stejně jako u všech legislativních procesů, je nedostatečná politická shoda na konkrétní podobě návrhu zákona.

Posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Reforma má nastaveny dva závazné milníky *Přijetí novely zákona o soudech a soudcích* s termínem splnění do Q4 2021 a *Přijetí novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů* s termínem splnění do Q4 2024.

Obsahem reformy je tedy přijetí výše uvedených novel, z nichž první aktivita s termínem Q4 2021 byla včas splněna a novela zákona č. 6/2002 o soudech a soudcích byla přijata pod č. 218/2021 Sb. Zákon je od 9. 6. 2021 platný a účinnost zákona nastala k 1. 1. 2022 s výjimkou ustanovení bodů 23, 27, 28, 33 a 35 první části čl. I, které nabyly účinnosti dnem 1. 7. 2022.

Druhá aktivita reformy je zaměřená na přijetí novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, tedy na přijetí návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento návrh projednáváný v předchozím volebním období jako sněmovní tisk č. 683, byl dne 10. 12. 2020 projednán v 1. čtení PSP ČR a postoupen Ústavně-právnímu výboru, kde bylo jeho projednávání přerušeno, a do konce funkčního období projednán nebyl. Konečná podoba návrhu novely je v současnosti připravována s tím, že její předložení do meziresortního připomínkového řízení je předpokládáno v nejbližší době.

Pokud jde o rizika, v případě novely zákona o soudech a soudcích není s riziky počítáno, jelikož tato novela již nabyla účinnosti. V případě novely zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů lze riziko spatřit v možnosti, že předmětná novela nebude přijata a k realizaci reformy tak nedojde.

Sběr a analýza dat o korupci

Reforma je realizována Sociologickým ústavem Akademie věd ČR ve spolupráci s MSp jako jejím aplikačním garantem. Reforma k dosažení cílů využívá inovativní nástroje založené na uplatnění vhodných sociologických metod.

Reforma má nastaven jeden závazný milník *Vytvoření metodiky měření korupce v ČR* s termínem splnění do Q4 2023.

Reforma probíhá dle schváleného harmonogramu. Na základě průzkumu odborné literatury a hloubkových rozhovorů s experty v jednotlivých sektorech byly vytvořeny příslušné dotazníky pro jednotlivé zkoumané sektory. Po ukončení pilotní fáze ověřování dotazníků začalo v souladu s harmonogramem dne 4. 10. 2022 rozesílání dotazníků respondentům ve všech zkoumaných sektorech. Monitorovací krok reformy tak byl v termínu splněn.

U této reformy nejsou rizika identifikována.

Stanovení pravidel pro lobbování

Reforma má nastaven jeden závazný milník *Přijetí zákona o lobbování* s termínem splnění do Q1 2026.

Návrh zákona, který je předmětem této reformy, byl již projednáván v PSP ČR, jeho 3. čtení ale nebylo před koncem volebního období dokončeno. Proto bude nutné návrh zákona předložit do legislativního procesu znovu. Návrh zákona byl dne 30. 11. 2022 rozeslán MSp do meziresortního připomínkového řízení se lhůtou pro uplatnění připomínek do 29. 12. 2022. Termín předložení vládě byl stanoven do konce března 2023, a to z důvodu nutnosti úspěšného vypořádání velkého množství zásadních připomínek uplatněných v meziresortním připomínkovém řízení. První monitorovací krok reformy spočívající ve schválení návrhu zákona vládou je stanoven na konec června 2024.

Rizikem u této reformy je nedostatečná politická shoda na konkrétní podobě návrhu zákona.

Kontrola a audit

Reforma se skládá z 8 závazných milníků (M207 – M214), jejichž splněním je podmíněna 1. souhrnná žádost o platbu. Vzhledem k zaměření jednotlivých milníků, které nastavila EK, bylo nutné reformu gesčně rozdělit mezi několik subjektů implementační sktruktury. Mezi tyto subjekty patří MPO-DU, které má v gesci milníky č. 207, 208, 213 a 214. Dalším subjektem je MF – Auditní orgán, které má v gesci milníky č. 209, 210, 211 a spolupodílí se na milníku č. 214. Posledním subjektem podílejícím se na reformě je MSP, které má v gesci milník č. 212 a dále spolupracuje s ostatními subjekty na milnících v jejich gesci.

Výstupy všech 8 milníků souvisely s nastavením implementační struktury NPO, jednalo se, jak o technické výstupy jako je Informační systém, tak o metodické výstupy jako jsou metodický pokyn Redflags či Průvodce pro oblast střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení. Dalšími výstupy byla například auditní strategie, nebo přezkum definice skutečného vlastnictví v souvislosti se systémem kontroly RRF.

Všechny milníky reformy byly splněny, což dokládá fakt, že koncem listopadu 2022 byla odeslána 1. souhrnná žádost o výplatu finančních prostředků NPO.

Podpora podnikání

Rozvoj kulturního a kreativního sektoru (komponenta NPO)

Komponenta reaguje na krizi způsobenou COVID-19 a je založena na novém strategickém rámci Ministerstva kultury (MK). Hlavní cílem je celková reforma přístupu ke kulturnímu a kreativnímu sektoru (KKS) v ČR. Reformy by měly zajistit rozvinutí širší role kultury rozvoj kulturních a kreativní odvětví (KKO) jako součást přechodu k nízkouhlíkové ekonomice.

První dvě reformy posílí odolnost KKS a zajistí jeho vyšší stabilitu v pokrizovém období. **Legislativní ukotvení kooperativního financování zvýší udržitelnost kulturní infrastruktury.** Přímou reakcí na krizi je pak legislativní reforma zavádějící status umělce a umělkyně. Cílem je vytvořit stabilnější pracovní prostředí v KKS a pomoci s naplněním CSRs pro ČR díky podpoře zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce a poskytováním dovedností včetně digitálních dovedností (CSRs 2020). Reformy jsou doplněny o investice do lidského kapitálu a regionální infrastruktury. Obecným cílem těchto komplexních programů a reforem je rozvíjet kapacitu KKS skrze mezisektorové vazby.

Rozvoj KKO se soustředí na dvě zásadní CSRs pro ČR, a to přechod k nízkouhlíkovému hospodářství spolu s odstraněním překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému (CSRs 2019). Klíčová opatření NPO jsou založena na **Strategii rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+**. Reformním krokem je transformace Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovizu se širším polem působnosti, které umožní efektivnější podporu audiovizu včetně herního vývojářství (tato reforma není financována z RRF). Zavedení nástroje kreativních voucherů pro malé a střední podniky napomůže s přístupem inovativních podniků k financování (CSRs 2020). Jedná se o první systematický program podpory KKO a jeden z mála komplexních programů poskytujících mikrodotace pro malé a střední podniky.

I když uvedené materiály byly vládou pouze vzaty na vědomí, jsou pro rezort MK závazné a obsahují řadu konkrétních opatření, která budou realizována prostřednictvím **Plánu hlavních úkolů MK na daný rok**. Konkrétní klíčové iniciativy **Státní kulturní politiky** jsou formulovány v přílohách dokumentu. Vzhledem k důležitosti kulturních a kreativních odvětví bylo na MK zřízeno oddělení kulturních a kreativních odvětví v rámci Odboru umění, knihoven a kreativních odvětví.

Do dnešního dne bylo spuštěno celkem 10 výzev v celkové alokaci více než 68 % celkových výdajů stanovených v CID, tedy z objemu 5,45 mld. Kč. Jednotlivé cíle a milníky má rezort nastaveny do konce roku 2024 a 2025, a to v závislosti na typ a oblast podpory. Na všech iniciativách je průběžně pracováno.

Uzavřené výzvy jsou doposud v rámci **Statusu umělce** – Mobilita I, Mobilita II (příjem žádostí do 14. 10. 2022). Podpora výzkumných projektů k problematice status umělce a internacionalizace, Podpora projektů kreativního učení; dále je v hodnocení výzva – Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru – Mapování a tvorba regionálních strategií kulturních a kreativních odvětví, Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center – velká centra. Otevřené jsou v tuto chvíli Digitalizace kulturního a kreativního sektoru – Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek (příjem žádostí do 31. 10. 2022), a Kreativní vouchery – Design credits. V následujících 12 měsících budou probíhat samotné realizace projektů, spouštění dalších výzev, průběžný monitoring akcí apod. Průběžně by se měly dokončovat i první projekty a výstupy, souběžně budou probíhat i aktivity na legislativních materiálech.

Podpora cestovního ruchu

I v roce 2023 pokračuje podpora podnikání v oblasti cestovního ruchu (CR) v podobě obnoveného programu COVID Záruka CK (v gesci MPO), který administruje NRB. Podstatou programu je podpora cestovních kanceláří (CK) prostřednictvím bankovní záruky, která pokrývá spoluúčast CK na maximálním limitu pojistného plnění požadovaném pojišťovnou pro uzavření smlouvy o pojištění záruky pro případ úpadku. Příjem žádostí byl otevřen 1. 2. 2023, alokace programu byla již vyčerpána a příjem žádostí v programu je zastaven. Podpora v režimu de minimis je poskytnuta pojistným smlouvám se začátkem sjednané pojistné doby v období od 1. 7. 2022 do 31. 12. 2023. Program navazuje na dřívější programy podpory CK – v roce 2021 v gesci MPO (COVID Záruka CK) a v roce 2022 v gesci MMR (Záruka CK).

Pro rok 2023 se připravuje nová podoba podpůrných programů pro oblast CR. Program na podporu rozvoje veřejné infrastruktury CR je určen nejen pro územně samosprávné celky a jimi zřízené organizace, ale i pro podnikatelské subjekty a neziskový sektor. Druhý program na podporu destinačního managementu a marketingu v CR je zacílen zejména na činnost krajských a oblastních organizací destinačního managementu. Alokace programů pro výzvy v roce 2023 činí 190 mil. Kč, vyhlášení výzev je plánováno na poslední kvartál tohoto roku.

V rámci NPO je připravována nová komponenta zaměřená na podporu rozvoje CR – **Transformace cestovního ruchu v ČR – odolnější a udržitelný cestovní ruch** v gesci MMR. Hlavním cílem komponenty je zvýšení konkurenceschopnosti a odolnosti odvětví CR prostřednictvím podpory zelené transformace, digitalizace služeb CR a vzdělávání aktérů v tomto odvětví.

Podpora veřejných investic

V rámci NPO je připravováno navýšení finančních prostředků mimo jiné s cílem zvýšit připravenost a efektivitu veřejných investic v regionech, modernizovat strategické veřejné zadávání a posílit schopnost veřejné správy připravovat a implementovat investiční programy včetně projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Záměrem je podpořit znalostní základnu veřejných investorů a podpořit přípravu investic souborem standardizovaných nástrojů a metodik pro veřejné investování včetně PPP, D&B (Design and Build) a BIM (Building Information Modelling) projektů.

Veřejná správa

Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy (komponenta NPO)

Komponenta *Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy*, financovaná z NPO, obsahuje reformu *Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů evidence-informed ve veřejné správě*, která cílí na zvýšení efektivity státní správy, její pro-klientské orientace, resp. posílení pozice občana jako klienta veřejné správy, ale také na zvýšení využití evidence-informed přístupu v rozhodovacích procesech a tvorbě veřejných politik. **Reforma se skládá ze dvou ucelených částí, které probíhají paralelně a jejichž podpora z RRF bude probíhat mezi lety 2023–2025. V první polovině roku 2023 bude pokračovat příprava zahájení implementace komponenty a následně započne implementace samotná, při zohlednění identifikovaných rizik a přijetí opatření na jejich případnou eliminaci.**

Cílem první části reformy – zvýšení využívání principů evidence-informed, je navržení elektronického nástroje ke sběru dat ve veřejné správě (*Jednotný informační systém sběru dat*), který by měl zejména odstranit duplicitní vykazování dat, sjednotit odesílané formáty, propojit stávající databáze a v obecné rovině zefektivnit využívání dat.

Současně bude v roce 2023 probíhat příprava vzdělávacího programu pro front-office úředníky v pro-klientském přístupu, který je součástí druhé části reformy, a to zvýšení pro-klientské orientace veřejné správy. Na začátku roku 2023 bude dokončen pilotní běh vzdělávacího programu pro front-office úředníky, který je součástí projektu Public Governance Review (Hodnocení výkonu veřejné správy v ČR a doporučení pro budoucí strategický rozvoj z pohledu OECD). Tento projekt je finančně podpořen z Norských fondů a je realizován ve spolupráci s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Na tuto pilotní verzi vzdělávacího programu následně naváže vzdělávací program podpořený z RRF. Cílem je v letech 2023–2025 proškolit 1000 front-office úředníků územních samosprávných celků a územních orgánů státní správy.

Veřejná správa

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020 (SRRVS) představoval základní dokument vymezující rozvoj veřejné správy i eGovernmentu v předmětném období, přičemž naplňování specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v **Implementačních plánech k SRRVS**, bude v souladu s podmínkami implementace **dobíhat ještě v r. 2023**; následně bude provedeno vyhodnocení realizace SRRVS.

V červnu 2023 bude vládě předložena **Výroční zpráva o stavu veřejné správy za rok 2022**, která popíše aktuální stav veřejné správy a zaměří se na vybraná aktuální témata. V roce 2023 proběhne další běh vzdělávacího programu pro volené zástupce měst a obcí Zastupitel v kurzu. Na přelomu května a června je plánován další ročník celostátní **konference Moderní veřejná správa** a osmý ročník motivační soutěže **Přívětivý úřad** v kategorii obcí s rozšířenou působností, jejímž cílem je zlepšovat klientské služby městských úřadů. V roce 2023 bude dokončen speciální **vzdělávací program pro obecní a městské úřady ke komunikaci s osobami zdravotně postiženými, cizinci a seniory**. Plánováno je rozpracování výkonového financování ve vztahu k dalším agendám veřejné správy, vykonávaným v přenesené působnosti. Dále bude finalizována aktivita směřující ke **zrušení obsoletních právních předpisů v právním řádu ČR**, rozvíjeno bude také využití Metodiky easy-to-read na obou úrovních veřejné správy. ČR realizuje od roku 2018 projekt **Vzdělávání zaměstnanců veřejné správy a propagace aktivit v oblasti eGovernmentu**. Tento projekt je zaměřen na zvýšení povědomí občanů o existenci moderních nástrojů eGovernmentu, orientace v elektronické veřejné správě, porozumění fungování jednotlivých nástrojů a ujistění o jejich bezpečnosti. Na digitalizaci konkrétních agend (volby, matriční oblast či akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů) se zaměřuje projekt **Podpora elektronizace vybraných oblastí veřejné správy**.

V průběhu roku 2019 byl vytvořen a v květnu 2020 vládou schválen nový koncepční materiál **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030** (který na SRRVS navazuje), včetně prováděcího **Akčního plánu na léta 2021–2023**. Jeho vizí je dosáhnout v roce 2030 takové veřejné správy, která bude maximálně klientsky orientovaná a bude vytvářet podmínky pro další zvyšování kvality života obyvatel a růst prosperity ČR. Vize je rozpracována v pěti strategických cílech, zaměřených na dosažení věcného posunu v konkrétních oblastech fungování veřejné správy. V prvních třech letech budou tyto strategické cíle implementovány na základě zpracovaného **Akčního plánu na léta 2021–2023**. V současné době se připravuje nový Akční plán na následující období.

V průběhu roku 2023 se předpokládá příprava, finalizace či implementace řady opatření Koncepce, mj. dobudování databáze platných právních předpisů územních samosprávných celků či nové systémové uchopení inovací ve veřejné správě. Zlepšena bude také komunikace s veřejností a participace občanů na rozhodovacích procesech, pokračovat bude zvyšování odborných kompetencí volených zástupců i úředníků územně samosprávných celků a státních zaměstnanců vykonávajících státní službu.

Provádění zákona o státní službě

V průběhu hodnoceného období pokračovala implementace **zákona o státní službě**, kdy byly připraveny dílčí novely zákona o státní službě, které svým obsahem **reagují na právní úpravu** ve vazbě na novelu **zákoníku práce**, jež nově upravila otcovskou dovolenou, která se podobně jako mateřská dovolená a rodičovská dovolená řídí zákoníkem práce, a změnu zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a **zákona o právu na digitální služby**, která reaguje na vznik DIA. Nejzásadnější změnu představuje **zákon č. 384/2022 Sb.**, kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, jenž nabyl **účinnosti dne 1. 1. 2023** a přináší zásadní změny v oblasti výběrových řízení. Dochází k jejich zjednodušení a zrychlení a k otevření výběrových řízení na představené. Dále jsou obsahem této novely změny v postavení představených, zejména pokud jde o služební označení, funkční období a služební hodnocení některých představených. V neposlední řadě se novela zaměřuje na oddělení politického a odborného vedení v ministerstvech či posílení nároku státního zaměstnance na čerpání služebního volna k individuálním studijním účelům.

Programové prohlášení vlády a Plán legislativních prací vlády na rok 2023 dále počítá s komplexní novelou zákona o státní službě ve vazbě na zvýšení efektivity úřadů, jejich otevřenosti a posílení kompetencí. V současné době je tak připravována novela zákona o státní službě, která má svým obsahem cílit na flexibilní fungování státní služby za dodržení jejich základních principů a zákonných mantinelů. Předpokládaný termín předložení vládě je stanoven na září 2023 s účinností od prosince roku 2024.

V neposlední řadě byly ve druhém pololetí roku 2022 vydávány **služební předpisy** nastavující dílčí procesy státní služby, které se týkaly například oblasti údajů zveřejňovaných v rámci výběrových řízení, stanovení postupu při zřizování zkušebních komisí či dalších požadavků pro služební místa státních tajemníků v ministerstvech a v ÚV. Současně byly aktualizovány **metodické pokyny** týkající se stanovení podrobností k provádění výběrových řízení a skončení služebního poměru.

Hodnocení dopadů regulace

Hodnocení dopadů regulace (*Regulatory Impact Assessment*, RIA) je účinným a mezinárodně uznávaným nástrojem pro zkvalitňování legislativy a snižování její neopodstatněné zátěže. Kontinuální metodická a koordinační činnost ÚV (Sekce LRV) přispívá k posilování procesní a obsahové stránky RIA. Slabinou zůstávají zejména absence systematického přístupu k přezkumu již existující legislativy (ex post RIA), nedostatečné kapacity pro provádění RIA a veřejné konzultace. V roce 2022 byla v návaznosti na programové prohlášení připravena aktualizace Obecných zásad pro RIA, Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády. Cílem změn je zefektivnit zapojení vrcholných justičních institucí do přípravy právních předpisů na vládní úrovni, zkvalitnění legislativy rozšířením analýzy posuzovaných dopadů návrhů právních předpisů na rodinu (*Family Impact Assessment*, FIA), územních dopadů a dopadů na územní samosprávné celky (*Territorial Impact Assessment*, TIA) a na digitalizaci (DIA). Změny schváleny usnesením vlády č. 22 ze dne 11. 1. 2023. V roce 2023 se očekává dokončení schválení jednotného systému zpracování ex post RIA, realizace školení a další metodické kroky navazující na problematiku kapacit a konzultací.

3.5 Výzkum, vývoj a inovace

Významnou výzvou v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je (mj. dle Zprávy o ČR 2022) posílení inovační kapacity domácích podniků a jejich propojení s veřejným výzkumným sektorem, stejně jako zlepšení přístupu MSP k financování. Specifickou oblastí, kterou se ČR zavázala prostřednictvím NPO podpořit, je pak posílení excelence výzkumu v oboru lékařských věd.

Současně s NPO probíhá realizace opatření, která pod něj nespádají, avšak mají potenciál přispět k rozvoji a pokroku v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Jedná se zejména o realizaci opatření obsažených v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+. Aktuálně rovněž probíhá příprava návrhu rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na roky 2024-2026 s výhledem do roku 2030. Zásadní je nejen efektivní využívání současných nástrojů přímé a nepřímé veřejné podpory, ale i hledání nových forem podpory a motivace, aby docházelo k akceleraci soukromých výdajů na výzkum, vývoj a inovace, a zvýšení orientace výzkumu a vývoje na aplikaci výsledků s cílem perspektivně výrazně zvýšit výdaje na výzkum a vývoj v relativním vyjádření vůči HDP, přičemž za tímto účelem byla zřízena expertní pracovní skupina Rady pro výzkum, vývoj a inovace.¹⁶

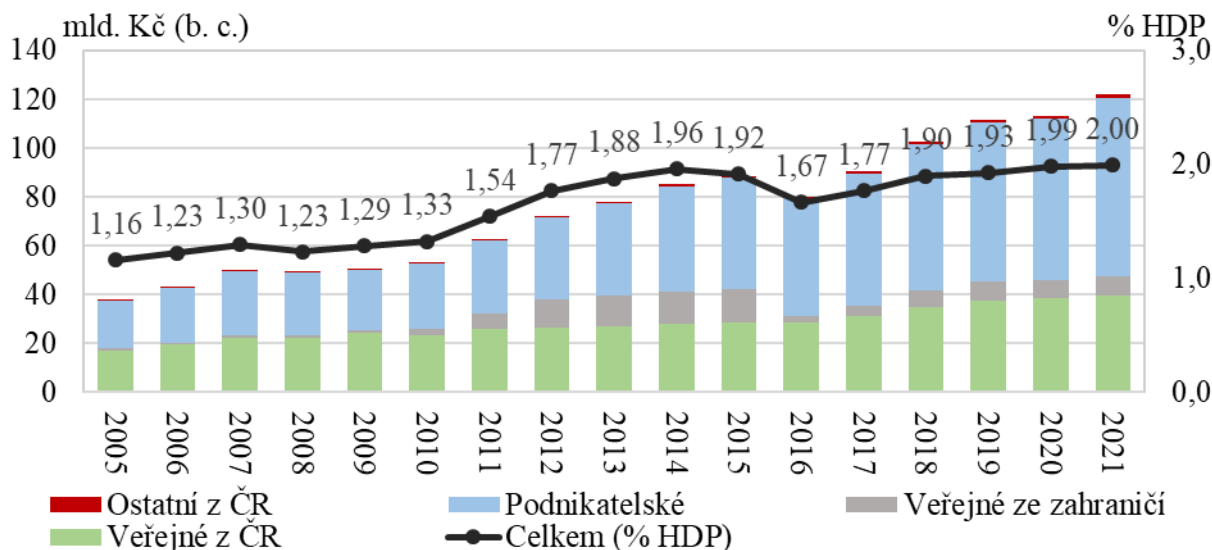
Klíčovým strategickým dokumentem pro podporu výzkumu, vývoje a inovací je **Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027** (dále NRIS3), která byla schválena vládou 25. 1. 2021 a EK dne 19. 5. 2022. Cílem je zajistit kontinuitu pro účelné a efektivní nakládání s evropskými, národními, regionálními a soukromými prostředky určenými na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací v ČR. Národní RIS3 strategie se skládá z hlavního dokumentu a jednotlivých příloh, které se s ohledem na dynamický vývoj v oblasti výzkumu a inovací pravidelně aktualizují.

Poslední (čtvrtá) aktualizace textu příloh hlavního dokumentu NRIS3 byla schválena v prosinci 2022. K vertikálním doménám specializace doplňuje detailní popis dvou RIS3 misí, jejich cílů a okruhů výzkumných témat k jejich naplnění. Stávající znění příloh NRIS3 je považováno za vysoce konsolidované bez předpokladu výrazných změn, což umožňuje soustředit se na implementaci NRIS3 priorit, tedy jejich uplatnění v parametrech výzev a veřejných soutěží. Nicméně pakliže budou stakeholdery z oblasti VaVaI v průběhu roku 2023 indikována nová výzkumná a inovační témata, dojde v rámci procesu objevování nových podnikatelských příležitostí (EDP) k jejich zařazení do Přílohy 1 NRIS3.

V kontextu dalšího rozvoje národního výzkumného a inovačního ekosystému ČR se vláda ČR zaměří na implementaci souboru reformních opatření vytvářejících předpoklady pro posílení excelence a mezinárodní konkurenceschopnosti výzkumných organizací ČR. Budou přijata opatření k posílení kapacit strategické inteligence pro tvorbu, implementaci, monitoring a evaluaci výzkumných a inovačních politik a hodnocení výkonnosti výzkumného a inovačního ekosystému ČR. Excellence bude poté podpořena i skrze nový specifický dotační titul. Koncepční rámce obou dvou těchto opatření budou připraveny v roce 2023 s předpokládaným schválením ze strany vlády ČR v roce 2024. Vláda ČR se zaměří i na postupné sjednocování administrativního prostředí grantové podpory výzkumu, vývoje a inovací v ČR, resp. podporu rozvoje institucionálního prostředí výzkumných organizací ČR (např. konsolidace kapacit grantových kanceláří apod.). Reformní opatření budou opět rozpracována v roce 2023 s jejich postupnou implementací od roku 2024.

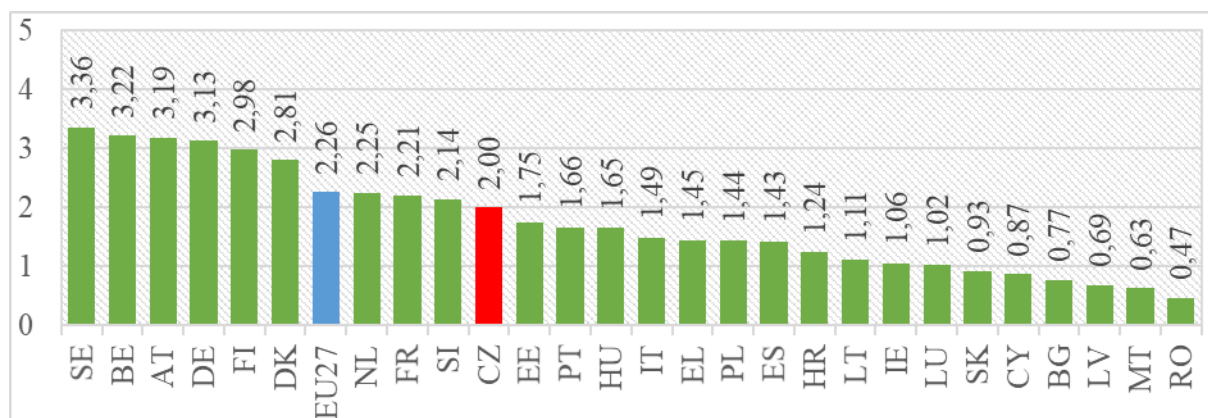
¹⁶ Podrobnější údaje o vývoji výdajů na výzkum a vývoj jsou k dispozici v rámci grafů č. 7 a 8.

Graf 11: Výdaje na výzkum a vývoj v ČR podle zdrojů financování

Zdroj: ČSÚ, Roční výkaz o výzkumu a vývoji | Ostatní domácí zdroje představují vlastní příjmy vysokých škol a soukromých neziskových institucí nepocházející ze státního rozpočtu, podnikatelského sektoru nebo ze zahraničí.

Graf 12: Srovnání výdajů na výzkum a vývoj v ČS EU za rok 2021 (v % HDP; GERD)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/b75a5492-b9b0-43e7-acbe-cf93ddd92078?lang=en>)

Výzkum a vývoj ve zdravotnictví

V roce 2023 bude pokračovat implementace komponenty 5.1 *Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví* NPO prostřednictvím programu EXCELES. Cíle programu EXCELES, který je řízen MŠMT, vycházejí z analyticky identifikovaných národních potřeb podpořit výzkum a dosáhnout excelence v úzce vymezených, specifických prioritních oblastech zdravotnického výzkumu. Současně vyplňují mezeru v národním systému podpory VaVaI komplementárně k časově souběžným opatřením na podporu výzkumu a vývoje na národní úrovni, k ostatním komponentám NPO i v časové návaznosti k relevantním výzvám operačních programů Výzkum, vývoj a vzdělávání a Jan Amos Komenský. Podpořeno bude pět konsorciálních projektů zaměřených na výzkum v oblasti infekčních chorob a virologie, onkologie, neurověd, problematiky metabolických chorob a kardiovaskulárních onemocnění a problematiku sociálních a ekonomických dopadů systémových zdravotních rizik. Celkový objem nákladů podpořených projektů je přibližně 5,4 mld. Kč.

V roce 2023 bude vyhlášena první veřejná soutěž nového Programu na podporu aplikovaného zdravotnického výzkumu na léta 2024 – 2030. Tento program účelové podpory v sobě poprvé

zahrnuje jako jeden z výzkumných cílů problematiku veřejného zdraví a jeho celkové výdaje se předpokládají ve výši 6,05 mld. Kč.

Podpora výzkumu a vývoje v podnicích

Podpora výzkumu, vývoje a inovací v podnicích je a nadále bude komplementárně realizována z prostředků státního rozpočtu České republiky, ze zdrojů strukturálních fondů EU i z prostředků Národního plánu obnovy. Cílem investic v rámci jeho komponenty 5.2 *Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe* NPO je pomoci obnově ekonomiky a posílení její odolnosti, a to zvýšením konkurenceschopnosti a flexibility podniků, zejména malých a středních (MSP), zvýšením inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů a příspěvkem ke zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR. V průběhu roku 2023 budou realizovány podpořené projekty v níže uvedených programech. Dále pak budou vyhlášovány veřejné soutěže či výzvy v programech podpory v rámci investic č. 1 a 4 a následně bude zahájena podpora vybraných projektů.

V rámci investice č.1 *Podpora zavádění inovací do podnikové praxe*, jejímž cílem je zintenzivnění zavádění produktových, procesních a organizačních inovací v MSP s důrazem na oblast digitalizace, bude v roce 2023 vyhlášena druhá ze dvou veřejných soutěží v **programu The Country for the Future** s alokací 500 mil. Kč.

Cílem investice č. 2 *Podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s Národní RIS3 strategií)* je podpora projektů aplikovaného výzkumu poskytováním dlouhodobé podpory spolupráce mezi výzkumnými organizacemi a podniky, zejména MSP. Plnění cíle této investice je realizováno prostřednictvím programu TA ČR **Národní centra kompetence**, kde v roce 2023 začínají svou realizaci projekty nově vybraných center podpořené částkou 1,5 mld. Kč, kterých se účastní vždy alespoň 5 MSP.

Prostřednictvím programu MŽP **Prostředí pro život** je realizována investice č. 3 *Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí*. Cílem investice je podpořit projekty aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací podávané výzkumnými organizacemi a podniky, jejichž cílem je řešení výzev definovaných ve Státní politice životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050. Projekty podpořené dotací ve výši 200 mil. Kč budou zahájeny v roce 2023.

Cílem investice č. 4 *Podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech s rámcovým programem pro výzkum a inovace* je financování projektů se značkou *Seal of Excellence EIC Accelerator* Horizontu Evropa, který podporuje MSP s největším potenciálem rychlého růstu, a dále podpora projektů ERA NET Cofund, které řeší nejpálčivější výzvy v oblasti výzkumu a vývoje v mezinárodním kontextu. V roce 2023 se počítá se zapojením do několika ERA NET Cofundů, které umožní českým subjektům účastnit se mezinárodních projektů v jednotlivých tématech partnerství.

Nad rámec NPO je realizován program na podporu průmyslového výzkumu a vývoje TREND. Jeho hlavním cílem je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků rozšířením jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Důraz je v něm kladen na naplňování priorit NRIS3 ČR, na rozvoj digitalizace a zavádění principů Průmyslu 4.0 včetně využívání technologií 5G.

Na podporu rozvoje start-upového ekosystému, zvýšení spolupráce mezi veřejnou, výzkumnou a podnikatelskou sférou a na tvorbu nových inovativních produktů s vysokou přidanou hodnotou bude pokračovat realizace systémového projektu Technologická inkubace. Projekt realizuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest a jeho cílem je postupně podpořit rozvoj cca 250 inovativních firem v tematicky zaměřených inkubačních centrech.

Strategie podpory malých a středních podniků v ČR pro období 2021–2027 má za cíl podpořit rozvoj inovačních schopností MSP tak, aby se mohly v globálních hodnotových řetězcích posunout směrem k produkci výrobků a poskytování služeb s vyšší přidanou hodnotou (více viz klíčová oblast Výzkum, vývoj a inovace). Realizace výzkumných a inovačních aktivit zejména u MSP je

podporována rovněž z OP TAK. Malé a střední podniky (a v případě Inovace – výzva I také small mid-caps) mohou získat dotaci na své inovativní projekty prostřednictvím prvních čtyř výzev zaměřených na posílení výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a dovedností podniků a rozvoj spolupráce s výzkumnými organizacemi. Tyto výzvy byly vyhlášeny v srpnu 2022 (s celkovou alokací 5,3 mld. Kč):

Proof of Concept

Cílem výzvy je podpora aktivit, které pomohou zajistit rozvoj přenosu technologií a znalostí mezi výzkumnými organizacemi a podniky za účelem uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi.

Inovace

Cílem výzvy je posílení inovační výkonnosti domácích podniků a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how.

Inovační vouchery – ochrana práv průmyslového vlastnictví – Výzva I

Cílem výzvy je posílení inovační výkonnosti domácích podniků a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím účinnější ochrany duševního vlastnictví.

Aplikace

Cílem výzvy je získávání nových znalostí potřebných pro vývoj nových produktů, materiálů, technologií a služeb prostřednictvím realizace projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje.

V lednu 2023 pak byly vyhlášeny další čtyři výzvy zaměřené na podporu inovačních schopností MSP (s celkovou alokací 650 mil. Kč):

Partnerství znalostního transferu

Cílem výzvy je posílení mobility a rozvoj přenosu znalostí mezi podnikovou a akademickou sférou za účelem podpory a urychlení inovačních procesů v podnicích a sblížení/propojování výzkumných témat prováděných ve veřejném sektoru s potřebami podniků.

Inovační vouchery – Výzva II

Cílem výzvy je rozvoj komunikace a sdílení poznatků a know-how mezi podnikovou a výzkumnou sférou, které mohou podnikatelské subjekty využít pro zahájení či zintenzivnění vlastních inovačních aktivit.

Technologické platformy

Cílem výzvy je podpora aktivit, které pomohou podpořit rozvoj inovačních sítí – technologických platforem jako nástroje pro zvýšení intenzity společných výzkumných, vývojových a inovačních aktivit mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnou sférou.

Spolupráce – Klastry

Cílem výzvy Spolupráce – Klastry je rozvoj inovačních klastrů jako nástroje pro zvýšení intenzity společných výzkumných, vývojových a inovačních aktivit mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnou sférou.

Do konce roku 2023 by měly být vyhlášeny další výzvy pro tyto aktivity: Služby infrastruktury, Proof of Concept, Potenciál, Aplikace a Inovace.

Program SIGMA a další programy na podporu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací implementované TA ČR

V roce 2022 byl vládou ČR schválen program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA, který je realizován TA ČR. Hlavním cílem programu je podpora aplikovaného výzkumu a inovací vedoucí ke vzniku nových výsledků uplatnitelných v praxi, k řešení aktuálních výzev a potřeb společnosti a hospodářství a k podpoře řešení systémových opatření výzkumného a inovačního prostředí. Mezi příjemci projektů v rámci veřejných soutěží tohoto programu budou významně zastoupené také podniky. V roce 2022 byla vyhlášena první veřejná soutěž z tohoto programu zaměřená na podporu inovačního potenciálu společenských věd, humanitních věd a umění. Implementace programu SIGMA bude pokračovat i v roce 2023. TA ČR dále připravuje program na podporu výzkumu v energetice THÉTA 2 a program BETA3, který se zaměřuje na aplikovaný výzkum a budování inovační kultury ve státní správě. TA ČR navíc mimo výše uvedené programy TREND a Prostředí pro život implementuje i resortní program na podporu aplikovaného výzkumu Doprava 2030 Ministerstva dopravy. Ve spolupráci s Ministerstvem obrany (MO) se též připravuje implementace programu na podporu obranného aplikovaného výzkumu a vývoje.

3.6 Zdraví a odolnost obyvatel

V oblasti zdravotnictví je v rámci Zprávy o ČR 2022 identifikována výzvy v podobě intenzivnějšího provádění strategie *Zdraví 2030*, které by mělo posílit odolnost zdravotní péče v ČR. EK dále ve Zprávě upozorňuje na předpokládaný růst veřejných výdajů na zdravotní péči v souvislosti se stárnutím obyvatelstva a také na potřebu aktualizace systému dlouhodobé péče, neboť ČR patří v rámci OECD k zemím s nejvyšším podílem nemocniční péče v závěru života. Je tedy třeba, aby se ČR zaměřila na investice do infrastruktury zdravotní a dlouhodobé péče a také na komplexní podporu prevence.

V roce 2023 dle zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven porostou náklady na zdravotní služby o 8,3 % oproti roku 2022. Hlavním determinantem růstů nákladů, který je dán úhradovou vyhláškou, jsou inflační tlaky na nákladové straně poskytovatelů zdravotních služeb a potřeba zajištění dostupnosti moderních lékových terapií pro české pacienty, kde náklady na centrové léky porostou o 17 %. Stárnutí obyvatel hraje v krátkodobém a střednědobém horizontu minoritní roli ve srovnání s ostatními nákladovými tlaky.

V oblasti péče v závěru života bude v roce 2023 pokračovat **rozvoj nemocniční paliativní péče**, která má za cíl ve spolupráci s ambulantními a domácími poskytovateli lépe integrovat a koordinovat péči v závěru života. Podobně dochází k podpoře následné a dlouhodobé péče, kde v roce 2023 náklady porostou o 15 %.

S ohledem na nutnost systémového řešení péče vyžadované **pacienty s dlouhodobým chronickým onemocněním**, které zásadně omezují jejich soběstačnost a vyžadují poskytování komplexní péče jak na zdravotní, tak na sociální úrovni, byla v roce 2022 zahájena intenzivní jednání s MPSV o návrhu legislativního řešení sociální zdravotní péče.

S ohledem na nezbytnost komplexní monitorace, hodnocení, plánování a podpory **služeb na zdravotně sociálním pomezí** došlo v roce 2022 k intenzivním jednáním se zástupci krajů a MPSV za účelem nastavení podmínek pro projekt podporující tvorbu Krajských zdravotně sociálních plánů v rámci Operačního programu Zaměstnanost Plus (OP Z+). Tento projekt bude obhajován v roce 2023, kdy by měla začít i jeho realizace.

V rámci stejného operačního programu byl v roce 2022 vytvořen projekt na podporu péče o pacienty se vzácným onemocněním, který je zaměřen na oblast standardizace péče a zajištění jejího komplexního poskytování.

Od roku 2023 dochází k **jednotné koordinaci screeningových programů** v rámci Národního screeningového centra (NSC) Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Vznikla Rada Národního screeningového centra a jednotná koncepce pro řízení stávajících populačních programů screeningu kolorektálního karcinomu, karcinomu prsu a cervikálního karcinomu, ale také programu časného zachytu karcinomu plic, který byl spuštěn od roku 2022 a programu časného zachytu karcinomu prostaty, který je aktuálně v přípravě pro zavedení v podobě organizovaného programu. Dále probíhá posouzení vhodnosti zavedení programu screeningu výdutě abdominální aorty a poruch štítné žlázy v těhotenství. Také dochází k vyhodnocování pilotních projektů časného zachytu dalších vážných onemocnění, které realizovalo NSC do konce roku 2022 v rámci Operačního programu zaměstnanost (OP Z), a diskusi se stakeholdery, jak výsledky promítnout do zvýšení efektivity zdravotního systému. Dále jsou připravovány pilotní projekty, které bude realizovat NSC od roku 2023 v rámci OP Z+. Připravuje se realizace jednotlivých aktivit v rámci NPO v oblasti posílení sekundární prevence v ČR.

3.7 Energetika – REPowerEU

Klíčovou výzvou strategického významu představuje pro ČR **diverzifikace dovozu fosilních paliv a snížení závislosti na dovozu zemního plynu z RF**. Zpráva o ČR 2022 zdůrazňuje, že ČR potřebuje urychlit dekarbonizaci prostřednictvím zvýšení investic do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti a prostřednictvím zlepšení regulačního a povolovacího rámce pro přístup k síti, aby mohla být zaváděna nová zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

ČR si je vědoma urgentnosti situace, která v důsledku ruské agrese na UA představuje **ohrožení české i evropské energetické bezpečnosti**, a vnímá pozitivně snahu EK přistupovat k řešení situace jednotně v rámci všech členských států. Nicméně je z pohledu ČR třeba zdůraznit, že cíle a opatření přijímaná v rámci iniciativy REPowerEU musejí reflektovat i další politiky a strategie EU. Záměrům uvedeným v plánu REPowerEU musejí odpovídat i další návrhy a kroky EU, které mají podporovat evropskou ekonomiku s tím, že je zároveň třeba respektovat různé výchozí podmínky jednotlivých členských států, jejich možnosti a národní specifika, s důrazem na efektivní a nákladově optimální cestu plnění stanovených cílů.

ČR podporuje zvyšování podílu OZE, které bude mít pozitivní dopady na životní prostředí a zdraví občanů ČR a pozitivně se projeví i v ekonomické oblasti vč. posílení energetické soběstačnosti EU. Z pohledu ČR je potřeba vyvíjet maximální úsilí při podpoře a usnadnění rozvoje OZE a v dosahování energetických úspor. Tato podpora by měla být akcelerována jak na unijní, tak národní úrovni. Pro diskuzi o dalším navyšování cíle OZE klademe důraz na nákladovou efektivitu a materiálovou dostupnost a připravenost distribučních a přenosových soustav, vč. přeshraničních propojení.

Vzhledem k rostoucí poptávce po elektřině, související s elektrifikací, zastává ČR názor, že kromě OZE je třeba rozvíjet i čisté zdroje se stabilní dodávkou elektřiny, jako např. **jadernou energii** a další formy energie a její akumulace (například výroba a využití plyných paliv v koncové spotřebě – zejména rozvoj vodíkového hospodářství). Je zřejmé, že v ČR nebude možné vyrobit celkové množství **vodíku** pro pokrytí jeho plánované budoucí spotřeby. Vodíková strategie ČR z r. 2021 počítá s možností dovozu určitého podílu vodíku ze zahraničí, a proto bude nutné klást důraz též na připravenost importní a tranzitní vodíkové plynárenské infrastruktury.

Otázky **akumulace energie** (bateriové a gravitační systémy, přečerpávací vodní elektrárny) jsou spolu s adaptací elektrorozvodné sítě zásadně důležité pro stabilitu elektrorozvodné sítě i stabilitu cenovou a společenskou.

Přechod na čistší zdroje energie

Komponenta 2.3 *Přechod na čistší zdroje energie* NPO obsahuje dvě klíčová opatření, kterými jsou Výzva I. pro Fotovoltaické systémy s/bez akumulace (název aktivity *Výstavba nových fotovoltaických zdrojů*¹⁷) a Výzva I. pro Modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění. Výzva na fotovoltaiku byla vyhlášena dne 8. 3. 2022, příjem žádostí byl zahájen de facto obratem a s ohledem na mimořádný zájem podnikatelské veřejnosti o tuto aktivitu byl příjem žádostí prodloužen do 30. 11. 2022 a alokace předběžně navýšena z 5 na 7 mld. Kč.

V souvislosti s energetickou situací a velkým počtem zájemců, kdy byly projekty nad rámec překročené dostupné alokace umísťovány do tzv. zásobníku projektů, byl nejzazší termín pro dokončení projektu stanovený výzvou prodloužen z 30. 11. 2023 na nový termín 30. 6. 2024. S ohledem na značné zatížení stavebních úřadů při vyřizování povolovacích procesů pro instalaci fotovoltaických systémů poskytovatel dotace rozhodl v lednu 2023 o opětovném

¹⁷ Informace k výzvě na webu MPO: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/mpo-vyhlasuje-i-vyzvu-fotovoltaicke-systemy-s-bez-akumulace-z-komponenty-2-3-prechod-na-cistsi-zdroje-energie-z-narodniho-planu-obnovy--266243/>

prodloužení termínu pro dodání podkladů k rozhodnutí o poskytnutí dotace z 270 na 330 dní (bod 8.3 Výzvy).

Rok 2023 tak bude především ve znamení hodnocení, vydávání rozhodnutí a proplácení projektových žádostí. Žádná další výzva tohoto typu není v NPO plánována, o dalším pokračování podpory fotovoltaických systémů se diskutuje a hledá se vhodné nastavení ve smyslu jednotlivých programů/nástrojů podpory.

Výzva I. na Modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění byla vyhlášena 5. 5. 2022, přičemž žádosti byly přijímány rovněž od tohoto data s termínem do 5. 5. 2023. Pro průmyslové podniky bylo alokováno 1,66 mld. Kč z RRF. V současnosti jsou evidovány čtyři podané žádosti o podporu s celkovou požadovanou dotací přes 250 mil. Kč, přičemž teplárenské společnosti, které jsou hlavními žadateli v této výzvě, avizují do konce roku projekty za další cca 1 mld. Kč. V rámci lhůty pro podávání žádostí tak očekáváme úplné naplnění, až překročení svěřené alokace pro tuto aktivitu. Stejně jako v případě fotovoltaiky na tuto výzvu nebude v rámci NPO navazovat další program, nicméně obdobné aktivity bude dále zajišťovat Modernizační fond (v gesci MŽP).

Zelená transformace ekonomiky a environmentální udržitelnost podnikatelských aktivit je jedním z klíčových prvků *Strategie podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027* (více viz klíčová oblast Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji). Jedním z významných zdrojů financování dané oblasti strategie je OP TAK. V této souvislosti byly v oblasti zelené transformace podniků v srpnu 2022 vyhlášeny první dotační výzvy, a sice Obnovitelné zdroje energie (OZE) – větrné elektrárny (s alokací 500 mil. Kč), jejímž cílem je intenzivnější využívání OZE ze strany podnikatelů, a Úspory energie (s alokací 10 mld. Kč), která míří na snížení spotřeby energie podnikatelskými subjekty prostřednictvím opatření typu modernizace rozvodů elektřiny, plynu, tepla, chladu a stlačeného vzduchu nebo snížení energetické náročnosti budov, využívání OZE apod. V 1Q 2023 byla vyhlášena první výzva *Energetická infrastruktura – Smart Grids – AMM* s celkovou alokací 3 mld. Kč, jejímž cílem je rozvoj/vznik smart grids podporujících integraci obnovitelných zdrojů energie do distribučních soustav v ČR.

Ve druhém čtvrtletí 2023 budou vyhlášeny další výzvy OP TAK pro aktivitu Obnovitelné zdroje energie, a sice pro malé vodní elektrárny (s předpokládanou alokací 500 mil. Kč) a vtláčení biometanu (s předpokládanou alokací 1 mld. Kč). Bude rovněž vyhlášena výzva Energetická infrastruktura - Smart Grids – AMM – výzva I.

Dne 23. 1. 2023 byla z NP ŽP otevřena dotační výzva č. 8/2022 *Pakt starostů a primátorů pro klima a energii* s alokací 15 milionů korun na zpracování Akčních plánů pro udržitelnou energii a klima, organizaci Místních dnů pro klima a energii a na zřízení pracovního místa. Jedná se v pořadí již o šestou dotační výzvu. Opatření uvedená v akčních plánech mohou ve svém důsledku pomoci obcím, městům či svazkům obcí překlenout výzvy spojené s energetickou krizí.

Snižování spotřeby energie a renovace budov a ochrana ovzduší

Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru (komponenta NPO)

Jedním z cílů NPO je snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví veřejných subjektů (Investice 2.2.3). K 30. 9. 2022 byl ukončen příjem žádostí v související výzvě NP ŽP s alokací 3,285 mld. Kč. K 1. 2. 2023 eviduje SFŽP ČR 307 žádostí s požadovanou dotací 5,572 mld. Kč. Z toho 151 žádostí obdrželo kladné rozhodnutí ministra v celkovém objemu schválené podpory 3,089 mld. Kč. Vyhovující žádosti, jejichž pořadí přesáhlo rámec disponibilní alokace výzvy, byly zařazeny do tzv. zásobníku. Očekává se navýšení alokace opatření v rámci projednávaného navýšení obálky NPO. Zásobník slouží též pro případ, kdy dojde k uvolnění finančních prostředků mezi již schválenými žádostmi. Díky tomu může dojít k postoupení žádostí ze zásobníku do administrace. Podpořené projekty musí být realizovány nejpozději do 31. 12. 2025. Navazující podpora bude poskytována z OP ŽP 2021-2027.

Za MŽP je v této oblasti identifikováno především obecné riziko spojené s růstem cen (ovlivněné především růstem cen energií, materiálových vstupů a inflací).

Rostoucí ceny stavebních materiálů a prací představují určité riziko stažení projektů z výběrových řízení. V rámci nového OP ŽP bude změna skutečných realizačních nákladů v průběhu času řešena v některých oblastech podpory prostřednictvím koeficientu navázaného na změnu indexu stavebních děl v oblasti budov.

V rámci subkomponenty 2.2.1 - Snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu je podpora určena na komplexní revitalizaci budov organizačních složek státu s cílem snížit konečnou spotřebu energie a dosáhnout úspory primární energie z neobnovitelných zdrojů minimálně ve výši 30 %. Podpora je poskytována formou dotace až do výše 100 % celkových způsobilých výdajů s maximální hranicí způsobilých výdajů ve výši 16 500 Kč/GJ úspory primární energie z neobnovitelných zdrojů. Příjem žádostí začal 16. 11. 2022 a bude ukončen k 31. 12. 2023. Realizace investiční akce pak musí proběhnout nejpozději do 31. 12. 2025. Celková alokace výzvy je 2,9 mld. Kč.

V případě **OP TAK**, první výzva Úspory energie (vyhlášena v srpnu 2022 s alokací 10 mld. Kč) míří na snížení spotřeby energie podnikatelskými subjekty prostřednictvím zavedení opatření jako intenzivnější využívání OZE (tepelná čerpadla a fotovoltaické systémy, instalace akumulátorů); snížení energetické náročnosti podnikatelských budov (zateplení budovy, větrání a rekuperace, měření a regulace); modernizace rozvodů elektřiny, plynu, tepla, chladu a stlačeného vzduchu; využití odpadní energie; akumulace všech forem energie; efektivnější osvětlení; vegetační střechy; modernizace výrobních a technologických procesů. Ve 2Q 2023 je rovněž plánována k vyhlášení první výzva Úspory energie úvěrového finančního nástroje s alokací 1,8 mld. Kč, kde mezi podporovanými aktivitami jsou snížení energetické náročnosti budov podnikatelských subjektů, využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizace rozvodů elektřiny, plynu a další, využití odpadní energie, zavádění prvků efektivního nakládání s energií a optimalizaci provozu k regulaci její spotřeby.

Renovace budov a ochrana ovzduší (komponenta NPO)

V rámci NPO se ČR zavázala **podpořit renovaci a revitalizaci budov pro energetickou úsporu** (investice 2.5.1) a výměnu stacionárních zdrojů znečišťování v domácnostech za obnovitelné zdroje energie a rozvoj obnovitelných zdrojů energie (investice 2.5.2). Na podporu obou investic bylo alokováno 15,8 mld. Kč. V roce 2023 se očekává navýšení alokace v rámci projednávaného navýšení obálky NPO o 2,5 mld. Kč.

Tato opatření jsou naplňována prostřednictvím vybraných výzev programu NZÚ, které administruje SFŽP ČR. Od spuštění výzev NZÚ NPO 1/2021 a 2/2021 žadatelé předložili celkem 86 487 žádostí s celkovým požadavkem na dotaci ve výši 18 mld. Kč. K 31. 12. 2022 bylo proplaceno 34 601 žádostí z NZÚ NPO v celkové výši 5,6 mld. Kč. Zájem o podporu je díky politickoekonomické situaci výrazně vyšší, než bylo původně očekáváno. Program se vedle **zateplení konstrukcí a výměn nevyhovujících zdrojů tepla zaměřuje i na instalaci zařízení využívajících OZE** (fototermické a fotovoltaické solární systémy), v programu je rovněž realizována podpora dalších adaptačních a zmírňujících opatření (zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod.) snižujících spotřebu energie, a přizpůsobení se změnám klimatu u bytových a rodinných domů. Největší zájem je od spuštění příjmu žádostí v říjnu 2021 právě o výměny zdrojů a instalace OZE, především fotovoltaické systémy. Po vyčerpání zdrojů NPO je připravováno financování programu NZÚ v rámci Modernizačního Fondu.

U plnění cílů komponenty očekáváme přesun cílů a alokace z opatření 2.5.1 a 2.5.2. Důvodem je změna struktury projektů – převaha OZE a výměn tepelných zdrojů na úkor komplexních renovací. Cíle úspor primární energie se daří průběžně naplňovat.

Rizikem v rámci investice může být dále **nedostatek výrobků na trhu** pro výměnu a také nedostatek pracovních sil (firem), které budou schopny obsloužit všechny žadatele. Zájem například o fotovoltaické panely či tepelná čerpadla je enormní. Rizikem je také ochota domácností provést investici a spolufinancovat ji. Riziko emisí znečišťujících látek do ovzduší ze spalování biomasy je

řešeno stanovením požadavku na ekodesign pro všechny podporované kotle na biomasu (kotle vyloučené z působnosti nařízení EK č. 2015/1189 budou současně vyloučeny z podpory). V průběhu realizace došlo z důvodu geopolitické situace a odklonu od užívání plynu z RF, k omezení možností náhrad plynových kotlů. Dalším významným rizikem ohrožení plnění cílů komponenty je i všeobecný růst cen energií, stavebních prací a materiálu.

V rámci NPO se ČR zavázala k **podpoře předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie**, využívání OZE a snižování emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší. K naplnění tohoto závazku je poskytována dotace na podporu mobilních energetických a konzultačních středisek M-EKIS, na podporu návrhů energetických opatření NEO, na podporu zvyšování odborných kompetencí Místních akčních skupin v oblasti energetických úspor, na podporu energetických koordinátorů Místních akčních skupin a na podporu ekologických výukových programů o změně klimatu.

V roce 2023 bude připravena aktualizace *Národního programu snižování emisí ČR* a zahájena aktualizace programů *zlepšování kvality ovzduší*. Jedná se o strategické dokumenty, které vytváří národní a regionální rámec pro ochranu ovzduší v ČR. V rámci uvedených dokumentů jsou navrhována opatření ke snížení znečišťování ovzduší a zlepšování kvality ovzduší. Jednou ze zásadních oblastí, kam jsou opatření směřována je podpora bezemisních a nízkoemisních zdrojů energie a náhrada fosilních paliv. Další významnou oblastí, kam je nutné směřovat snižující opatření, je zemědělství a potřeba redukovat emise amoniaku.

Snižování rizika energetické chudoby a podpora dostupného bydlení

Vláda se okamžitě po pádu některých dodavatelů energie a od počátku vzniku energetické krize intenzivně zabývá možnými **řešeními problémů spojených s energetickou chudobou a jejími genderovými aspekty**. MPSV tak činí mimo jiné prostřednictvím nástrojů dávkové podpory bydlení – náklady za energie jsou započítávány do nákladů na bydlení. Zranitelné osoby, které mají nízký příjem (např. v důsledku gender pay-gap, gender pension-gap, v případě neúplných rodin také v důsledku výpadku příjmu druhého rodiče) a nejsou schopny z vlastních prostředků uhradit vysoké platby za energie, jsou podpořeny zejména prostřednictvím dvou opakujících se dávek na bydlení: příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení, popř. jednorázovou dávkou mimořádná okamžitá pomoc.

Stěžejní podporu domácnostem s úhradou nákladů na bydlení, včetně rostoucích nákladů na energie, představuje **příspěvek na bydlení** ze systému státní sociální podpory. Prostřednictvím této dávky, jejíž výše a okruh příjemců v současnosti významně rostou, může být podpořen vlastník nebo nájemce, popř. podnájemce bytu v případě, že jeho náklady na bydlení přesahují 30 % jeho příjmů. V rámci systému pomoci v hmotné nouzi, který představuje poslední záchrannou síť, pomáhá s úhradou nákladů na bydlení, včetně energií, opakující se dávka **doplatek na bydlení**. Dávka je určena osobám, kterým nevznikne nárok na příspěvek na bydlení, užívajícím nestandardní formy bydlení, popř. příjemcům příspěvku na bydlení s velmi nízkými příjmy, pro které není tato podpora dostačující. Jednorázová fakultativní dávka pomoci v hmotné nouzi, **mimořádná okamžitá pomoc** (MOP), může být poskytnuta osobě, jejíž sociální a majetkové poměry neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami. Zákonem specifikované konkrétní situace, ve kterých lze osobu považovat za osobu v hmotné nouzi, protože nemá dostatečné prostředky k zabezpečení svých nezbytných základních životních podmínek, popřípadě k úhradě nezbytných jednorázových výdajů, byly s ohledem na negativní sociální dopady energetické krize rozšířeny. Osobám ohroženým ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb může být dávka MOP poskytována z titulu vzniku jiné vážné nepředvídatelné události, jako je např. nedostatek prostředků na úhradu zvýšených nákladů na energie, či enormně vysokých záloh nebo nedoplateků při vyúčtování.

MPSV se také snaží **informovat občany o možnosti čerpat tyto dávky**, neboť stále dochází k situaci, že nárok na sociální dávky by mělo mnohem více osob, než o ně skutečně žádá. I z toho důvodu byla v rámci projektu sociálního bydlení MPSV uspořádána kampaň *Mít domov*, která mj. informovala občany o možnostech čerpání sociálních dávek spojených především s bydlením a náklady na bydlení.

Na nepříznivou situaci rodin s dětmi a zejména rodin samoživitelek, na něž dopadly rostoucí ceny energií, potravin a dalších základních potřeb, reagoval také **jednorázový příspěvek na dítě** ve výši 5 000 Kč vyplácený od srpna 2022. Celkem bylo poskytnuto 1 350 tis. dávek v celkové výši 6,75 mld. Kč. Mezi opatření, jimiž se pomoc státu dostává k nejzranitelnějším skupinám osob, se řadí rovněž **navýšení částek životního a existenčního minima**, k němuž došlo v průběhu roku 2022 (od dubna a od července) a od ledna 2023.

MPSV kromě podpory zranitelných osob zasažených energetickou chudobou nepojistnými sociálními dávkami podporuje i přímý kontakt s těmito osobami prostřednictvím **sociální práce**, tedy v jejich přirozeném prostředí. Prostřednictvím metodiků sociální práce krajských úřadů sociální pracovníci obcí s rozšířeným obecním úřadem i obcí s pověřeným obecním úřadem jsou sociální pracovníci vedeni k podávání informací, podpory související s řešením nepříznivé sociální situace vzniklé kromě nákladů na energie i inflací. Terénní sociální práce je významným prvkem boje proti energetické chudobě.

MPSV v současné době ve spolupráci s MŽP a SFPI připravuje dokument, který se bude zaměřovat na **rozšíření stávajících opatření**, která budou úspěšně bojovat proti energetické chudobě. Strategie bude obsahovat základní oblasti, jako jsou např. poradenství a energetická gramotnost, role úřadu práce, subkomunikační strategie, audit možných komunikačních kanálů na základě sociodát a v neposlední řadě další metodická doporučení, jako například manuály pro obce, místní akční skupiny a nestátní neziskové organizace. V roce 2022 se MPSV zaměřovalo například na školení sociálních pracovníků v této problematice prostřednictvím on-line platformy. Dále na krajských a okresních pracovištích Úřadu práce ČR vznikl institut energoporadce, který občanům pomůže s tipy, jak snížit účty za energie a dalšími věcmi s energetikou souvisejícími (NZÚ Light, příspěvek na bydlení).

Dostupné bydlení

Z CSRs 2022: „Posílit poskytování sociálního a cenově dostupného bydlení, mimo jiné přijetím zvláštního legislativního rámce pro sociální bydlení a lepší koordinaci jednotlivých veřejných subjektů.“

Zpráva o ČR 2022 konstatuje, že **cenová dostupnost bydlení patří v ČR v posledních pěti letech k nejnižším v EU**. Pořízení vlastní nemovitosti je pro středněpříjmové skupiny a mladé rodiny stále obtížnější. To se promítá i do rostoucí poptávky po nájemním bydlení. Velkým problémem je i dostupnost bydlení pro nízkopříjmové skupiny, zejména z důvodu absence právního rámce, který by stanovil systémovou podporu sociálního bydlení. Podíl sociálního bydlení na celkovém bytovém fondu je v ČR výrazně pod průměrem EU. ČR by se tak měla zaměřit na systémové řešení problematiky bydlení, tj. na zajištění efektivní nabídky sociálního a cenově dostupného bydlení s cílem řešit otázky cenové dostupnosti, chudoby a sociálního vyloučení.

MMR ve spolupráci s MPSV připravuje zákon o podpoře v bydlení, tedy legislativní rámec pro zajištění přístupu k bydlení pro ohrožené občany. Zákon definuje role veřejných subjektů a obcím nabídne nástroje a financování pro pomoc občanům. Zákon bude připraven pro mezirezortní připomínkové řízení na jaře 2023 a bude předložen vládě do konce roku 2023.

MMR dále připravuje **investiční programy a finanční nástroje na financování pořízení dostupného nájemního bydlení**, zejména pro obce. Byla připravena nová komponenta NPO s cílem podpořit investice díky regionálním centrům podpory obcí a výrazně navýšit finanční alokaci pro výstavbu a rekonstrukci nájemních bytů. Komponenta NPO by měla být finalizována a schválena do poloviny 2023.

Programy v oblasti bydlení připravované pro rok 2023

MMR realizuje podprogram *Podporované byty* v rámci programu *Podpora bydlení* (výzva byla vyhlášena v lednu 2023). Cílem podprogramu je podpořit vznik podporovaných bytů, tzn., nájemních

bytů určených k sociálnímu bydlení, na území ČR sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života.

Aktuálně MMR připravuje dva nové programy podpory pro výstavby a rekonstrukce. První z nich by měl být vyhlášen v dubnu 2023, bude mít alokaci 800 mil. Kč a podpoří výstavbu a rekonstrukci nájemních bytů obecně. Pojde o kombinaci dotace a úvěru. U projektů, které přesáhnou rozpočet 200 000 EUR, se bude jednat o poskytování tohoto bydlení za tržní nájemné (z důvodu regulace veřejné podpory).

Druhý připravovaný program je zacílen na vznik **finančně dostupných nájemních bytů se sníženým nájemným**. Aktuálně je u EK notifikován program podpory dostupného nájemního bydlení. Program bude vyhlášen ihned po rozhodnutí EK, půjde o kombinaci dotace a úvěru a celková alokace programu by měla dosáhnout až 2 mld. Kč.

V IROP jsou v roce 2023 stále vyhlášeny **výzvy na sociální bydlení** v souhrnné výši cca 1,8 mld. Kč z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Jedná se o pořízení a adaptace bytů, bytových domů a nebytových prostor pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení. V roce 2024 bude připraven redesign výzev a budou vyhlášeny nové upravené výzvy.

MPSV na podporu bydlení v ČR realizuje již několik let projekt zaměřený na **sociální bydlení**. Do roku 2022 se v rámci projektu *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend* podařilo 16 spolupracujícím obcím vyčlenit celkem 463 sociálních bytů, zabydlet celkem 534 domácností a sociální práci podpořit více než 1.489 osob.

Od 1. 1. 2023 vznikl nový projekt *Sociální bydlení*, který je zaměřený na spolupráci s obcemi. Hlavním cílem projektu je šíření systémově vedeného přístupu mezi další realizátory výzev na sociální bydlení, pilotování inovativních prvků (kontaktní místa pro bydlení, sociálně realitní agentury, lokální a krajská úroveň) a zvýšení počtu osob informovaných o sociálním bydlení. Současně vzniká při projektu i *Národní kontaktní centrum*, které bude poskytovat podporu občanům, obcím či sociálním pracovníkům.

4. Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN

4.1 Zelená transformace

SDG 7 Dostupné a čisté energie

Přestože energetická náročnost ekonomiky klesla od roku 2010 o více než 20 %, česká ekonomika spotřebovává výrazně více energie na jednotku hospodářského produktu než průměr EU¹⁸ a v energetickém mixu dominují fosilní zdroje. Zároveň ČR patří mezi státy s nižší závislostí na importu energie.¹⁹

Primární spotřeba energie v ČR po poklesu v roce 2020 (88,4) opět stoupá, v roce 2021 dosahoval index hodnoty 93,2. Průměr EU taktéž zaznamenal nárůst, a to o 4,9 bodu na hodnotu 87,4.²⁰ Stejně tak se nad unijním průměrem pohybuje ČR i v konečné spotřebě elektrické energie v domácnostech.²¹ Závazný cíl podílu OZE pro rok 2020 (13 %) se podařilo překonat o 3,2 p. b. (2021 17,67 %).²² V souvislosti s ruskou invazí na UA v únoru 2022 byl 18. 5. 2022 vydán plán REPowerEU²³, jehož cílem je ukončit závislost na dovozu ruských fosilních paliv. Mění se tím závazný cíl podílu OZE v energetické skladbě EU do roku 2030 na 45 %. V ČR činil podíl OZE ve spotřebě elektřiny v roce 2021 14,54 %, v dopravě 7,49 % a na konečné spotřebě při vytápění 24,19 %.²⁴ Geopolitické události posledních měsíců vedly ke zvýšení zájmu o dotace pro snížení energetické náročnosti budov. Prostřednictvím programu NZÚ se čerpají prostředky na zateplení konstrukcí, výměny nevyhovujících zdrojů tepla, přesun k využívání OZE a dalších adaptačních a mitigačních opatření, která snižují spotřebu energie a dopady změny klimatu (viz kapitola 3.2. Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění).

SDG 13 Klimatická opatření

Pro problematiku změny klimatu má ČR zpracovány základní strategické dokumenty nabízející postupy ke zmírnění jejich dopadů i pro přizpůsobení se jejím dopadům. ČR patří mezi státy s nejvyšší produkcí skleníkových plynů na osobu.²⁵ ČR se zavázala k podpoře adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu, kde prostřednictvím programu POPFK je podporováno zlepšení druhové a prostorové skladby lesa, zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy, tvorba a obnova mokřadů, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, podkapitola Biodiverzita.

Snížování emisí negativně ovlivnil i vývoj v sektoru LULUCF, kde se špatný zdravotní stav lesů a s ním související kůrovcová kalamita projevily ve snížení sekvestrace uhlíku a v růstu emisí skleníkových plynů v následujících letech²⁶. K posílení retenčních schopností lesů by měla přispět investice *Zadržování vody v lese*, která prostřednictvím šetrných lesotechnických opatření přispěje ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního

¹⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_07_30/default/table?lang=en

¹⁹ IEA (2022). [Czech Republic](#).

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_07_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_07

²¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_07_20/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_07

²² <https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/obnovitelne-zdroje-energie/vyvoj-podilu-obnovitelne-energie-2010-2021--272322/>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52022DC0230>

²⁴ <https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/statistika/obnovitelne-zdroje-energie/2023/1/Podil-OZE-na-hrube-konecne-spotrebe-energie-2010-2021.pdf>, str. 3

²⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/climate-change/visualisations>

Emise skleníkových plynů v ČR v letech 1990–2018 (faktaoklimatu.cz)

²⁶ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 102

Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR 2021, str. 21

<https://www.vulhm.cz/lesy-prestavaji-byt-plicemi-republiky-uhlik-mizi-i-z-pudy/>

režimu lesních půd a ochraně bystrinných povodí, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, podkapitola Reforma lesnictví a správy vodních toků.

V programu NZÚ ČR realizuje podporu adaptačních a zmírňujících opatření typu zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod., přičemž po vyčerpání zdrojů NPO je připravováno financování v rámci Modernizačního Fondu viz komponenta 3.2 NPR *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice*, subkomponenta *Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění*.

SDG 15 Život na souši

Lesy v současnosti pokrývají cca 35 % území ČR.²⁷ Od roku 2022 probíhá realizace cíle *Opětovné zalesnění 24 000 ha ploch melioračními a stabilizujícími dřevinami* pokrývajícího období let 2022–2023 pro něž je na období 1/2023–12/2023 v NPO schválena alokace ve výši 2,562 mld. Kč, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, reforma lesnictví a správy vodních toků.

V roce 2021 poklesl objem evidované těžby dřeva proti roku 2020 o cca 5 mil m³ na 30,3 mil. m³ dřeva bez kůry a snížil se i objem nahodilé těžby (26,3 mil. oproti 33,9 mil. m³ dřeva bez kůry roku 2020).²⁸ V průběhu roku 2023 bude připravena k projednání v PSP ČR vládní novela zákona o lesích, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Reforma lesnictví a správy vodních toků, která pomůže zvýšit stabilitu a odolnost lesů, zefektivní státní správu lesů a ušetří veřejné rozpočty.

Zemědělství není připraveno na projevy změny klimatu, navíc v důsledku intenzivního zemědělství (tj. nevhodného způsobu obhospodařování a vysokého podílu velkých půdních bloků) dlouhodobě ubývá zemědělské půdy – v roce 2021 bylo zabráno celkem 1,3 tis. ha zemědělské a lesní půdy silniční infrastrukturou. Eroze bylo v ČR ohroženo 51,7 % zemědělské půdy²⁹, z toho 15,6 % erozí extrémní. Větrnou erozí je ohroženo 36,6 % zemědělské půdy, z toho 4,5 % erozí extrémní.³⁰ Zemědělský půdní fond tvořil v roce 2021 53,2 % celkové výměry, pozitivem je však rostoucí podíl ekologicky obhospodařované půdy, ten v poměru k celkové výměře zemědělské půdy v LPIS činil 15,7 % k 31. 12. 2021.³¹ Trvale roste rozloha travních porostů, což lze označit za ekologicky příznivé.³² Jednou z příčin snižování biodiverzity jsou nadměrné výměry monokultur (viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita). Ve snaze čelit jejímu úbytku ČR již v roce 2020 zastropovala výměru plochy monokultur na 30 ha na erozně ohrožených pozemcích a od roku 2021 na všech ostatních. Významný legislativní posun v oblasti biodiverzity nastal přijetím protiinvazní novely v roce 2021, která od roku 2022 umožní aplikovat legislativu EU v oblasti regulace invazních nepůvodních druhů³³ V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře péče o zvláště chráněná území a území soustavy Natura 2000 a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Zde podpora cílí především na opatření vyplývající ze schválených plánů péče, záchranných programů. Podpořeno bude i zpracování podkladových studií a monitoringů, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita).

V rámci komponenty 2.9 NPO Podpora biodiverzity a boj se suchem, se ČR zavázala, že zajistí ochranu proti suchu a přírodě blízkou povodňovou ochranu intravilánu města Brna, při níž jsou realizovány úpravy koryta řeky Svratky a její nivy, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita.

²⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_15_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_15

²⁸ Zpráva o životním prostředí České republiky 2020, str. 102 a

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2021, str.5

²⁹ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 96

³⁰ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 96

³¹ Zpráva o stavu zemědělství 2020 *Zelená zpráva*, 2021, str. 5

³² Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 100 a Zpráva o stavu zemědělství *Zelená zpráva*, 2021, str.4.

³³ Z hlediska podcíle 15.8 patří tak ČR mezi státy, které v r. 2021 přijaly národní legislativu pro omezování invazních nepůvodních druhů; novela bude platit od roku 2022 https://www.mzp.cz/cz/news_20220103_jak-na-ne-pro-66-invaznich-druhu-plati-nova-pravidla

SDG 12 Odpovědná výroba a spotřeba

Ačkoliv materiálová náročnost hospodářství dlouhodobě klesá, v období 2000–2020 se snížila o 45,2 %, meziročně o 2 %, ³⁴ je oběhové hospodářství zatím spíše dlouhodobým cílem. Zásadní změna se očekává od implementace Strategického rámce Cirkulární Česko 2040. Jeho první Akční plán je v současné době v připomínkovém řízení. Kromě toho se začíná s přípravou nového Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2025–2035.

Celková produkce odpadů v letech 2009–2021 stoupla o 23,6 % a střednědobě i krátkodobě lze pozorovat výrazně rostoucí trend. ³⁵ Míra využití oběhového materiálu v roce 2021 lehce poklesla na hodnotu 11,4 %, avšak z dlouhodobého hlediska sleduje spíše rostoucí trend a přibližuje se průměru EU (11,7 %). ³⁶ V celkovém nakládání s odpady dominuje především materiálové využití, jehož podíl roste, v roce 2021 činil 9 896,6 tis. t., což bylo 83,6 % z celkové produkce odpadů. ³⁷ Podíl energeticky využívaných odpadů nepatrně vzrostl, mezi lety 2009 a 2021 se jednalo o navýšení o 1,2 % na hodnotu 3,4 % ³⁸. Ke změně nežádoucích trendů by měly pomoci prostřednictvím NPO investice v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Cílem je dotačně podporovat řešení problematiky zapravování kompostu (digestátu či fugátu) vyprodukovaného z biologicky rozložitelných odpadů v kompostovacích zařízeních nebo bioplynových stanicích do zemědělské půdy. Zároveň se ze zdrojů NPO, OP ŽP a OP TAK plánuje podpora budování recyklační infrastruktury a podpora cirkulárních řešení v podnicích včetně vyššího využívání druhotných surovin.

SDG 6 Pitná voda, kanalizace

Napojení obyvatel na vodovodní i kanalizační síť je vysoké, 96 % obyvatel je zásobováno vodou z veřejných vodovodů ³⁹. Tomu odpovídá i nízký podíl osob (0,1 %) bez přístupu k vodě v domácnosti. ⁴⁰ Celkový objem vod vypouštěných do veřejné kanalizace, včetně zpoplatněné srážkové vody, byl v roce 2021 524,8 mil. m³, což je v porovnání s rokem 2020 nárůst o 3,3 %. ⁴¹ Je patrné, že podíl čištění odpadních vod mírně stoupl, podíl čištěných odpadních vod bez vod srážkových zůstává velmi vysoký.

Pokud jde o vody srážkové, v rámci NPO se ČR zavázala k podpoře hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu. Jsou podporována opatření ke zpomalení odtoku a zadržování a akumulace vody v městských aglomeracích prostřednictvím zvýšení členitosti povrchu, vsakovacích pásů a nádrží, dešťových zahrad, podzemních vsakovacích zařízení, drenáží, retenčních podzemních nádrží a zelených střech. V programu je rovněž realizována podpora dalších adaptačních a zmírňujících opatření (zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod.). Po vyčerpání zdrojů NPO je připravováno financování programu NZÚ v rámci Modernizačního fondu.

Podíl čištěných odpadních vod se od roku 2000 pohybuje v rozmezí 94–98% ⁴². Znečištění podzemních vod nitráty je pod evropským průměrem. ⁴³ U znečištění podzemních vod fosfáty, ČR oproti předchozím rokům snížila tuto hodnotu a téměř se dostává na průměr EU, který činí 0,072 miligramů na litr, v Česku je to 0,078. ⁴⁴ Je nutné poznamenat, že průměr EU má rostoucí trend, zatímco u ČR se hodnoty dlouhodobě snižují.

³⁴ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 86

³⁵ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 88

³⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_12_41/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_12

³⁷ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 90

³⁸ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 90

³⁹ <https://www.czso.cz/csu/czso/vodovody-kanalizace-a-vodni-toky-2021>

⁴⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

⁴¹ [Zpráva o životním prostředí České republiky 2021](#), str.40

⁴² [Zpráva o životním prostředí České republiky 2021](#), str.40

⁴³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

⁴⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_50/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

SDG 2 Konec hladu

Státní podpora na výzkum a vývoj v zemědělství sleduje rostoucí trend a v roce 2021 dosahovala v ČR hodnoty 62,69 mil. EUR.⁴⁵ Lze očekávat její nárůst díky programu EU Horizont Evropa.⁴⁶ Rovněž procento organického zemědělství roste, v roce 2020 podíl činil 15,33 %, což je vysoko nad evropským průměrem 9,08 %.⁴⁷ Ačkoliv využití nebezpečných pesticidů klesá, od roku 2015 do 2020 index klesl o 31 bodů na hodnotu 77, jedná se o příliš pomalý postup směrem k redukčnímu cíli 50 % v roce 2030. V ČR probíhá nepřetržitý monitoring eroze zemědělské půdy. Nejčtenější plodinou na půdních blocích zasažených erozí je kukuřice, která tvoří půdní pokryv v téměř 50 % ze všech erozních událostí. Celkově lze pozorovat rostoucí trend v množství erozních událostí. Mezi lety 2020 a 2021 činil nárůst 236 událostí na celkových 2283 k 1. 10. 2021.

Ke stabilizaci zemědělství a jeho posunu k udržitelnému obhospodařování půdy i lesů a k udržitelnému hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám by měl přispět schválený Strategický plán Společné zemědělské politiky.

SDG 11 Udržitelná města a obce

Kvalita vzduchu ve městech je problematická. Koncentrace částic PM_{2,5} v aglomeracích byla v ČR v roce 2019 14,4 µg/m³, což je lehce nad průměrem EU.⁴⁸ Na znečištění ovzduší budou reagovat investice do tvorby SECAP a budování neveřejné infrastruktury a na podporu nákupu vozidel (el.H2) pro podnikatelské subjekty. K podpoře již dochází v případě investic na podporu dobíjecích stanic v obytných budovách a na podporu nákupu vozidel (el.H2) a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu (viz kapitola 3.2, Udržitelná doprava).

Ke snížení znečištění rovněž přispívají probíhající investice na snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví veřejných subjektů a organizačních složek státu, renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu a výměny stacionárních zdrojů znečišťování v domácnostech za obnovitelné zdroje (viz kapitola 3.2, Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění). Míra recyklace komunálního odpadu v ČR má dlouhodobě rostoucí trend. V roce 2021 bylo recyklováno 43 % komunálního odpadu, což je ovšem stále méně, než je průměr EU.⁴⁹

ČR se věnuje i riziku emisí znečišťujících látek do ovzduší ze spalování biomasy, to je řešeno stanovením požadavku na ekodesign pro všechny podporované kotle na biomasu (kotle vyloučené z působnosti nařízení EK č. 2015/1189 budou současně vyloučeny z podpory) viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění.

⁴⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_02_30/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_02

⁴⁶ [https://www.vubhb.cz/Userfiles/Files/Aktuality/2022/Koncepce%202023-2032/koncepce vavai mze 2023 .pdf](https://www.vubhb.cz/Userfiles/Files/Aktuality/2022/Koncepce%202023-2032/koncepce%20vavai%20mze%202023.pdf)

⁴⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_02_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_02

⁴⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_50/default/table?lang=en

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table?lang=en

4.2 Sociální spravedlnost

SDG 1 Konec chudoby

Podíl lidí ohrožených chudobou, anebo sociálním vyloučením, byl v roce 2021 v ČR 10,7 %, ⁵⁰ což je ve srovnání s dalšími zeměmi EU jeden z nejnižších podílů osob, které žijí pod hranicí chudoby. Tento dlouhodobě stabilní a relativně nízký podíl je především výsledkem sociálních transferů, zčásti starobních důchodů, zčásti jiných typů důchodů a sociálních dávek.

Řada problémů (extrémní chudoba, sociální ochrana) na které cílí SDG 1, se ČR jako hospodářsky vyspělé země s fungujícím systémem sociální ochrany přímo netýkají, a tudíž na ně necílí ani NPO. Aktuálním tématem, které reflektuje kap. 3.6 (Energetika) a kap. 3.7 (Bydlení), jsou náklady na bydlení a zálohy za služby s ním spojené. Ceny jsou v poměru s českými příjmy u některých skupin obyvatel za hranici domácího rozpočtu. Vysoké ceny tudíž za náklady spojené s bydlením mohou být pro obyvatele citelnější. Ačkoli tato problematika není přímo řešena v rámci SDG 1, úzce souvisí s mírou ohrožení chudobou a se systémem sociální ochrany. Na výše uvedené problémy v souvislosti s SDG 1, které řeší ČR jako vyspělá země, může mít ve svém důsledku pozitivní dopad komponenta 2.3 Přejít na čistší zdroje energie a komponenta 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší.

SDG 3 Zdraví a kvalitní život

Délka života ve zdraví v roce 2020 byla v průměru 61,6 let a podobně jako v dalších státech EU oproti roku 2019 mírně klesla, avšak ženy se stále dožívají delšího a zdravějšího života než muži. ⁵¹ Prevalence tabáku u obyvatel starších 15 let se stále pohybuje kolem 30 % a obecně patří spíše k těm vyšším ve srovnání s EU. ⁵² Podobně i počet úmrtí v důsledku dopravních nehod je v ČR mezi dalšími státy EU nadprůměrný. ⁵³ Velkou výzvou nejen v oblasti zdravotnictví byl v posledních třech letech COVID-19. ČR byla silně postižena epidemií COVID-19, ale zdravotnický systém nápor vydržel. Pandemie však prohloubila dlouhodobě neřešené nedostatky v dostupnosti, zaměstnanosti a financování sociálních i zdravotních služeb. Aktuálně je v ČR naočkováno 74,6 % dospělé populace, což je pod průměrem EU. ⁵⁴ Od začátku pandemie do února 2023 zemřelo v souvislosti s onemocněním 42,2 tisíc lidí ⁵⁵, což dělá z ČR jednu z nejvíce zasažených zemí Covidem v EU.

Komponenta 6.1 Zvyšování odolnosti systému zdravotní péče (kapitola 3.3.2) pomáhá k naplňování SDG 3 (konkrétně 3.4), který cílí na podporu prevence nepřenosných chorob, kde je důraz na odolnost a dostupnost zdravotní péče klíčový pro naplnění tohoto cíle. Obdobně subkomponenta 6.2.1 Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů napomáhá k plnění SDG 3 (konkrétně 3.4). Tento cíl mj. monitoruje statistiky výskytu a úmrtí v důsledku kardiovaskulárních chorob, rakoviny, diabetu a chronických chorob dýchací soustavy, které by mohly díky investicím do prevence, kvality péče a rozvoje tohoto oboru klesat.

SDG 5 Rovnost mužů a žen

Ženy v ČR měly v roce 2020 celkový průměrný výdělek o 16 % nižší než muži ⁵⁶ a čelí značným obtížím v kariéřním růstu. Ženy jsou také výrazněji ohroženy nezaměstnaností a v průběhu celého života pak příjmovou chudobou. V Indexu rovnosti žen a mužů v rámci EU obdržela za rok 2022 ČR hodnotu 57,2 a patří již dlouhodobě mezi státy s nejvýraznější genderovou nerovností v EU. ⁵⁷ Oblast, která podtrhává genderovou nerovnost v ČR asi nejvíce, je zastoupení žen ve vedoucích

⁵⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_01_10/default/table?lang=en

⁵¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_11/default/bar?lang=en

⁵² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_30/default/bar?lang=en

⁵³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_11_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_03

⁵⁴ <https://www.statista.com/statistics/1218676/full-covid-19-vaccination-uptake-in-europe/>

⁵⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

⁵⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_05_20/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_05

⁵⁷ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/CZ>

a rozhodovacích pozicích, jejichž podíl dlouhodobě osciluje mezi 25 a 30 % s tím, že nižší podíl žen je spíše na volených pozicích nežli na rozhodovacích a zároveň je podíl žen v parlamentech jeden z nejnižších v EU.⁵⁸ Ženy v drtivé většině případů odcházejí na rodičovskou dovolenou, pečují o domácnost, případně o další členy rodiny. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se dlouhodobě pohybuje v neprospěch žen, v roce 2021 to bylo o 15 %.⁵⁹

Na popsané problémy v rámci kapitoly 3.4 Vzdělávání a trh práce (Rozvoj trhu práce a zaměstnanost) ČR reaguje mj. prostřednictvím Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 a Akčního plánu rovného odměňování žen a mužů 2023–2026. Na dílčí problémy cílí i více specifické projekty např. Strategie a nástroje pro zvyšování transparentnosti v odměňování a zvyšování vymahatelnosti práva na rovnou odměnu dle zákoníku práce nebo Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života. Tyto aktivity pomáhají snižovat genderovou nerovnost a naplňovat SDG 5.

SDG 10 Méně nerovností

Příjmová nerovnost je nízká. Koeficient nerovnosti příjmů je dlouhodobě jedním z nejnižších v Evropě, pozice ČR je lepší, než průměr EU.⁶⁰ Rovněž příjmy dolních 40 % obyvatel zůstávají od roku 2014 dlouhodobě vyšší, než je průměr EU.⁶¹ Pomáhají k tomu sociální transfery, v posledních letech zejména starobní důchody a růst minimální mzdy. Současně však platí, že jakkoli míra ohrožení chudobou patří v ČR k nejnižším ze všech zemí EU, relativní medián rozdílu v ohrožení chudobou od roku 2020 roste.⁶² Dále je třeba přihlížet ke skutečnosti, že v ČR jsou nižší příjmové nerovnosti provázeny vyšší majetkovou nerovností. Majetkový GINI koeficient ČR činil v r. 2021 77.6 a ve srovnání s předchozím rokem mírně klesl. V rámci EU je srovnatelný s Německem, je však vyšší než např. koeficient Rakouska, Francie, či ostatních zemí Visegradské čtyřky.⁶³ V rámci majetku nejbohatšího 1 % je v ČR odhadována vysoká míra koncentrace bohatství do vrcholu distribuce (do 0,001 %).⁶⁴

SDG 11 Udržitelná města a obce

Nadměrnými náklady na bydlení bylo v roce 2021 v ČR zatíženo 10 % populace ve městech, resp. 3 % na venkově, přičemž tyto hodnoty jsou v rámci EU průměrné, resp. podprůměrné.⁶⁵ Nedostupnost bydlení v Česku ilustruje fakt, že ve stejném roce byla potřeba zhruba 13 ročních platů na koupi vlastního bydlení, což bylo nejvíce ze zkoumaných zemí.⁶⁶ Zatímco ceny nájmu v českých krajských městech v průměru mírně poklesly s příchodem pandemie COVID-19, od 2. pol. roku 2021 začaly znovu růst, přičemž v roce 2022 vzrostly ještě výrazněji. Nájemní ceny a jejich vývoj se však výrazně liší napříč kraji (např. Praha vs. Zlínský kraj).⁶⁷ Na vyšší dostupnost bydlení cílí připravovaný zákon o podpoře v bydlení. MMR realizuje programy na podporu sociálního bydlení a připravuje podporu výstavby a rekonstrukcí nájemních bytů a bytů se sníženým nájemným. Jsou stále vyhlášeny výzvy na sociální bydlení v rámci IROP, viz kapitola 3.7 Bydlení.

⁵⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_50/default/table?lang=en

⁵⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_05_30/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_05

⁶⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_41/default/table?lang=en

⁶¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_50/default/table?lang=en

⁶² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_30/default/table?lang=en

⁶³ Credit Suisse, Global Wealth Databook 2022 <https://www.credit-suisse.com/media/assets/corporate/docs/about-us/research/publications/global-wealth-databook-2022.pdf>, s. 119.

⁶⁴ KOMÁREK, J. (2021) Majetkové nerovnosti, PAQ Research https://drive.google.com/file/d/1eCt-Y216ynSaRcYVudAIum1_goCFW1w/view

⁶⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/bloc-2b.html?lang=en&lang=en>

⁶⁶ https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/real-estate/Property_Index_2022.pdf

⁶⁷ <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/real-estate/articles/rent-index.html>

4.3 Průřezové SDG: Digitální transformace, produktivita, makroek. stabilita, urbánní a regionální rozvoj

SDG 4 Kvalitní vzdělání

Za posledních pět let se v oblasti principu inkluzivního vzdělávání uskutečnily významné systémové změny, které přispěly ke zlepšení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Došlo k navýšení prostředků na inkluzivní vzdělávání, které pro rok 2018 činily zhruba 5,4 mld. Kč. Oblast společného vzdělávání byla v roce 2016 upravena tak, aby měl např. žák nárok na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Studijní výsledky žáků v ČR mají ve srovnání se zeměmi OECD vyšší závislost na socioekonomickém zázemí⁶⁸ a v některých fázích vzdělávacího procesu mají velkou roli také omezení daná genderovou rolí. V roce 2020 byl podíl pětiletých dětí, které se účastnily formálního vzdělávání, 85,8 %, což je lehce pod průměrem zemí EU.⁶⁹

V rámci vzdělávání v současné chvíli probíhají revize Rámcového vzdělávacího programu, ve které byl na úrovni předškolního vzdělávání schválen harmonogram, a na úrovni základního vzdělávání pokračují intenzivní práce, které by měly být dokončeny na podzim 2023. Revize má pomoci při prosazování principů udržitelného rozvoje ve výuce, čímž pomáhá naplňovat SDG 4 (konkrétně 4.7). Na toto téma reaguje kapitola 3.3 Vzdělávání a trh práce, která poukazuje mj. na potřebu podpory digitalizace ve vzdělávání, což je v souladu s komponentou 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace.

SDG 8 Důstojná práce a ekonomický růst

Navzdory propadu HDP v pandemickém roce 2020 o 5,8 %, ⁷⁰ se česká ekonomika začala v roce 2021 dostávat zpět do černých čísel – růst českého HDP činil za rok 2021 3,6 %, což je pomalejší růst oproti průměru EU (5,5, %). Vzhledem k vývoji geopolitické situace a rostoucí inflaci predikuje MF pokles HDP ČR v roce 2023 o 0,3 %. ⁷¹ V oblasti zaměstnanosti se ČR dlouhodobě drží nad průměrem EU, za 4. čtvrtletí roku 2022 se eviduje mírný nárůst míry zaměstnanosti na 75,8 %, z toho 82,2 u mužů a 69,0 % u žen. ⁷² Nicméně podíl mladých lidí (mezi 15 a 29 lety), kteří nestudují ani nejsou zaměstnáni, podle dat Eurostatu v posledních letech narostl, v roce 2020 jich bylo 11 %, v roce 2021 se eviduje lehký pokles na 10,9 %. Naproti tomu data ČSÚ evidují úbytek ekonomicky neaktivního obyvatelstva, což je způsobeno především návratem žen na trh práce a nárůstem zaměstnaných ve věkové skupině 45 až 49 let. ⁷³

Za účelem podpory digitální transformace vznikl nový nástroj APZ, a to příspěvek na úhradu kurzu digitálního vzdělávání, zatím se však jedná pouze o pilotáž. Digitální vzdělávání bude podpořeno i v rámci rekvalifikací, aby se vyhovělo zvyšující se poptávce po pracovnících v IT, viz kapitola 3.3 Rozvoj trhu práce a zaměstnanost. Dále v současnosti probíhá zásadní odklon od orientace na podporu výhradně nezaměstnaných osob. Nástroje podpory dalšího vzdělávání budou zpřístupněny všem osobám v produktivním věku, které mají zájem o účast na dalším vzdělávání. Tyto osoby mohou tak posílit svoji pozici na trhu práce, čímž se naplňuje SDG 8, ale díky možné vyšší účasti na celoživotním učení může dojít i k lepšímu plnění SDG 1 i SDG 4, opět viz kapitola 3.3.

SDG 9 Průmysl, inovace a infrastruktura

Zkvalitňování dopravní infrastruktury, především v kontextu digitální a zelené transformace, je pro ČR stále velkou výzvou, i vzhledem k vysokému podílu hromadné osobní dopravy (autobusová

⁶⁸ PISA (2018) The OECD Programme for International Student Assessment.

⁶⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/12878705/KS-03-21-096-EN-N.pdf/8f9812e6-1aaa-7823-928f-03d8dd74df4f?t=1623741433852>

⁷⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_08

⁷¹ https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2023-01-26_Makroekonomicka-predikce-leden-2023.pdf str. 16

⁷² <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-4-ctvrtleti-2022>

⁷³ <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-4-ctvrtleti-2022>

a železniční síť) na celkové přepravě osob. V pandemickém roce 2020 se eviduje pokles na 18,3 %, avšak dlouhodobě se hodnoty pohybují kolem 25 %. Přeprava zboží po železnici a vodních cestách taktéž poklesla na hodnotu 22,8 % a přiblížila se tak průměru EU (22,6 %).⁷⁴ Investice by však měly směřovat i do zavádění digitální infrastruktury a rozvoje technologií. Napomoci může i snížení regionálních nerovností. ČR proto podporuje e-mobilitu, nákup vozidel a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu, zároveň se v rámci NPO zaměřila i na zvýšení počtu dobíjecích stanic v obytných budovách, viz kapitola 3.2 Udržitelná doprava.

Podíl domácností disponujících VHCN (sítěmi s velmi vysokou kapacitou) včetně pokrytí vysokorychlostním internetem významně vzrostl v roce 2021, a to o 19,2 % oproti roku 2020 na hodnotu 52,5 %, nicméně stále je toto číslo hluboko pod unijním průměrem (70,2 %). Dlouhodobě rostou i výdaje na vědu a výzkum, ovšem i ty jsou stále za unijním průměrem. V roce 2021 mírně vzrostly na 2 % HDP oproti unijnímu průměru 2,26 % HDP. Avšak co se týče podílu státních výdajů na výzkum a vývoj je Česko (0,63 %) silně pod úrovní EU (0,75 %).⁷⁵ ČR se zavázalo podpořit projekt evropských referenčních testovacích a experimentálních zařízení v oblasti umělé inteligence pro oblast výroby a bude zřizovat evropská digitální centra s cílem podpořit digitální transformaci MSP a státní správy, viz kapitola 3.1 Digitalizace podniků.

SDG 16 Mír, spravedlnost a silné instituce

Dlouhodobou efektivitu vládnutí, příp. v užším smyslu účinnost politik, podvazují především tři strukturální problémy: Za prvé, resortismus a nedostatky v horizontální koordinaci. Za druhé, mezery v argumentačně a datově založeném přístupu (evidence-informed decision-making). Za třetí, česká veřejná správa má dlouhodobý problém s inovacemi, jak politik samotných, tak mechanismů svého vlastního fungování.⁷⁶ Od roku 2019 řídí snahu o odstranění těchto nedostatků především strategie Klientsky orientovaná veřejná správa 2030. Aktuálně se např. začíná budovat jednotný informační systém sběru dat a očekává se schválení přístupu k ex post RIA (viz kapitola 3.4, podkapitola Veřejná správa). Tematicky představuje slabinu ČR obecně digitalizace veřejné správy, je však patrný pozitivní vývoj. Hodnota DESI indexu se ve srovnání s předchozím rokem zvýšila, pro rok 2022 činí 49,1, zůstává však stále pod průměrem EU.⁷⁷ Reformní úsilí je od roku 2018 zastřešeno rámcem Digitální Česko. Pro koordinační a expertní účely vznikla počátkem roku 2023 samostatná Digitální a informační agentura, počátkem roku došlo rovněž k masivnímu rozšíření datových schránek (automatické zřízení schránky všem živnostníkům a právníkům osobám neobchodního charakteru/spolků). Pro rok 2023 se očekává mj. modernizace a provoz elektronického systému pro pasy a víza, rozšíření systému sdíleného lékového záznamu (eReceptu) či dokončení projektů e-Sbírka a e-Legislativa (viz kapitola 3.1. Digitální transformace a v užším smyslu Digitalizace veřejné správy). V oblasti justice lze sledovat dílčí zlepšení. Ve vnímání nezávislosti soudního systému se ČR dostala nad průměr EU.⁷⁸ V kompozitním Indexu vnímání korupce, sestavovaném na expertním podkladě Transparency International, se ČR oproti roku 2012 zlepšila a zlepšila se i ve srovnání s předchozími dvěma roky. Vrací se tím však jen k hodnotám let 2015–2019 a pohybuje se stále pod průměrem EU.⁷⁹ Protikorupční reformy pracují vesměs s legislativními nástroji, např. příprava zákona o ochraně oznamovatelů, o lobbování či o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (viz kapitola 3.4, podkapitola Protikorupční reformy).

SDG 17 Partnerství ke splnění cílů

ČR dlouhodobě podporuje reformy mezinárodních daňových standardů, zejména skrze působení v OECD. Zvyšování domácí kapacity pro výběr daní je relevantní i pro ČR, mimo jiné s ohledem na pokles příjmů ze strukturálních fondů EU. Příjmy sektoru vládních institucí stagnovaly v období

⁷⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_09_60/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_09

⁷⁵ <https://www.czso.cz/csu/czso/podil-vydaju-na-vyzkum-ze-statniho-rozpocetu-klesa>

⁷⁶ MŽP (2021) Zpráva o kvalitě života a její udržitelnost; MV (2019) Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 - analytická část; MV (2022) Analytické zhodnocení systému inovací veřejných politik.

⁷⁷ zde <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>

⁷⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_16_40/default/table?lang=en

⁷⁹ <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

2018–2020 na 41 % HDP. Podíl výdajů sektoru vládních institucí ČR financovaných daňovými příjmy v roce 2020 meziročně klesl z 51,4 % na 43,9 %. Dlouhodobě se nedaří naplnit závazek k 0,33 % oficiální rozvojové pomoci (*Official Development Assistance*, ODA) na hrubém národním důchodu (HND). V roce 2021 ČR již čtvrtým rokem v řadě poskytla pomoc ve výši 0,13 % HND. Podíl ODA na HND alokované pro nejméně rozvinuté rozvojové země meziročně stoupl o 2 %. Projektové aktivity a evaluace v rámci realizace zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) a humanitární pomoci byly v roce 2022 plně obnoveny v návaznosti na ukončení restrikcí souvisejících s pandemií COVID-19. V roce 2021 proběhla revize Metodiky ZRS ČR, která zejména zdůraznila integrovaný přístup napříč všemi fázemi projektového cyklu v zájmu zvýšení účelnosti a efektivity ZRS ČR, doplnila kapitolu ke komunikaci a upřesnila též postupy při identifikaci nových projektů a při monitoringu zaměřeném na výsledky. V kontextu EU bylo zásadní změnou zavedení nového komplexního nástroje vnější akce NDICI-Global Europe. Z něj budou v letech 2021–2024 zejména financovány Iniciativy Team Europe zaměřené na komplexní obnovu rozvojových zemí po pandemii s přidanou hodnotou jejich celkové adaptace a transformace. Do řady z nich se ČR rovněž zapojila. ČR dále podniká kroky k podpoře investic do udržitelného rozvoje v rozvojových zemích prostřednictvím programu B2B a programu garancí Záruka ZRS, který byl v roce 2022 rozšířen na Finanční nástroje v ZRS. V rámci programu Aid for Trade realizovalo MPO v roce 2022 osm nových projektů. Pokrok nastal také v oblasti monitoringu a statistiky udržitelného rozvoje vznikem národní reportovací platformy, v níž jsou soustředěny indikátory SDGs i národního strategického rámce Česká republika 2030. Prostor pro zlepšení, má ČR v oblasti koherence politik pro udržitelný rozvoj a sledování dopadů národních politik v zahraničí. NPO tento aspekt nepokrývá.

5. Fondy EU

Informace o dokončení přípravy programového období 2021-2027 a spuštění implementace

V průběhu roku 2022 bylo kompletně dokončeno vyjednávání Dohody o partnerství i všech programů financovaných z fondů EU. Česká republika se stala druhým členským státem, který měl schválené všechny programy.

Následující tabulka uvádí časový přehled naplnění milníků formálního předložení dokumentů a jejich schválení ze strany EK.

	Formální předložení EK	Schválení ze strany EK
Dohoda o partnerství	16. 12. 2021	13. 05. 2022
OP Jan Amos Komenský	20. 12. 2021	09. 06. 2022
OP Technická pomoc	20. 12. 2021	19. 05. 2022
OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost	22. 12. 2021	28. 06. 2022
OP Zaměstnanost plus	05. 01. 2022	03. 06. 2022
OP Doprava	17. 01. 2022	08. 07. 2022
OP Životní prostředí	18. 01. 2022	18. 07. 2022
Integrovaný regionální operační program	19. 01. 2022	01. 07. 2022
OP Rybářství	15. 02. 2022	20. 06. 2022
OP Spravedlivá transformace	16. 03. 2022	26. 09. 2022

Ještě před formálním schválením programů ze strany EK byly vyhlášeny výzvy z programů Životní prostředí a Jan Amos Komenský, a to z důvodu jejich strategického a systémového významu.

Po formálním schválení byla následně u všech programů svolána řádná jednání monitorovacích výborů a bylo spuštěno vyhlášení výzev. Do konce roku 2022 byly vyhlášeny výzvy u všech programů v objemu 57,6 % celkové alokace programového období.

Doplňkovost fondů EU, Národního plánu obnovy a dalších zdrojů

Nad rámec tradičních fondů politiky soudržnosti, které existovaly již v programovém období 2014–2020, bylo ze strany EU pro programové období 2021–2027, vytvořeno několik nových nástrojů za účelem oživení ekonomik po pandemii COVID-19 nebo dosažení klimatické neutrality. Zejména jde v rámci politiky soudržnosti o Fond pro spravedlivou transformaci (v rámci kterého byl schválen OP

ST) a mimo ni o RRF a Modernizační fond. Tyto nové fondy a nástroje do značné míry podporují obdobné intervence jako dosavadní fondy v rámci politiky soudržnosti.

Z toho důvodu je klíčové vymezení přehledné a srozumitelné vzájemné podpory z těchto zdrojů a následná komunikace a koordinace, která bude předcházet riziku dvojího financování a také nežádoucímu překryvu absorpční kapacity.

Průběžně probíhá komunikace a koordinace prostřednictvím ustavených platforem a jednání na horizontální úrovni i mezi nositeli programů a komponent zodpovědných za jejich implementaci. Ta byla ve 2. polovině roku 2022 ještě zesílena z důvodu probíhajícího navýšení alokace NPO a zvažované půjčky z RRF a bude klíčová i nadále ve vazbě na revizi dokumentu Modernizačního fondu. Spolupráce probíhá na horizontální úrovni i za účelem vytvoření jednotného Vyhledávače dotačních příležitostí na webu dotaceeu.cz.

Společná zemědělská politika

Rok 2023 bude prvním rokem, kdy bude realizována v plném rozsahu nová Společná zemědělská politika (SZP). Aby mohlo dojít k praktickému spuštění SZP, musela EK schválit všem členským státům Strategické plány SZP. Pro ČR bylo schvalující rozhodnutí ze strany EK vydáno dne 24. 11. 2022. Strategický plán SZP je klíčovým nástrojem podpory zemědělského sektoru a rozvoje venkova pro období 2023–2027. Stanovuje zemědělské, potravinářské a lesnické cíle, na které půjdou zemědělské dotace z evropských a národních zdrojů. Vychází přitom z potřeb rozvoje venkova a zvyšování kvality životního prostředí. Zaměří se na udržitelné zemědělství a ekologické hospodaření s ohledem na životní prostředí. Celkem zemědělci, potravináři a lesníci prostřednictvím Strategického plánu Společné zemědělské politiky získají přibližně 8 mld. EUR z evropského a národního rozpočtu.

Strategický plán SZP bude čerpat finance ze dvou zemědělských fondů EU. Na podporu přímých plateb je z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) vyčleněno 4,178 mld. EUR, na podporu sektorových intervencí (víno, včelařství, ovoce, zelenina, vejce, brambory a okrasné rostliny) je cíleno 90 mil. EUR (včetně 10 mil. EUR národního spolufinancování) a na rozvoj venkova (podpora z EZFRV a národních zdrojů) je určeno 3,767 mld. EUR (z toho 2,356 mld. EUR z národního rozpočtu). Celkem tedy Strategický plán disponuje rozpočtem 7,975 mld. EUR.

MZe nyní dokončuje proces implementace do právního řádu ČR. Finalizuje se také příprava Pravidel pro žadatele o dotace, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na projektová opatření.